

PRIJEDLOG ZAKONA O OPĆEM UPRAVNOM POSTUPKU

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovog Zakona nalazi se u odredbi članka 116. Ustava Republike Hrvatske.

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM, TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Zakon o općem upravnom postupku donijet je u današnjem obliku u osnovi još 1956. godine kao savezni zakon i njime je uređen postupak odlučivanja tijela javne vlasti o pravima i obvezama fizičkih osoba i drugih stranaka u upravnim stvarima. Uzor za njegovo donošenje bio je austrijski Zakon o upravnom postupku i Zakon o izvršenju iz 1930. godine, kao i prijašnji, starojugoslavenski Zakon o općem upravnom postupku iz 1930. godine. Međutim, u odnosu na njih novi je ZUP bio napredniji i detaljnije je uređivao određena pitanja postupka, posebno u odnosu na načelo zakonitosti, pa je za svoje vrijeme predstavljao vrlo kvalitetan zakon.

Zakon o općem upravnom postupku (u tekstu koji slijedi: ZUP), koji je kao savezni zakon preuzet u Republici Hrvatskoj 1991. godine s nevelikim izmjenama i dopunama danas pokazuje i određene slabosti. Potpuno novo društveno okruženje traži njegovu modernizaciju. Naime, javna uprava se više ne shvaća isključivo kao instrument vlasti, već kao društveno korisna i potrebna služba koja je u funkciji društvenog napretka.

Položaj građana u odnosu prema upravi također bitno promijenio. Razvijena prava građana ograničavaju djelovanje uprave i u određenim elementima, i izjednačuju položaj građana i javne uprave. Takav stav uvjetuje i uvođenje novih pravnih instituta koje su demokracije suvremenih zemalja Europe odavno razvile kako bi pratile nastale društvene promjene. U tom smislu, ponajprije je riječ o upravnom ugovoru i drugim sličnim instrumentima. Značajniju reformu ZUP-a traži ne samo njegova zastarjelost, već i novi europski standardi javne uprave, dobra praksa europskih zemalja, široko prihvaćeni naponi prema upravnom pojednostavljenju, unaprjeđenje i učvršćenje novih standarda zakonodavne tehnike u Europskoj uniji, kao i snažan razvitak informacijsko-komunikacijske tehnologije. Važeći ZUP počiva na izrazito kazuističkoj logici koja je dovela do detaljnog uređenja mnoštva nepotrebnih odredaba koje opterećuju zakon i koje se u stvarnom životu najčešće ni ne primjenjuju ili su postale običaji u upravnom postupanju.

Javna uprava u Republici Hrvatskoj danas prolazi kroz značajne reforme tijekom procesa pristupanja Europskoj uniji. Riječ je o strukturnim, funkcionalnim, personalnim i drugim mjerama koje se provode u suradnji s tijelima i specijaliziranim agencijama Unije. Novi sustav službeničkog zakonodavstva, upravna i fiskalna decentralizacija, novo uređenje upravnog postupka, upravno pojednostavljenje i primjena načela "sve na jednom mjestu" (one-stop shop), e-uprava, samo su neke od njih. Temeljni cilj tih reformi je jačanje upravnih kapaciteta do razine na kojoj će javna uprava biti u stanju učinkovito provoditi domaće zakonodavstvo i pravnu stečevinu Europske unije.

Temeljni reformski obrazac označava usmjerenje javne uprave prema građanima, poduzetnicima i društvu u cjelini. Služba građanima i usmjerenje prema njima jedno je od glavnih obilježja reforme javne uprave koja se odvija u Hrvatskoj, sukladno Strategiji reforme državne uprave za razdoblje 2008. – 2011, koju je Vlada Republike Hrvatske donijela 19. ožujka 2008. godine.

Nadalje, u proteklih 15 godina u hrvatskom pravnom sustavu su pojedina pitanja upravnog postupka uglavnom nepotrebno regulirana drukčije u posebnim propisima u odnosu na rješenja iz važećeg ZUP-a. Procjenjuje se da takvih posebnih propisa u kojima se odstupa od pojedinih odredbi ZUP-a ima preko 60 (65 i više). Radi toga područje upravnog postupanja postaje sve složenije, razina pravne sigurnosti stranaka se smanjuje, pa i značajno narušava načelo vladavine prava. Također, dogodile su se i mnoge druge promjene koje traže reformu ZUP-a. Uspostavljen je sustav lokalne samouprave te se provode značajni procesi decentralizacije. Započela je liberalizacija i privatizacija u sektoru javnih službi (telekomunikacije, poštanska služba, zdravstvo, obrazovanje, itd.). Uvedene su nove regulatorne i nadzorne agencije. Očekivanja građana i poduzetnika također su se značajno promijenila. Smatraju da je djelovanje javne uprave komplicirano, sporo, previše formalizirano, skupo, birokratizirano, a nerijetko, u njoj ima i elemenata korupcije.

Novi ZUP trebao bi dati važan doprinos poboljšanju upravnih kapaciteta u Republici Hrvatskoj. Pored toga, ZUP bi trebao osigurati ravnotežu između zahtjeva za objektivnim i brzim odlučivanjem s jedne, te zaštitom prava i legitimnih interesa građana i drugih stranaka koji sudjeluju u postupku, a ponajprije institucija civilnog društva, s druge strane.

Novi ZUP mora biti u skladu s ustavnim poretom Republike Hrvatske, te drugim načelima i vrijednostima koje proizlaze iz hrvatske pravne tradicije, Europskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda te s drugim međunarodnim obavezama Republike Hrvatske, pravnom stečevinom Europske zajednice (*acquis communautaire*), standardima kvalitete moderne javne uprave, dobrom praksom hrvatske i kontinentalno-europske upravne kulture i prakse te standardima dobrog zakonodavstva.

Demokratsko društvo zahtijeva javnu upravu koja se, s jedne strane, promatra kao čuvar javnog interesa, a s druge strane, kao servisno-orijentirana djelatnost usmjerena prema građanima, poduzetnicima i široj društvenoj zajednici.

Ustavno načelo trodiobe vlasti određuje javnu upravu kao dio izvršne vlasti i odvaja je od zakonodavne i sudbene vlasti. Sukladno tom načelu javna uprava ima izvorne ovlasti, koje uključuju upravno odlučivanje i izvršavanje vlastitih, upravnih odluka. Sukladno Ustavu Republike Hrvatske politička odgovornost javne uprave realizira se putem Vlade Republike Hrvatske i izvršnih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Političko miješanje u konkretne upravne postupke pravno je nedopušteno.

Novi Zakon sadrži temeljna pravna određenja (definicije), koja osiguravaju jasnoću obuhvata i svrhe Zakona, a sistematika novog Zakona bliska je sistematizaciji važećeg ZUP-a, s ugrađenim promjenama koje su bile nužne radi uvođenja novih pravnih instituta. Vrlo je važno kako u pogledu pravne sigurnosti, tako i u pogledu mogućnosti smanjenja troškova provedbe novog Zakona da se njegova temeljna struktura previše ne mijenja. Opći upravni postupak dio je povijesnog, društvenog i institucionalnog kapitala Republike Hrvatske i trebalo bi ga tretirati kao oskudan resurs.

Prijedlog novog ZUP-a nastao je kao svojevrsni spoj tradicije i modernizacije, a po nekim predloženim novim rješenjima slijedi zakone o općem upravnom postupku razvijenih demokracija. Vrijednost novog ZUP-a je u tome da ne sadržisamo tzv. kozmetičke promjene sadašnjeg zakona, već predlaže istinski moderniziran zakonski tekst koji bi trebao biti jedan od glavnih instrumenata politike reforme hrvatske državne odnosno javne uprave u cjelini.

Sukladno predloženom tekstu, novi ZUP ima deset dijelova u kojima se sustavno uređuju važna područja upravnog postupka. Iako tekst novog ZUP-a ima gotovo za polovicu manji broj članaka od sadašnjeg ZUP-a, broj uređenih instituta općeg upravnog postupka se nije smanjio u tolikoj mjeri, nego su novim ZUP-om brojna pitanja uređena jednostavnije i sistematičnije. Također, u potpunosti su uređeni neki vrlo značajni pravni instituti koji predstavljaju važnu novinu u hrvatskom upravno-pravnom sustavu (npr. upravni ugovor). U tom smislu, može se reći da novi ZUP s manjim brojem odredaba, na moderniji i suvremeniji način, uređuje veći broj pravnih instituta.

Prvi dio Zakona odnosi se na opće odredbe, načela i osnova određenja (definicije) pravnih pojmova koji se u Zakonu koriste. U odnosu na dosadašnje stanje, treba naglasiti kako se područje primjene novog ZUP-a od klasičnih upravnih stvari širi na vrlo opsežan krug drugih postupanja javne uprave (tijela državne uprave i druga državna tijela, tijela jedinica lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave u samoupravnom djelokrugu, odnosno u prenijetim im poslovima državne uprave, te pravne osobe, druga tijela ili fizičke osobe, koje temeljem zakona imaju javne ovlasti, dakle na sva javnopravna tijela). Novi ZUP određenje upravne stvari izrijekom određuje da se primjenjuje i na svako drugo postupanje javnopravnih tijela koje ima učinak na prava, obveze ili pravne interese građana, pravnih osoba ili drugih stranaka kao što je davanje informacija, obavijesti ili upozorenja, objava službenih stručnih izvješća ili mišljenja te postupanje po pritužbama ili predstavkama građana. Na taj su način građani zaštićeni u svim segmentima javnopravnog djelovanja.

Značajna novost u Zakonu je uvođenje pravne osnove za realizaciju načela „sve na jednom mjestu“ (one stop shop). Kroz institut jedinstvenog mjesta za kontakt i koordinaciju stvaraju se pravne pretpostavke za buduće ustrojavanje takvih mjesta u upravnom sustavu. Na njima bi građanima trebalo biti omogućeno da putem komunikacije sa samo jednim tijelom javne vlasti dođu do upravnog akta tj. rješenja čije donošenje zahtijeva djelovanje nekoliko javnopravnih tijela. Postavljanje temelja za realizaciju načela „sve na jednom mjestu“ u skladu je s tendencijama u pravu EU koje nastoji umanjiti upravne barijere i pojednostaviti upravni postupak i kontakt građana i poslovnih subjekata s javnopravnim tijelima (tijelima javne vlasti).

Značajan napredak novog ZUP-a je otvaranje pravnih mogućnosti za korištenje suvremenih dostignuća informacijsko-komunikacijske tehnologije u upravnom postupanju.

Jasnijim određenjem (definicijom) upravnog akta učinjen je značajan iskorak prema vezivanju djelovanja javne uprave uz pravnu normu. Prihvatanjem sadržajne, a ne formalne definicije upravnog akta omogućeno je da se pod novi institut podvedu sve one odluke javnih tijela u kojima se rješava o stanovitim pravima, obvezama i pravnim interesima stranaka u pojedinačnim slučajevima.

Time se rješava dosadašnja situacija u kojoj nije postojala prikladna definicija upravnog akta, radi čega je bio znatno sužen opseg hijerarhijskog odnosno sudskog nadzora nad radom javne uprave u cjelini. Samim time značajno se povećava razina zaštite prava stranaka (jer postoji veliki broj pojedinačnih predmeta koji do sada nisu bili jasno određeni kao upravne stvari odnosno kao drugi oblici upravnog postupanja).

Posebno valja istaknuti mogućnost sklapanja upravnog ugovora. Naime, ova bi pravna mogućnost trebala dati stupanj pravne sigurnosti građanima i drugim strankama i značajno doprinijeti uklanjanju birokratskih barijera koje ponekad stoje kao prepreka razvoju gospodarske aktivnosti uz istovremenu zaštitu objektivnog pravnog poretka i šire društvene zajednice. Upravnim se ugovorom kroz prikladnu pravnu formu uvažava promijenjena uloga građana i drugih nositelja gospodarskih aktivnosti u odnosu prema javnoj upravi.

Institut upravnog ugovora predstavlja najveću novinu u hrvatskom upravnom pravnom sustavu, jer otvara mogućnost da se u zakonima iz određenih upravnih područja u prikladnim situacijama omogući zamjena upravnog akta odnosno rješenja upravnim ugovorom sklopljenim između javnopravnog tijela i stranke pod posebnim uvjetima i na način utvrđen posebnim zakonom.

Naime, uloga građana prema upravi se značajno izmijenila, pa građanin više nije samo „podanik“ već je on istodobno i izvor legitimiteta uprave, korisnik brojnih javnih službi, suradnik uprave u određenim situacijama, a u novije vrijeme sve se jače naglašava uloga građanina kao konzumenta usluga javne uprave. Javna uprava se nastoji promatrati i kao „servis“ koji građanima, poduzetnicima i drugim pravnim subjektima pruža čitav niz upravnih usluga koje ne traže vlast kao svoju pretpostavku. Bilo je potrebno naći nove modalitete koji će odgovoriti na promijenjene društvene okolnosti i djelomično izjednačavanje položaja građanina u odnosu prema javnoj upravi, barem u nekim poslovima koje uprava obavlja.

Institut upravnog ugovora nastao je upravo kao odgovor na takvu promijenjenu i „uslužno-orijentiranu“ djelatnost javne uprave. Dok za klasične upravne poslove upravi na raspolaganju stoji institut upravnog akta, t.j. rješenja, za situacije koje zahtijevaju prikladnu dozu fleksibilnosti i suradnje između građana i javne uprave, novi ZUP predviđa institut upravnog ugovora. Da bi upravni ugovor kao pravni institut zaživio u upravnoj praksi treba, osim općih odredaba koje uređuje novi ZUP, posebnim propisima predvidjeti mogućnost sklapanja takvih ugovora u situacijama u kojima je takva koordinacija između građana i uprave primjerenija od donošenja jednostrane odluke nekog javnopravnog tijela. Novi ZUP uredio je mogućnost sklapanja upravnog ugovora, njegovu moguću ništetnost, uvjete izmjene i raskida ugovora, radi bitno izmijenjenih okolnosti, te neke druge opće odredbe o upravnom ugovoru nužne za njegovu buduću primjenu.

Poseban naglasak je stavljen na sve popularnije oblike javno-privatnog partnerstva kao i situacija u kojima subjekti izvan sustava javne uprave obavljaju djelatnosti javnih službi. Riječ je o izrazito propulzivnom području koje će sve više dobivati na značenju s procesom pristupanja Hrvatske u EU. Novi ZUP jasno ističe obvezu tijela javne vlasti da preuzmu dužnost kontrolora obavljanja takvih djelatnosti i to kroz osiguravanje da pružatelji javnih usluga ispunjavaju obveze iz svoje javne službe.

Posebno se ističu načela kontinuiteta, univerzalnosti, kvalitete i razumne cijene usluge, preglednosti postupka i nediskriminacije korisnika javne usluge. Time se javnopravna tijela postavljaju kao jamac zaštite javnog i privatnog interesa od neprimjerenog presizanja interesa krupnog privatnog kapitala, posebno u onim javnim službama, koje zbog procesa privatizacije, liberalizacije i deregulacije predstavljaju vrlo lukrativno područje. Novi ZUP prepoznaje potrebu zaštite i dominacije općeg i javnog interesa nad partikularnim i privatnim interesom.

U dijelu o pravnim lijekovima došlo je do značajnih izmjena u odnosu na postojeće stanje. Temeljne karakteristike novog sustava uređenja pravnih lijekova je reduciranje broja redovnih i izvanrednih pravnih lijekova, ali i širenje kruga upravnih djelatnosti koje su pokrivene pravnim lijekovima. Broj pravnih lijekova sveden je na najmanju moguću mjeru, a među njima se s gledišta stranaka naročito ističu žalba, prigovor i obnova postupka. Međutim, iako je broj pravnih lijekova znatno reduciran, novi pristup uređenju materije upravnog postupka pokriva sve bitne situacije koje su bile pokrivene prijašnjim sustavom redovnih i izvanrednih pravnih lijekova. Razlika je u tome što su neke od prijašnjih situacija protupravnosti upravnog akta koje su se rješavale putem pravnih lijekova, sada uređene u drugim dijelovima novog zakona na novi način, npr. poništavanje i ukidanje rješenja, ništavost rješenja odnosno upravnih ugovora itd

S druge strane, radi zaštite prava građana u odnosu prema javnoj upravi, novi ZUP predviđa da pravni lijekovi štite građane i u svim ostalim slučajevima upravnog postupanja (drugi oblici upravnog postupanja). Za realizaciju te svrhe uveden je potpuno novi pravni instrument -, prigovor.

Uvođenjem instituta prigovora omogućuje se postojanje posebnog pravnog lijeka putem kojeg građani imaju mogućnost pravne zaštite u mnoštvu slučajeva koji ne rezultiraju donošenjem klasičnog upravnog akta, ali su ipak važni za realizaciju njihovih građanskih prava. To bi moglo biti od posebnog značaja kod upravnih ugovora, ali i u situacijama obavljanja javnih službi putem trećih osoba i to najčešće javnih ili privatnih trgovačkih društava. Njime se osigurava da u trokutu - pružatelji javnih službi - tijela javne vlasti – građani, postoji mogućnost izravnog obraćanja na javnopravna tijela koja putem svoje ovlasti obavljanja nadzora moraju osigurati da pružatelji javnih usluga poštuju postavljene obveze javnih službi. Pored toga, prigovor bi trebao poslužiti kao vrlo važan instrument pravne zaštite i u svim drugim slučajevima kada postupanje javnopravnih tijela ima učinak na prava, obveze ili pravne interese građana, pravnih osoba ili drugih stranaka, kao što je davanje javnih informacija, obavijesti ili upozorenja, objava službenih stručnih izvješća ili mišljenja, te postupanje po pritužbama ili predstavkama građana.

Sa intenzivnim razvitkom sredstava informacijsko-komunikacijske tehnologije (IK tehnologije) koji se dogodio od vremena donošenja sadašnjeg ZUP-a do danas, javlja se potreba reforme načina dostave, ali i oblika upravnih akata. Društvene promjene i zahtjevi učinkovitosti, brzine, preglednosti i ekonomičnosti djelovanja javne uprave doveli su i do potrebe korištenja novih sredstava IK tehnologije koja omogućava olakšano komuniciranje javnopravnih tijela i stranaka odnosno trećih osoba. Radi toga novi ZUP na moderan način uređuje dostavu, posebne oblike dostave, situacije u kojima je obvezna osobna dostava i druga slična pitanja. Najveća novina u pogledu dostave je mogućnost elektroničke dostave radi ubrzanja postupka. Temeljno načelo je pojednostavljivanje postupka dostave i omogućavanje da se u određenim situacijama dostava obavlja korištenjem sredstava IK tehnologije.

Inovacija u pogledu troškova je novo pravilo ZUP-a prema kojem redovne troškove prvostupanjskog postupka snosi javnopravno tijelo. Navedena odredba ne odnosi se na potrebu plaćanja upravnih pristojbi, kada je to plaćanje propisano posebnim zakonom, niti na upravne postupke pokrenute po službenoj dužnosti, ako su okončane nepovoljno po stranku ili u upravnim stvarima u kojima sudjeluju dvije ili više stranaka s protivnim interesima. U pogledu troškova novi ZUP sadrži i odredbe o troškovima, nagradama ili naknadi za rad vještaka, prevoditelja, tumača, svjedoka, odnosno drugih osoba koje sudjeluju u upravnom postupku. Međutim, javnopravno tijelo može stranku osloboditi plaćanja troškova, ako utvrdi da stranka ne može snositi troškove bez štete za vlastito uzdržavanje ili uzdržavanje svoje obitelji.

Novi ZUP jasno određuje uvjete izvršnosti upravnog akta, određuje tijela nadležna za izvršenje, te utvrđuje načelo razmjernosti (proporcionalnosti) u izvršenju. Posebno se uređuje institut izvršenja putem trećih osoba, te prisilnog izvršenja putem novčanih kazni, kao i druga pitanja vezana uz izvršenje, sve do izvršenja rješenja neposrednom prisilom, pa i uz pomoć policije.

Nedvojbeno je, da ključni faktor učinkovitosti provedbe novih instituta predviđenih novim ZUP-om leži u kvaliteti i dinamici njegove provedbe. U provedbi novog Zakona o općem upravnom postupku moglo bi se predvidjeti nekoliko ključnih izazova:

- Upoznavanje službenika koji će primjenjivati novi ZUP sa novim pristupom i institutima koje zakon donosi, te predviđanje posebnog državnog stručnog ispita za vođenje upravnog postupka (licenca);
- Pitanje pristupa važećim posebnim propisima koji sadrže postupovne odredbe;
- Reforma sustava upravnog sudovanja kao sudske kontrole akata i djelovanja javne uprave, kao jamstvo kvalitetne provedbe novog ZUP-a.

U vezi rečenih očekivanih izazova u novom je ZUP-u predviđen relativno dugačak rok u kojem će novi ZUP stupiti na snagu, a to je 1. siječanj 2010. godine. U međuvremenu, potrebno je putem Centra za stručno osposobljavanje i usavršavanje službenika Središnjeg državnog ureda za upravu, jedinica lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave, te u suradnji s akademskom zajednicom, Akademijom lokalne demokracije i drugih institucija pokrenuti proces pripreme službenika za primjenu novog ZUP-a.

Takvu aktivnost najprimjerenije je organizirati putem višednevnih seminara na razini jedne ili više županija, kako bi što širi krug javnih službenika imao mogućnost detaljnog informiranja o bitnim novostima i načinu primjene novog ZUP-a. Nužno je da se svaki službenik koji sudjeluje u upravnom postupku ili radi u pisarnici detaljno upozna s odredbama novog ZUP-a. To je način na koji će se osigurati da novi instituti primjereno zažive i da se ispravno primjenjuju.

Radi pravodobnog stručnog usavršavanja odnosno osposobljavanja potrebno je ostaviti relativno dugi rok između objave Zakona i početka njegove primjene, jer je riječ o dugotrajnom i složenom procesu. Iskustva drugih razvijenijih zemalja upućuju na to da takve prilagodbe traju i po nekoliko godina. U sklopu tih aktivnosti potrebno je obučiti i posebnu skupinu trenera za pojedina središnja tijela državne uprave i županije, koji će u početku primjene novog zakona moći pružati potrebnu stručnu potporu službenicima u svojim resorima ili na svom području u njihovom postupanju po novom ZUP-u.

Pitanje posebnih upravnih postupaka u posebnim propisima treba riješiti u sklopu reforme cjelokupne državne uprave i usklađivanja posebnih zakona sa pravnim sustavom Europske unije. U prijelaznim i zaključnim odredbama novog ZUP-a predviđa se obveza središnjih tijela državne uprave da preispitaju nužnost postojanja posebnih upravnih postupaka odnosno pojedinih postupovnih odredbi u pojedinim upravnim područjima, a Vlada Republike Hrvatske predložit će njihovo usklađenje s novim ZUP-om najkasnije u roku od 6 mjeseci od dana njegovog stupanja na snagu.

Za uspješnu primjenu odredaba novog ZUP-a bit će potrebno ozbiljno pristupiti i reformiranju sustava sudske kontrole upravnih akata. Zato reformu sustava upravnog sudovanja treba provesti kao nužan preduvjet učinkovite provedbe novog ZUP-a. Ne treba napominjati kako o kvaliteti i brzini odluka Upravnog suda (upravnih sudova) zavisi uspješna primjena odredba ZUP-a, te kako je upravno sudovanje značajan čimbenik usklađenja i jedinstvenosti upravne prakse. A upravo će upravna praksa, na koju bi velikim dijelom trebale utjecati rješidbe Upravnog suda (upravnih sudova), biti presudna za ispravnu primjenu novih instituta predviđenih ZUP-om i postizanje njegovog krajnjeg cilja. Riječ je o jednostavnijem, bržem i učinkovitijem postupanju tijela javne uprave koje bi trebalo imati pozitivan utjecaj na opći društveni i gospodarski razvitak naše zemlje u slijedećem razdoblju.

Posebno treba napomenuti da se sukladno Strategiji reforme državne uprave za razdoblje 2008. – 2011. godine predviđa polaganje posebnog državnog stručnog ispita za vođenje upravnog postupka te će trebati pripremiti i sve ustrojstvene i druge uvjete za organizaciju i provedbu tih ispita, te druge mjere potrebne za primjenu novog ZUP-a.

Na kraju, treba navesti i kako uspješna primjena novog ZUP-a prije svega ovisi o prihvaćanju nove logike na kojoj on počiva, o primjerenom stručnom usavršavanju i osposobljavanju službenika na svim razinama sustava javne uprave, praćenju i analizi upravne i sudske prakse, te usklađivanju posebnih postupaka s odredbama novog ZUP-a i reformi upravnog sudovanja. Svi novi instituti, bez obzira što mogu predstavljati najbolja rješenja iz upravne teorije i prakse, traže vrijeme da bi uspješno zaživjeli u praksi. Jednako je važno osigurati stalnu snažnu potporu i doprinos upravne znanosti i prakse, kao i potporu političkih struktura.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Provedba ovog Zakona zahtijevat će osiguranje dodatnih sredstava u Državnom proračunu za 2009. godinu za stručno usavršavanje i osposobljavanje čelnika i službenika koji rade na upravnom postupku. U tijeku je usvajanje projekta IPA 2008 „Provedba novog Zakona o općem upravnom postupku“, u iznosu od 1.5 milijuna eura, koji će biti realiziran u 2010. godini.

IV. TEKST PRIJEDLOGA ZAKONA S OBRAZLOŽENJEM

Prilaže se tekst Prijedloga zakona o općem upravnom postupku s obrazloženjem.

PRIJEDLOG ZAKONA O OPĆEM UPRAVNOM POSTUPKU

PRVI DIO

TEMELJNE ODREDBE

Glava I.

Opće odredbe

Predmet Zakona

Članak 1.

Ovim se Zakonom uređuju pravila na temelju kojih državna tijela, tijela jedinica lokalne, područne (regionalne) samouprave i pravne osobe koje imaju javne ovlasti, u okviru svojega djelokruga, postupaju i rješavaju u upravnim stvarima (u tekstu koji slijedi: javnopravna tijela).

Upravna stvar

Članak 2.

Upravna stvar je svaki pojedinačni predmet u kojem javnopravno tijelo odlučuje o pravu, obvezi ili pravnom interesu stranke temeljem propisa kojima se uređuje odgovarajuće upravno područje, drugih propisa i općih akata.

Primjena Zakona

Članak 3.

(1) Ovaj se Zakon primjenjuje u postupanju u svim upravnim stvarima. Samo se pojedina pitanja upravnog postupka mogu posebnim zakonom urediti drukčije, ako je to nužno za postupanje u pojedinim upravnim područjima te ako to nije protivno temeljnim odredbama i svrsi ovoga Zakona.

(2) Ovaj Zakon primjenjuje se i u postupcima zaštite prava odnosno pravnih interesa stranaka u predmetima u kojima pravne osobe ili građani koji obavljaju djelatnosti odnosno pružaju usluge propisima utvrđene kao javne službe (u tekstu koji slijedi: pružatelji javnih usluga), odlučuju o njihovim pravima, obvezama ili pravnim interesima, ako zakonom nije određena sudska ili druga pravna zaštita.

Stranke u upravnom postupku

Članak 4.

(1) Stranke u upravnom postupku mogu biti građani, pravne osobe, državna tijela, tijela jedinica lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave ili druga javna tijela koje nemaju pravnu osobnost te njihove područne jedinice ili podružnice, naselja ili druge skupine osoba povezane zajedničkim interesom, na zahtjev kojih je pokrenut upravni postupak ili

protiv kojih se vodi upravni postupak ili koje radi zaštite svojih prava ili pravnih interesa imaju pravo sudjelovati u upravnom postupku.

(2) U smislu ovog Zakona građanima se smatraju se državljani Republike Hrvatske, strani državljani i osobe bez državljanstva.

(3) Državna tijela, tijela jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave ili druga javna tijela koja nemaju pravnu osobnost te njihove područne jedinice odnosno podružnice, naselja ili druge skupine osoba povezane zajedničkim interesom mogu biti stranke u upravnom postupku ako mogu biti nositelji prava odnosno obveza o kojima se rješava u upravnom postupku.

ALTERNATIVA:

Riječ „građanin“ zamijeniti pojmom „fizička osoba“ te u tom slučaju brisati stavak. 2.

Načelo zakonitosti

Članak 5.

(1) Javnopravna tijela u upravnom postupku odlučuju o upravnim stvarima na temelju zakona i drugih propisa te općih akata donesenih na temelju zakonom utvrđenih javnih ovlasti.

(2) U smislu ovog Zakona pod propisima se razumijevaju i međunarodni ugovori koji su sklopljeni i potvrđeni u skladu s Ustavom i objavljeni te čine dio unutarnjeg pravnog poretka Republike Hrvatske.

(3) U upravnim stvarima u kojima je javnopravno tijelo zakonom ovlašteno rješavati po slobodnoj ocjeni ili sklapati upravne ugovore, odluka mora biti donesena u granicama dane ovlasti i sukladno svrsi radi koje je ovlast dana.

Načelo razmjernosti u zaštiti prava stranaka i javnog interesa

Članak 6.

(1) Prava stranaka mogu se ograničiti postupanjem javnopравnih tijela samo kad je to izrijeком određeno zakonom te ako je takvo postupanje nužno za postizanje zakonom utvrđene svrhe i razmjerno cilju koji treba postići.

(2) Ako se na temelju propisa strankama u upravnom postupku nalažu kakve obveze, prema njima će se primjenjivati one mjere za ispunjenje obveze koje su za njih povoljnije, ako se takvim mjerama postiže svrha propisa.

(3) Pri vođenju upravnog postupka javnopравna tijela dužna su strankama omogućiti da što lakše zaštite i ostvare svoja prava, vodeći pri tome računa da ostvarivanje njihovih prava ne bude na štetu prava trećih osoba ni u protivnosti s propisima utvrđenim javnim interesom

Načelo utvrđivanja materijalne istine

Članak 7.

U upravnom postupku treba utvrditi pravo stanje stvari i u tu se svrhu moraju utvrditi sve činjenice i okolnosti koje su od važnosti za zakonito i pravilno rješavanje upravnih stvari.

Načelo samostalnosti i slobodne ocjene dokaza

Članak 8.

(1) Ovlaštena službena osoba u javnopravnome tijelu samostalno utvrđuje činjenice i okolnosti u upravnom postupku te na podlozi utvrđenih činjenica i okolnosti rješava o upravnoj stvari.

(2) Koje će činjenice i okolnosti uzeti za dokazane, odlučuje ovlaštena službena osoba po svom uvjerenju, na temelju savjesne i brižljive ocjene svakog dokaza posebno i svih dokaza zajedno te na temelju rezultata cjelokupnog postupka.

Načelo učinkovitosti i ekonomičnosti

Članak 9.

U upravnim stvarima postupa se što je moguće jednostavnije, bez odgode i uz što manje troškova, ali tako da se utvrde sve činjenice i okolnosti od važnosti za rješavanje o upravnoj stvari.

Načelo zaštite podataka

Članak 10.

U upravnom postupku moraju se zaštititi osobni odnosno tajni podaci, sukladno posebnim propisima o zaštiti osobnih podataka odnosno tajnosti podataka.

Načelo prava na žalbu

Članak 11.

(1) Protiv prvostupanjskog upravnog akta o upravnoj stvari stranka ima pravo žalbe. Samo se zakonom može propisati da u pojedinim upravnim stvarima žalba nije dopuštena.

(2) Stranka ima pravo žalbe i kad javnopravno tijelo nije u zakonskom roku riješilo o njezinu zahtjevu.

(3) Ako nema javnopravnog tijela drugog stupnja, žalba protiv prvostupanjskog upravnog akta može se izjaviti samo kad je to posebnim zakonom izrijekom određeno. Tim zakonom odredit će se i tijelo koje će rješavati o žalbi.

(4) Protiv upravnog akta donesenog u drugom stupnju žalba nije dopuštena.

Glava II.

Nadležnost

Stvarna nadležnost

Članak 12.

(1) Stvarna nadležnost javnopravnih tijela određuje se zakonom kojim se uređuje pojedino upravno područje, zakonom ili drugim propisima kojima se uređuje ustrojstvo javnopravnih tijela odnosno općim aktima o ustrojstvu javnopravnih tijela donesenim na temelju zakonom utvrđenih javnih ovlasti.

(2) Ako se stvarna nadležnost ne može utvrditi na temeljem zakona, drugih propisa odnosno općih akata, stvarno je nadležno tijelo državne uprave prvog stupnja u djelokrugu kojeg su poslovi opće uprave.

Mjesna nadležnost

Članak 13.

(1) Mjesna nadležnost određuje se propisima o upravno-teritorijalnoj podjeli, odnosno o ustrojstvu javnopravnih tijela.

(2) Ako propisima nije utvrđena mjesna nadležnost, mjesna nadležnost se određuje:

1. u stvarima koje se odnose na nekretninu, prema mjestu gdje se nekretnina nalazi;
2. u stvarima koje se odnose na brodove i zrakoplove hrvatske državne pripadnosti odnosno u stvarima u kojima je povod za vođenje upravnog postupka nastao na brodu ili zrakoplovu, prema matičnoj luci broda ili zrakoplova;
3. u stvarima koje se odnose na poslovnu ili drugu djelatnost stranke, prema mjestu gdje se djelatnost obavlja ili bi se trebala obavljati;
4. u stvarima koje se odnose na djelatnost javnopravnih tijela ili pravnih osoba, prema mjestu njihova sjedišta odnosno sjedišta njihove područne jedinice ako se djelatnost odnosi na tu jedinicu;
5. u ostalim stvarima, prema prebivalištu građana. Ako građanin nema prebivalište na području Republike Hrvatske, nadležnost se određuje prema mjestu njegova boravišta, a ako nema ni boravište, prema mjestu njegova posljednjeg prebivališta odnosno boravišta ili posljednjeg mjesta obavljanja njegove poslovne djelatnosti na području Republike Hrvatske.

(3) Ako se mjesna nadležnost ne može odrediti na propisani način, mjesna nadležnost odredit će se prema mjestu gdje je nastao povod za vođenje upravnog postupka.

Obveznost pravila o stvarnoj i mjesnoj nadležnosti

Članak 14.

(1) Stvarna i mjesna nadležnost ne mogu se mijenjati međusobnim dogovorom javnopravnih tijela, javnopravnih tijela i stranaka ni samih stranaka.

(2) Javnopravna tijela dužna su tijekom cijelog upravnog postupka po službenoj dužnosti paziti na svoju stvarnu i mjesnu nadležnost.

Postupanje nenadležnog javnopravnog tijela po podnesku

Članak 15.

(1) Ako javnopravno tijelo nije nadležno za primitak podneska odnosno priopćenja na zapisnik, ovlaštena službena osoba toga tijela upozorit će na to podnositelja i uputiti ga na nadležno tijelo. Ako podnositelj i dalje zahtijeva da se njegov podnesak primi, službena osoba dužna je primiti takav podnesak i bez odgode uputiti ga nadležnom tijelu i o tome obavijestiti stranku.

(2) Ovlaštena službena osoba u pisarnici koja primi podnesak dužna je na traženje podnositelja potvrditi primitak podneska.

(3) Ako ovlaštena službena osoba u javnopravnom tijelu koja je primila u rad podnesak stranke ne može utvrditi koje je tijelo nadležno za rad po podnesku, bez odgode će donijeti rješenje kojim će odbaciti podnesak zbog nenadležnosti.

Nadležnost u hitnim stvarima

Članak 16.

Kad postoji opasnost od neposredne ugroženosti života i zdravlja ljudi ili imovine veće vrijednosti, a nadležno javnopravno tijelo nije u mogućnosti postupiti na vrijeme, svako drugo javnopravno tijelo koje je u mogućnosti postupiti u toj stvari dužno je poduzeti mjere koje ne trpe odgodu i o tome odmah obavijestiti nadležno tijelo.

Sukob nadležnosti

Članak 17.

1) Ako se dva ili više javnopravnih tijela izjasne kao stvarno ili mjesno nadležna ili nenadležna u istoj upravnoj stvari, o tijelu nadležnom za rješavanje u toj upravnoj stvari odlučit će rješenjem nadležno javnopravno tijelo drugog stupnja u djelokrugu kojeg se nalazi ta upravna stvar, a ako takvog tijela nema, o sukobu nadležnosti odlučit će središnje tijelo državne uprave nadležno za poslove opće uprave.

(2) Ako se radi o sukobu nadležnosti između državnih tijela, tijela državne uprave odnosno tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, a sukob se ne može riješiti sporazumno, o sukobu nadležnosti odlučit će sud nadležan za rješavanje upravnih sporova.

Zajednička odluka u upravnoj stvari

Članak 18.

(1) Kad je posebnim propisima određeno da u rješavanju o upravnoj stvari sudjeluju dva ili više javnopravnih tijela, svako od njih je dužno postupiti u toj stvari.

(2) Kad je propisano da javnopravno tijelo odlučuje na temelju prethodne suglasnosti, suglasnosti, potvrde, odobrenja ili mišljenja drugog javnopravnog tijela, to je tijelo dužno izdati ili odbiti izdavanje u roku od 30 dana od dana dostave urednog zahtjeva za izdavanje, ako posebnim propisom nije određen drugi rok.

(3) Ako javnopravno tijelo kojeg se prethodna suglasnost, suglasnost, potvrda, odobrenje ili mišljenje traži u propisanom roku ne izda ili ne odbije izdavanje, smatrat će se da su ti akti izdani u korist stranke, ako posebnim propisom nije drukčije određeno.

Glava III.

Ovlaštena službena osoba

Ovlaštena službena osoba

Članak 19.

(1) U javnopravnome tijelu postupa ovlaštena službena u čijem je opisu poslova vođenje upravnog postupka (u tekstu koji slijedi: službena osoba). Službena osoba ovlaštena je obavljati sve radnje u postupku osim donošenja rješenja.

(2) Za donošenje upravnih akata odnosno sklapanje upravnih ugovora (u tekstu koji slijedi: odlučivanje u upravnim stvarima) ovlašten je čelnik javnopravnog tijela, ako zakonom o ustrojstvu javnopravnih tijela ili posebnim zakonom nije drukčije određeno.

(3) Čelnik javnopravnog tijela može svoju ovlast za odlučivanje prenijeti i na drugu službenu osobu toga tijela u čijem je opisu poslova rješavanje određenih upravnih stvari i koja ima položen poseban državni stručni ispit za vođenje upravnog postupka (licenca).

(4) Ovlast za odlučivanje mora biti izdana u pisanom obliku te sastavljena tako da su u njoj poimenično određene ili su po svojim službenim dužnostima odredive službene osobe ovlaštene za odlučivanje.

Izuzeće službene osobe

Članak 20.

(1) Radi osiguranja nepristranosti, službena osoba izuzet će se od rada odnosno odlučivanja ako je u toj upravnoj stvari:

1. stranka, suovlaštenik odnosno suobveznik, svjedok, vještak ili osoba ovlaštena za zastupanje;

2. sa strankom ili osobom ovlaštenom za zastupanje srodnik po krvi u ravnoj liniji, a u pobočnoj liniji do četvrtog stupnja zaključno, bračni drug ili srodnik po tazbini do drugog stupnja zaključno, i po prestanku braka;

3. sa strankom ili osobom ovlaštenom za zastupanje u odnosu skrbnika, posvojitelja ili posvojenika;

4. sudjelovala kao službena osoba u prvostupanjskom upravnom postupku i

5. u slučaju drugih okolnosti koje dovode u sumnju nepristranost službene osobe.

(2) Druge okolnosti koje mogu dovesti u sumnju nepristranost službene osobe jesu osobito:

1. bliski osobni odnos sa strankom ili osobom ovlaštenom za zastupanje stranke;

2. gospodarski ili drugi osobni interes u postupku;

3. diskriminirajuće ili drugo neobjektivno ponašanje službene osobe prema stranci.

(3) Svaka osoba koja sudjeluje u upravnom postupku dužna je bez odgode izvijestiti čelnika javnopravnog tijela o razlozima za izuzeće odnosno o razlozima koji mogu dovesti u sumnju nepristranost službene osobe.

(4) Ako postoje okolnosti koje dovode u sumnju nepristranost službene osobe, o kojim službena osoba nije izvijestila čelnika javnopravnog tijela, izuzet će je čelnik, po službenoj dužnosti ili na zahtjev stranke.

(5) O izuzeću čelnika javnopravnog tijela odlučuje javnopravno tijelo drugog stupnja, a ako takvog tijela nema, o izuzeću će, po službenoj dužnosti ili na zahtjev stranke, odlučiti tijelo koje obavlja nadzor nad tim javnopravnim tijelom.

(6) O izuzeću se odlučuje zaključkom. Zaključkom o izuzeću odredit će se službena osoba koja će rješavati o upravnoj stvari odnosno obavljati pojedine radnje u postupku u vezi s predmetom u kojem je izuzeće određeno.

Odlučivanje kolegijalnog tijela

Članak 21.

(1) Kolegijalno javnopravno tijelo može odlučivati u upravnim stvarima ako je na sjednici toga tijela nazočno više od polovine članova, a odluke se donose većinom glasova, ako posebnim propisom nije drukčije određeno.

(2) Kolegijalno javnopravno tijelo može u pisanom obliku ovlastiti službenu osobu u tom tijelu za postupanje u upravnim stvarima do donošenja odluke. U tom slučaju službena osoba o provedenom će postupku podnijeti kolegijalnom tijelu pisano izvješće i predložiti nacrt odluke o toj upravnoj stvari.

Glava IV.

Upravna pomoć

Pružanje upravne pomoći

Članak 22.

(1) Javnopravna tijela dužna su na zahtjev pružati upravnu pomoć drugim javnopravnim tijelima, u granicama svojeg djelokruga i nadležnosti.

(2) Javnopravno tijelo zatražit će upravnu pomoć kad su mu potrebna saznanja o činjenicama, ispravama, podacima ili drugim dokazima s kojima raspolaže drugo javnopravno tijelo ili kada zbog drugih opravdanih razloga ne može samo ili ne može pravodobno provesti potrebne radnje u upravnom postupku.

(3) Javnopravno tijelo može tražiti od sudova dostavu spisa, isprava ili podataka koji su potrebni za vođenje upravnog postupka.

(4) Upravna pomoć može se zatražiti i od tijela druge države sukladno odredbama međunarodnih ugovora, a ako ugovori o pružanju upravne pomoći nisu zaključeni, primjenjuje se načelo uzajamnosti. O postojanju uzajamnosti objašnjenje daje središnje tijelo državne uprave nadležno za vanjske poslove.

(5) Upravna pomoć zatražit će se i kad bi određene radnje u upravnom postupku javnopravno tijelo moglo obaviti samo, ali manje učinkovito ili uz znatno veće troškove.

Zahtjev za pružanje upravne pomoći

Članak 23.

(1) O činjenicama, ispravama, podacima ili drugim dokazima upravna pomoć zatražit će se od javnopravnog tijela odnosno suda koji njima raspolažu (u tekstu koji slijedi: zamoljeno tijelo), a kad je u pitanju poduzimanje određene upravne radnje, ako posebnim propisima nije drukčije određeno, upravna pomoć tražit će se od javnopravnog tijela prvog stupnja, mjesno nadležnog za poduzimanje radnje koja je predmet upravne pomoći.

(2) Tražena upravna pomoć pružit će se u primjerenom roku, sukladno propisima koje u toj upravnoj stvari primjenjuje javnopravno tijelo koje traži pomoć.

(3) Upravna pomoć koju pruži zamoljeno tijelo ne isključuje odgovornost za zakonitost i pravilnost postupanja javnopravnog tijela koje je tu pomoć tražilo.

Odbijanje pružanja upravne pomoći

Članak 24.

(1) Zamoljeno tijelo može odbiti pružiti upravnu pomoć samo u slučajevima predviđenim posebnim propisima.

(2) Ako zamoljeno tijelo smatra da u konkretnom slučaju mora odbiti pružanje upravne pomoći, o tome će bez odgode izvijestiti javnopravno tijelo koje je zatražilo upravnu pomoć, navodeći razloge zbog kojih se upravna pomoć uskraćuje.

(3) Ako javnopravno tijelo koje je zatražilo upravnu pomoć i nakon toga smatra da je zamoljeno tijelo dužno pružiti upravnu pomoć, obavijestit će o tome nadležno tijelo drugog stupnja odnosno tijelo koje obavlja nadzor nad zamoljenim tijelom, a ako takvog tijela nema, središnje tijelo državne uprave nadležno za poslove opće uprave.

(4) Nadležno tijelo drugog stupnja odnosno tijelo koje obavlja nadzor nad zamoljenim tijelom zatražit će izvješće o nepružanju upravne pomoći i ocijeniti te razloge. Ako utvrdi da razlozi radi kojih upravna pomoć nije pružena nisu opravdani, zaključkom će odrediti rok za pružanje tražene upravne pomoći ili će neposredno pružiti pravnu pomoć.

Troškovi upravne pomoći

Članak 25.

(1) Za pruženu upravnu pomoć ne plaća se naknada ako se troškovi pružene pomoći naknađuju iz državnog proračuna. Iznimno, ako su ti troškovi znatniji, zamoljeno tijelo može od javnopravnog tijela koje je upravnu pomoć tražilo zahtijevati naknadu opravdanih troškova.

(2) Ako se troškovi upravne pomoći koje pruži zamoljeno tijelo podmiruju iz drugih financijskih izvora, javnopravno tijelo koje je zatražilo pružanje upravne pomoći dužno ih je naknaditi zamoljenom tijelu, ako ono zatraži naknadu opravdanih troškova.

(3) Troškovi upravne pomoći koji se naknađuju zamoljenom tijelu čine dio ukupnih troškova upravnog postupka.

Jedinstveno mjesto za obavljanje radnji u upravnom postupku (Ured sve na jednom mjestu)

Članak 26.

(1) Javnopravna tijela dužna su uspostaviti jedinstvena mjesta za obavljanje radnji u upravnom postupku (Ured sve na jednom mjestu) kad god se za to mogu osigurati prostorni i drugi uvjeti. Na jedinstvenome mjestu za obavljanje radnji u upravnom postupku stranke mogu dobiti obavijesti, obrasce, savjete, pristup internetu ili drugu pomoć te obaviti pojedine ili, kad je to moguće, sve radnje potrebne u upravnom postupku.

(2) Kad je u upravni postupak uključeno više javnopravnih tijela, u jednome od tih tijela ustrojiti će se jedinstveno mjesto za obavljanje radnji u upravnom postupku. Javnopravna tijela sporazumjet će se kod kojeg će se tijela ustrojiti jedinstveno mjesto za obavljanje radnji u upravnom postupku, a ako o tome ne postignu sporazum, jedinstveno mjesto za obavljanje radnji u upravnom postupku uspostaviti će se kod tijela koje je nadležno odlučiti o toj upravnoj stvari, ako posebnim propisima nije drukčije određeno.

(3) Uspostavljanje jedinstvenih mjesta za obavljanje radnji u upravnom postupku nema utjecaja na stvarnu i mjesnu nadležnost uključenih javnopravnih tijela.

(4) Pojediniosti uspostave jedinstvenih mjesta za obavljanje radnji u upravnom postupku uređuju se propisima o ustrojstvu javnopravnih tijela.

ALTERNATIVA:

Brisati članak i to pitanje urediti propisima o sustavu i ustrojstvu državne uprave te lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave.

Glava V.

Sudjelovanje stranke u upravnom postupku

Izjašnjenje stranke

Članak 27.

(1) U upravnom postupku stranci se mora omogućiti izjašnjavanje o svim činjenicama i okolnostima važnima za rješavanje upravne stvari.

(2) Pri donošenju odluke o upravnoj stvari, službena osoba mora uzeti u obzir izjašnjenje stranke i u rješenju o upravnoj stvari posebno obrazložiti iz kojih razloga nije prihvatilo koji od navoda stranke.

(3) Upravni postupak može se provesti bez pružanja mogućnosti izjašnjenja stranke kad se u potpunosti usvaja zahtjev stranke, ili ako odluka u postupku nema negativan učinak na pravne interese stranke, te kad je tako određeno zakonom.

Postupovna sposobnost stranke

Članak 28.

Radnje u upravnom postupku mogu poduzimati:

1. punoljetni građani koji imaju potpunu poslovnu sposobnost odnosno osobe ovlaštene za zastupanje stranke;
2. građani s ograničenom poslovnom sposobnosti ako im se na temelju posebnih propisa priznaje ograničena poslovna sposobnost u upravnoj stvari koja je predmet postupka odnosno osobe ovlaštene za zastupanje stranke;
3. osobe ovlaštene za zastupanje pravnih osoba odnosno punomoćnici koje za to odrede te ovlaštene osobe;
4. čelnici državnih tijela odnosno tijela državne uprave, tijela jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave odnosno drugih tijela koja nemaju pravne osobnosti odnosno punomoćnici koje čelnici za to odrede;
5. zajednički predstavnici odnosno punomoćnici naselja i interesnih skupina osoba koje imaju pravo sudjelovati u upravnom postupku.

Zastupanje stranke

Članak 29.

(1) U upravnom postupku stranku može zastupati osoba ovlaštena za zastupanje, odnosno zakonski zastupnik, punomoćnik te zastupnik po službenoj dužnosti i zajednički predstavnik. Na zahtjev službene osobe, osoba ovlaštena za zastupanje stranke dužna je podnijeti dokaz o ovlasti za zastupanje stranke, a ako su posebnim propisima određeni i dodatni uvjeti za oblik ovlasti, ovlast mora biti dana prema tim uvjetima.

(2) Službena osoba u tijeku postupka uvijek se obraća osobi ovlaštenoj za zastupanje stranke, ako je takva osoba određena. Iznimno, ako je to nužno za utvrđivanje činjenica i okolnosti u postupku, službena osoba može zahtijevati neposrednu nazočnost odnosno drugo sudjelovanje stranke u postupku. Ako službena osoba zatraži neposrednu nazočnost ili drugo sudjelovanje stranke u postupku, o tome je dužna istodobno obavijestiti i osobu ovlaštenu za zastupanje.

Zakonski zastupnik

Članak 30.

(1) Za stranku bez postupovne sposobnosti radnje u postupku obavlja zakonski zastupnik.

(2) Zakonski zastupnik određuje na temelju posebnih propisa.

(3) Kad službena osoba utvrdi da zakonski zastupnik stranke ne ulaže dovoljno pozornosti u zastupanju, o tome će obavijestiti tijelo koje ga je imenovalo odnosno koje obavlja nadzor nad radom zakonskog zastupnika te imenovati zastupnika po službenoj dužnosti.

Zastupnik po službenoj dužnosti

Članak 31.

(1) Kad službena osoba posumnja da stranku zdravstvene ili druge okolnosti sprečavaju u obavljanju radnji u postupku, bez odgode će predložiti nadležnom javnopravnom tijelu odnosno sudu imenovanje zakonskog zastupnika, sukladno posebnim propisima.

(2) Ako to zahtijevaju razlozi hitnosti ili drugi interesi stranke, službena osoba može imenovati takvoj stranci zastupnika po službenoj dužnosti, za vrijeme dok nadležno tijelo odnosno sud ne imenuje njezina zakonskog zastupnika, odnosno dok se u postupku kod nadležnog tijela ne utvrdi da imenovanje zakonskoga zastupnika nije potrebno ili prestanu drugi razlozi koji su stranku sprečavali da osobno štiti svoje interese.

(3) Ako hitnost postupka to zahtijeva, službena osoba imenovat će zastupnika po službenoj dužnosti i:

1. stranci koja nije poznata ili nije poznato njezino prebivalište, boravište odnosno sjedište, a u upravnom postupku nije imenovana osoba ovlaštena za njezino zastupanje;

2. stranci kojoj su identitet i adresa poznati, ali se ne nalazi na području Republike Hrvatske, a na zahtjev službene osobe u za to ostavljenom roku ne imenuje osobu ovlaštenu za zastupanje, o čemu će službena osoba bez odgode obavijestiti stranku.

(4) Ako je stranka nepoznata, službena osoba oglasit će imenovanje zakonskog zastupnika u odgovarajućem službenom glasilu, na oglasnoj ploči i internet stranici javnopravnog tijela ili na drugi prikladan način. Ovlašt zastupnika po službenoj dužnosti prestaje kad se stranka ili osoba ovlaštena za njezino zastupanje osobno pojave u postupku, odnosno ako stranka u pisanom obliku odredi osobu ovlaštenu za zastupanje.

(5) Kad interes stranke ili zaštita života i zdravlja odnosno imovine veće vrijednosti nalažu hitno obavljanje postupovne radnje i ako je sudjelovanje stranke odnosno osobe ovlaštene za zastupanje stranke u obavljanju te radnje nemoguće, ili je vezano uz nerazmjerne troškove, javnopravno tijelo može imenovati zastupnika po službenoj dužnosti samo za tu radnju i o tome bez odgode obavijestiti stranku odnosno osobu ovlaštenu za zastupanje stranke.

(6) Zastupnik po službenoj dužnosti sudjeluje u postupku odnosno obavlja radnje za koje je imenovan, i to dok ne bude utvrđena osoba ovlaštena za zastupanje stranke odnosno dok se ne obave radnje za koje je određen.

Zastupanje više stranaka

Članak 32.

(1) Ako dvije ili više stranaka u istom predmetu nastupaju zajednički, dužne su naznačiti koja će od njih nastupati kao zajednički predstavnik ili odrediti zajedničkog punomoćnika.

(2) Ako stranke ne odrede zajedničkog predstavnika ili punomoćnika, službena osoba zaključkom će naložiti strankama imenovanje zajedničkog predstavnika ili punomoćnika i ostaviti im za to primjereni rok. Ako stranke u roku ne postupe po zaključku, službena osoba po službenoj dužnosti odredit će jednu od stranaka kao zajedničkog predstavnika. U tom slučaju zajednički predstavnik zadržava to svojstvo sve dok stranke ne imenuju drugog zajedničkog predstavnika ili punomoćnika.

(3) Svaka stranka zadržava samostalno pravo nastupanja u tom upravnom postupku i u slučaju imenovanja zajedničkog predstavnika odnosno punomoćnika.

Punomoćnik

Članak 33.

(1) Stranka odnosno njezin zakonski zastupnik mogu odrediti punomoćnika koji će je zastupati u upravnom postupku. Stranka odnosno njezin zakonski zastupnik mogu za punomoćnika odrediti odvjetnika, odvjetnički ured ili drugu pravnu osobu koja na temelju zakona može pružati pravnu pomoć građanima odnosno svaku drugu potpuno poslovno sposobnu osobu, osim onih koje se bave nadriparstvom.

(2) Službena osoba uskratit će rješenjem sudjelovanje u upravnom postupku osobi za koju smatra da se bavi nadripisarstvom. Radnje koje je nakon donošenja rješenja o uskrati zastupanja stranke u upravnom postupku poduzeo takav punomoćnik su ništave.

(3) Radnje koje u postupku poduzima punomoćnik, u granicama dane punomoći, imaju pravni učinak kao da ih je poduzela sama stranka.

(4) Stranka odnosno njezin zakonski zastupnik mogu samostalno davati izjave odnosno poduzimati druge radnje u upravnom postupku i kad je u upravnom postupku određen punomoćnik.

(5) Stranka odnosno njezin zakonski zastupnik koji su nazočni kada punomoćnik daje usmenu izjavu mogu neposredno nakon dane izjave izmijeniti ili opozvati izjavu punomoćnika. Stranka može, do donošenja odluke o upravnoj stvari, u pisanom obliku ili usmeno na zapisnik opozvati pojedine ili sve radnje punomoćnika u upravnom postupku. Troškove upravnog postupka koji nastanu takvim opozivom snosi stranka.

(6) Otkaz punomoći ima učinak od trenutka kad službena osoba od stranke ili njezina zakonskog zastupnika u pisanom obliku ili usmeno na zapisnik primi otkaz punomoći.

Stručni pomagač

Članak 34.

(1) Stranka odnosno njezin zakonski zastupnik mogu na usmenoj raspravi, na očevidu ili pri drugim radnjama u upravnom postupku imati i stručnog pomagača.

(2) Stručni pomagač je osoba koja stranci odnosno njezinu zakonskom zastupniku pomaže u razjašnjavanju određenih stručnih pitanja koja se pojave u postupku.

(3) Stručni pomagač ne zastupa stranku.

Smrt stranke odnosno prestanak postojanja pravne osobe

Članak 35.

Ako u tijeku postupka stranka umre ili pravna osoba prestane postojati, postupak se može obustaviti ili nastaviti, ovisno o naravi upravne stvari koja je predmet postupka. O obustavi postupka donosi se rješenje.

DRUGI DIO

POKRETANJE I VOĐENJE UPRAVNOG POSTUPKA

Glava I.

Pokretanje upravnog postupka

Načini pokretanja upravnog postupka

Članak 36.

(1) Upravni postupak pokreće se na zahtjev stranke ili po službenoj dužnosti.

(2) Upravni postupak smatra se pokrenutim u trenutku predaje urednog zahtjeva stranke odnosno kad službena osoba u javnopravnom tijelu poduzme koju radnju radi vođenja postupka po službenoj dužnosti.

Pokretanje postupka po službenoj dužnosti

Članak 37.

(1) Po službenoj dužnosti upravni postupak pokreće se kad to određuje propis ili je to potrebno radi zaštite javnog interesa.

(2) Pri pokretanju upravnog postupka po službenoj dužnosti javnopravno tijelo treba uzeti u obzir pisane ili na drugi način pribavljene predstavke odnosno druge obavijesti građana, pravnih osoba ili drugih tijela koji upućuju na potrebu zaštite javnoga interesa.

(3) Ako službena osoba nakon razmatranja predstavke odnosno druge obavijesti utvrdi da ne postoje uvjeti za pokretanje postupka po službenoj dužnosti, obavijestit će o tome podnositelja što je prije moguće, a najkasnije u roku od 30 dana od dana podnošenja predstavke odnosno obavijesti.

(4) Podnositelj ima pravo podnijeti prigovor u roku od 8 dana od dana primitka obavijesti kojom se ne prihvaća inicijativa za pokretanje postupka odnosno ako službena osoba u propisanom roku ne odgovori na njegovu predstavku odnosno obavijest.

(5) Protiv rješenja o odbijanju prigovora može se pokrenuti spor pred sudom nadležnim za upravne sporove.

Pokretanje postupka na zahtjev stranke

Članak 38.

(1) Stranka može javnopravnom tijelu podnijeti zahtjev u pisanom obliku ili usmeno na zapisnik, poslati poštom ili dostaviti elektroničkim putem.

(2) Ako službena osoba nakon razmatranja zahtjeva stranke utvrdi da ne postoje zakonske pretpostavke za pokretanje postupka na zahtjev stranke, rješenjem će odbaciti zahtjev.

Pokretanje upravnog postupka javnom objavom

Članak 39.

(1) Javnopravno tijelo može pokrenuti upravni postupak i javnom objavom ako stranke nisu unaprijed poznate ili je takav način pokretanja upravnog postupka predviđen posebnim propisima.

(2) Javna objava mora sadržavati opis odnosno sadržaj upravne stvari o kojoj se radi, određenje osoba na koje se odnosi, način sudjelovanja tih osoba u upravnom postupku, popis javnih isprava ili drugih podnesaka koje trebaju poslati ili ih osobno dostaviti javnopravnom tijelu te upozorenje na posljedice neodazivanja na javnu objavu u ostavljenom roku.

(3) Strankama se mora ostaviti rok od najmanje 30 dana za odazivanje na javnu objavu, osim ako posebnim propisom nije određen drugi rok ili je kraći rok nužan radi zaštite života i zdravlja ljudi ili imovine veće vrijednosti.

(4) Javna objava se objavljuje u odgovarajućem službenom glasilu, sredstvima javnog priopćavanja, odnosno na drugi prikladan način kojim će se pozvanim osobama omogućiti saznanje o javnoj objavi.

Spajanje i razdvajanje upravnih stvari

Članak 40.

(1) Ovlaštena službena osoba može spojiti dvije ili više upravnih stvari u jedan upravni postupak ako se prava ili obveze stranaka temelje na istom ili bitno sličnom činjeničnom stanju i na istoj pravnoj osnovi, a javnopravno tijelo koje vodi postupak stvarno je i mjesno nadležno za vođenje svih tih postupaka.

(2) Uz iste uvjete jedna ili više stranaka mogu u jednom postupku ostvarivati i više različitih zahtjeva.

(3) Spajanje upravnih stvari u jedan postupak ne priječi stranke da samostalno poduzimaju radnje u postupku.

(4) O spajanju dviju ili više upravnih stvari u jedan postupak donosi se zaključak.

(5) Ako se promijene okolnosti zbog kojih su stvari spojene u jedan upravni postupak, postupci će se razdvojiti zaključkom.

(6) Ako je stranka u jednom podnesku podnijela više različitih zahtjeva, postupit će se po svakom zahtjevu odvojeno. Ako je za postupanje po kojem od tih zahtjeva nadležno koje drugo javnopravno tijelo, postupit će se po pravilima o postupanju nenadležnog javnopravnog tijela po podnesku.

Izmjena ili podnošenje novog zahtjeva

Članak 41.

Do donošenja prvostupanjske odluke o upravnoj stvari stranka može izmijeniti svoj zahtjev ili podnijeti novi ako se ti zahtjevi temelje na istom ili bitno sličnom činjeničnom stanju. Ako službena osoba smatra da ne postoje uvjeti za izmjenu podnesenog zahtjeva ili za podnošenje novog, donijet će rješenje kojim će odbaciti zahtjev stranke.

Odustanak od zahtjeva

Članak 42.

(1) Tijekom upravnog postupka stranka može u pisanom obliku ili usmeno na zapisnik izjaviti da odustaje od zahtjeva.

(2) Službena osoba u slučaju odustanka stranke donijet će rješenje o obustavi postupka, osim ako je nastavak postupka u javnom interesu ili to zahtijeva protivna stranka.

(3) Rješenje o obustavi postupka donijet će se po službenoj dužnosti i ako službena osoba iz postupaka stranke ili iz drugih okolnosti postupka može zaključiti da je stranka odustala od zahtjeva, osim ako je nastavak postupka u javnom interesu ili to zahtijeva protivna stranka.

Obustava postupka

Članak 43.

Ako službena osoba tijekom upravnog postupka utvrdi da više ne postoje uvjeti za vođenje postupka na zahtjev stranke odnosno po službenoj dužnosti, rješenjem će obustaviti postupak.

Nagodba

Članak 44.

(1) Ako u postupku sudjeluju dvije ili više stranaka s protivnim interesima, službena osoba nastojat će tijekom cijelog postupka postići nagodbu stranaka u cijelosti ili o pojedinim spornim pitanjima.

(2) Službena osoba po službenoj dužnosti pazi da je nagodba jasna i određena. Sklapanje nagodbe koja bi bila protivna propisima, javnom interesu ili pravnim interesima trećih osoba službena osoba odbit će rješenjem.

(3) Nagodba se unosi u zapisnik i smatra se zaključenom kad je stranke nakon pročitano zapisnika potpišu. Ovjereni prijepis zapisnika predaje se strankama.

(4) Nagodba ima snagu izvršnog rješenja donesenog u upravnom postupku.

(5) Ako je nagodba zaključena u cijelosti, službena osoba rješenjem će obustaviti postupak. Ako se nagodba odnosi samo na pojedina sporna pitanja, službena osoba uključit će nagodbu u rješenje o upravnoj stvari.

Glava II.

Radnje u postupku

Zaključak

Članak 45.

(1) Zaključkom se odlučuje o postupovnim pitanjima.

(2) Zaključak donosi službena osoba koja obavlja onu radnju postupka pri kojoj se postavilo pitanje koje je predmet zaključka, ako ovim zakonom ili drugim propisima nije drukčije određeno.

(3) Ako se zaključkom nalaže izvršenje neke radnje, odredit će se i rok u kojem se ta radnja ima obaviti.

(4) Zaključak se priopćuje usmeno, a u pisanom obliku izdaje se na zahtjev stranke ili kad je to nužno radi pravilnog vođenja upravnog postupka.

(5) Protiv zaključka ne može se izjaviti žalba, ali se zaključak može pobijati žalbom protiv upravnog akta kojim se rješava o upravnoj stvari.

Podnesci

Članak 46.

(1) Podnescima se smatraju zahtjevi odnosno prijedlozi stranaka, ispunjeni obrasci, prijave, molbe, žalbe, predstavke, prigovori, obavijesti, priopćenja te drugi akti kojima se stranke obraćaju javnopravnim tijelima u vezi s određenom upravnom stvari.

(2) Podnesci se javnopravnom tijelu mogu predati neposredno u pisanom obliku, poslati poštom, dostaviti u obliku elektroničke isprave izrađene sukladno posebnom zakonu ili usmeno izjaviti na zapisnik.

(3) Podnesak mora biti razumljiv i sadržavati sve što je potrebno da bi se po njemu moglo postupiti, a osobito naziv javnopravnog tijela kojem se upućuje, naznaku upravne stvari na koju odnosi, osobno ime (ime i prezime) stranke odnosno osobe ovlaštene za zastupanje ako je stranka ima i adresu te osobe.

(4) Podnesak potpisuje stranka odnosno osoba ovlaštena za zastupanje stranke. Stranku koja ne zna pisati ili se ne može pisati, potpisat će druga pismena osoba uz naznaku svoga osobnog imena i adrese.

(5) Ako podnesak sadržava kakav nedostatak koji onemogućuje postupanje po podnesku odnosno ako je podnesak nerazumljiv ili nepotpun, službena osoba upozorit će na to stranku odnosno osobu ovlaštenu za zastupanje stranke i odredit će primjeren rok u kojem je

stranka dužna otkloniti nedostatak, uz upozorenje na pravne posljedice ako to u ostavljenom roku ne učini.

(6) Ako se nedostaci ne otklone u ostavljenom roku, a po podnesku se ne može postupiti, službena osoba rješenjem će odbaciti podnesak.

Službena uporaba jezika i pisma

Članak 47.

Upravni postupak vodi se na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu odnosno i na drugom jeziku koji je u službenoj uporabi kod javnopravnog tijela kod kojeg se vodi postupak, sukladno uvjetima utvrđenim propisima o službenoj uporabi jezika i pisma.

Prijevod podnesaka

Članak 48.

(1) Ako javnopravno tijelo primi podnesak na stranom jeziku ili pismu koji nije u službenoj uporabi kod tog tijela, službena osoba bez odgode će tražiti od stranke dostavljanje prijevoda podneska i za to odrediti primjereni rok, a ako to stranka ne učini u određenom roku, smatrat će se da podnesak nije niti podnesen.

(2) Ako službena osoba ne odredi dodatni rok za dostavu prijevoda podneska kojim se pokreće upravni postupak ili ne upozori stranku na posljedice nedostavljanja prijevoda u ostavljenom roku, smatra se da je stranka podnesak predala u roku, a podnesak će se prevesti na trošak javnopravnog tijela.

(3) Ovjereni prijevod podneska tražit će se obvezno kad se radi o inozemnim javnim ispravama ili kad postoji osnovana sumnja u vjerodostojnost prijevoda.

Elektronička komunikacija javnopravnih tijela i stranaka

Članak 49.

(1) Podnesci se mogu predati i elektroničkim putem. Javnopravna tijela i stranke odnosno osobe ovlaštene za zastupanje stranke međusobno će komunicirati u elektroničkom obliku, ako stranke odnosno osobe ovlaštene za zastupanje stranke na to izrijekom pristanu, ako posebnim propisima nije drukčije određeno.

(2) Podnesci podneseni u elektroničkom obliku s elektroničkim potpisom smatrat će se vlastoručno potpisanim, sukladno posebnim propisima.

(3) Elektroničkim putem dostavljeni podnesak smatra se podnesenim javnopravnom tijelu u trenutku kad je zabilježen na poslužitelju za primanje takvih poruka. Javnopravno tijelo bez odgode će elektroničkim putem pošiljatelju potvrditi primitak podneska.

(4) Ako se u javnopravnom tijelu iz tehničkih razloga ne može pročitati podnesak u elektroničkom obliku, o tome će se bez odgode elektroničkim putem ili na drugi prikladan način obavijestiti pošiljatelja, koji je dužan ponovo poslati podnesak u ispravnom

elektroničkom obliku koji je u uporabi u tom javnopravnom tijelu ili ga dostaviti na drugi način. Ako to pošiljatelj ne učini u ostavljenom roku, smatrat će se da podnesak nije niti podnesen.

Zapisnik

Članak 50.

(1) O usmenoj raspravi, očevidu ili kojoj drugoj važnijoj radnji u postupku te o važnijim usmenim izjavama stranaka ili trećih osoba u upravnom postupku sastavlja se zapisnik.

(2) U zapisnik se upisuje naziv javnopravnog tijela koje obavlja radnju, mjesto gdje se obavlja, datum i sat kad se obavlja, upravna stvar o kojoj se vodi postupak, osobna imena ovlaštenih službenih osoba, nazočnih stranaka i njihovih ovlaštenih zastupnika ili punomoćnika, opis tijeka i sadržaja u postupku provedenih radnji i danih izjava te isprava koje su korištene. Ako su u tijeku upravne radnje izrađeni ili pribavljeni planovi, skice, crteži, slike ili što slično, službena osoba ovjerit će ih i priložiti zapisniku.

(3) Zapisnik se mora voditi uredno i u njemu se ne smije ništa brisati. Ispravci u zapisniku uneseni do zaključenja zapisnika moraju ostati vidljivi i potpisani od službene osobe. Ako radnje o kojima se vodi zapisnik traju više dana, vođenje zapisnika se prekida uz naznaku vremena prekida i nastavka radnje te potpis službene osobe i zapisničara ako ga je bilo.

(4) Prije zaključenja zapisnik će se pročitati nazočnim osobama koje su sudjelovale u upravnoj radnji. Na kraju zapisnika navest će se da je zapisnik pročitao i da nisu stavljenе nikakve primjedbe ili će se, ako su primjedbe stavljenе, ukratko navesti njihov sadržaj. Zatim će zapisnik potpisati službena osoba koja je vodila upravnu radnju i zapisničar ako ga je bilo. Osobe koje su dale izjave potpisuju zapisnik neposredno iza svoje izjave te na kraju svake stranice na kojima se njihova izjava nalazi. U potpisanom i zaključenom zapisniku ne smije se ništa dodavati niti mijenjati. Dopuna u već zaključenom zapisniku unosi se kao dodatak zapisniku koji potpisuje službena osoba i osoba na čiji je prijedlog dopuna unesena.

(5) Ako neka od nazočnih osoba odbije potpisati zapisnik ili napusti mjesto radnje prije zaključenja zapisnika, to će se navesti u zapisniku, kao i razlozi zbog kojih je potpis uskraćen.

(6) Zapisnik sastavljen prema odredbama ovoga Zakona javna je isprava. Zapisnik je dokaz o tijeku i sadržaju radnje postupka i danih izjava, osim onih dijelova zapisnika na koje je stavljena primjedba da nisu pravilno sastavljeni.

Službena bilješka

Članak 51.

O radnjama i izjavama stranaka, trećih osoba ili drugim okolnostima koji nisu od bitnog utjecaja na tijek postupka, službenim opažanjima, usmenim dogovorima i drugim manje važnim radnjama u upravnom postupku neće se sastavljati zapisnik, već će se o tome u spis staviti službena bilješka, koju potpisuje službena osoba koja ju je stavila, uz oznaku datuma i sata kad je bilješka stavljena

Razgledanje spisa

Članak 52.

(1) Stranke i druge osobe koje dokažu pravni interes imaju pravo razgledati spis predmeta i o svom trošku umnožiti akte spisa predmeta, osim zapisnika o vijećanju i glasovanju članova kolegijalnih tijela, nacрта rješenja i drugih akata koji se prema posebnim propisima smatraju povjerljivim ili ako se to protivi javnom interesu ili opravdanom interesu jedne stranke ili trećih osoba.

(2) Razgledanje spisa predmeta obavlja se u pravilu u službenim prostorijama javnopravnog tijela kod kojeg se vodi postupak, a u pojedinim opravdanim slučajevima mogu se razgledati i u službenim prostorijama drugog javnopravnog tijela ili u diplomatskim misijama odnosno konzularnim uredima Republike Hrvatske.

(3) Ako se spis predmeta vodi u elektroničkom obliku, javnopravno tijelo dužno je osigurati tehničke uvjete za njegovo razgledanje. Javnopravno tijelo može osigurati dostupnost elektroničkih dokumenata na internetu, ako su osigurani uvjeti za zaštitu privatnosti stranke.

(4) O odbijanju zahtjeva za razgledanje i umnožavanje spisa i akata spisa predmeta donosi se rješenje.

Obnavljanje (rekonstrukcija) spisa

Članak 53.

(1) Ako se pojedini spisi ili pojedini podnesci u upravnom postupku izgube, oštete ili unište, po potrebi pokrenut će se postupak za obnovu spisa ili pojedinih podnesaka (rekonstrukcija).

(2) Postupak za obnovu spisa ili pojedinih podnesaka koji se odnose na upravne stvari u kojima je postupak u tijeku pokrenut će se rješenjem službene osobe po službenoj dužnosti. Za spise u kojima je postupak dovršen, postupak za obnovu spisa odnosno podnesaka pokrenut će se ako za to postoji pravni interes stranke ili drugi opravdani razlog. Rješenje o obnovi spisa u tom slučaju donosi čelnik javnopravnog tijela ili osoba koju on za to ovlasti.

(3) Postupak za obnovu spisa provodi javnopravno tijelo kod kojeg se vodi postupak ili kod kojeg je spis pohranjen, na temelju rješenja službene osobe kojim se dopušta pokretanje postupka za obnovu spisa odnosno podneska.

(4) Pri obnovi spisa odnosno podneska obnovit će se samo oni dijelovi spisa ili pojedini podnesci koji su važni s obzirom na razloge zbog kojih je odobren postupak za obnovu. Spisi odnosno podnesci obnavljaju se na temelju prijepisa nestalih, oštećenih ili uništenih podnesaka kojima raspolažu stranke ili javnopravno tijelo, podataka iz upisnika predmeta upravnog postupka i pomoćnih uredskih knjiga, na osnovi suglasnih iskaza stranaka i osoba ovlaštenih za njihovo zastupanje, svjedoka, vještaka i drugih osoba koje su sudjelovale u postupku te na druge prikladne načine. U postupku obnove spisa ili podneska ponavljaju se samo one radnje o kojima nema drugih podataka ili o njima ne postoje suglasne izjave osoba koje su sudjelovale u tom postupku.

(5) Postupak za obnovu dovršenog spisa odnosno podneska neće se provesti ako je protekao rok do kojeg se čuvaju spisi određene upravne stvari prema posebnim propisima.

(6) Troškovi koji nastanu obnovom spisa ili podnesaka naknađuju se iz sredstava javnopravnog tijela.

TREĆI DIO

OBAVJEŠTAVANJE I DOSTAVA

Glava I.

Obavješćavanje

Oblici obavješćavanja

Članak 54.

(1) Službena osoba može stranku i druge sudionike u postupku obavijestiti o tijeku i radnjama u postupanju usmeno, neposrednim uručenjem pismena, slanjem pismena poštom, elektroničkim putem ili na drugi prikladan način.

(2) Obavješćavanje poštanskim ili elektroničkim putem smatra se obavljenim treći dan od slanja obavijesti.

(3) Stranku i drugi sudionici u postupku obavješćavaju se osobno, osim ako stranka ima osobu ovlaštenu za zastupanje ili punomoćnika za primanje obavijesti.

Mjesto obavješćavanja

Članak 55.

(1) Stranka ili drugi sudionici u postupku obavješćavaju se na adresu koja je naznačena u zahtjevu za pokretanje postupka odnosno na adresu gdje se stranka trenutno nalazi, ako to nije mjesto prebivališta odnosno boravišta građana ili sjedišta pravne osobe, odnosno na elektroničku adresu.

(2) Ako se stranka nalazi u inozemstvu, obvezna je imenovati osobu za primanje obavijesti s prebivalištem u Republici Hrvatskoj.

(3) Stranka je dužna o promjeni adrese, prebivališta, boravišta ili sjedišta obavijestiti službenu osobu.

Obavješćavanje punomoćnika za primitak obavijesti, osoba ovlaštenih za zastupanje i odvjetnika

Članak 56.

(1) Ako je stranka ovlastila određenu osobu za primitak obavijesti (punomoćnik za primitak obavijesti), o tome je dužna obavijestiti javnopravno tijelo.

(2) Obavješćavanjem osoba ovlaštenih za zastupanje odnosno punomoćnika za primanje obavijesti smatra se da je obaviještena i sama stranka. Obavješćavanje odvjetnika koji zastupa stranku može se obaviti i obavješćavanjem zaposlenika odvjetničkog ureda.

Zajednički predstavnik za primanje obavijesti

Članak 57.

(1) Kad u postupku sudjeluje veći broj stranaka s istovjetnim zahtjevima koje nemaju zajedničkog predstavnika, službena osoba može im zaključkom naložiti imenovanje zajedničkog punomoćnika za primanje obavijesti. Dok to ne učine, službena osoba može po službenoj dužnosti imenovati zajedničkog punomoćnika za primanje obavijesti.

(2) Ako se stranke obavješćavaju putem zajedničkog punomoćnika za primanje obavijesti, u obavijesti se naznačuju sve stranke na koje se obavijest odnosi.

Obavješćavanje javnopravnih tijela i drugih osoba

Članak 58.

(1) Obavješćavanje javnopravnih tijela smatra se obavljenim obavješćavanjem ovlaštene osobe za zastupanje odnosno osobe ovlaštene za primanje obavijesti.

(2) Ako u postupku sudjeluju podružnice pravnih osoba ili dijelovi ustanova odnosno drugih pravnih osoba, obavješćava se osoba ovlaštena za primanje obavijesti.

(3) Naselja ili skupine osoba obavješćavaju se putem zajedničkog predstavnika za primanje obavijesti.

Međunarodno obavješćavanje

Članak 59.

Obavješćavanje stranih država, međunarodnih organizacija i osoba s diplomatskim imunitetom obavlja se putem središnjeg tijela državne uprave nadležnog za vanjske poslove, osim ako nije drukčije propisano.

Obavješćavanje osoba u posebnim slučajevima

Članak 60.

Službene osobe, odnosno osobe na službi u oružanim snagama ili policiji, osobe u suhozemnom, riječnom, pomorskom i zračnom prometu te osobe koje su lišene slobode ili su na drugi način ograničene u kretanju, mogu se obavješćavati i preko njihovih zapovjedništava, uprava, drugih službenih tijela odnosno pravnih osoba ili ustanova u kojima su zaposlene ili u kojima se nalaze.

Glava II.

Dostava

Obavješćavanje dostavom

Članak 61.

(1) Dostava je poseban oblik obavješćavanja koji se obavlja formalnim postupkom uručivanja pismena sukladno odredbama ovoga Zakona.

(2) Pismenima se smatraju rješenja, zaključci, pozivi, obavijesti i drugi pisani akti koje javnopravna tijela upućuju strankama i drugim sudionicima u postupku.

Osobna dostava

Članak 62.

(1) Dostava se obavlja osobno naslovljenoj osobi kad od obavljanja dostave počinje teći rok koji se ne može produžiti, ako je takva dostava određena propisom ili ako tako odredi službena osoba.

(2) Kad se osoba kojoj se dostava ima obaviti osobno ne zatekne u stanu ili poslovnoj prostoriji, dostavljač će kod osobe eventualno zatečene na mjestu dostave ostaviti pisanu obavijest da u određeni datum i sat bude u svojem stanu odnosno u poslovnoj prostoriji radi primanja pismena.

(3) Ako i nakon toga dostavljač ne uspije u naznačeno vrijeme pronaći osobu kojoj pismo treba osobno dostaviti, dostavljač će na vratima stana ili poslovne prostorije odnosno u poštanskom sandučiću osobe kojoj se dostava ima obaviti ostaviti pisanu obavijest gdje se pismo nalazi. Na obavijesti i na omotnici pismena koje se imalo dostaviti, dostavljač će označiti razlog takve dostave, dan i sat kad je ostavio priopćenje i staviti svoj potpis.

(4) Dostava se smatra obavljenom u roku od 15 dana od dana kad je obavijest ostavljena.

(5) Ako naslovljena osoba izrijeком odbije primiti pismo, dostavljač će o tome sastaviti službenu bilješku na samom pismenu i time će se smatrati da je dostava osobno obavljena.

(6) Dostavom pismena zakonskom zastupniku, punomoćniku ili punomoćniku za primanje obavijesti smatra se da je dostava izvršena samoj stranci.

Posredna dostava

Članak 63.

(1) Ako osobna dostava nije obvezna, a dostavljač ne zatekne naslovljenu osobu na mjestu dostave, pismo se može uručiti odraslom članu obiteljskog kućanstva ili poslodavcu odnosno zaposleniku naslovljene osobe.

(2) Pismeno se ne može uručiti osobi koja u istom upravnom postupku sudjeluje s protivnim interesom.

(3) Ako se utvrdi da je naslovljena osoba odsutna i da druge osobe ne žele ili nisu u mogućnosti naslovljenoj osobi predati pismeno u odgovarajućem roku, pismeno se ostavlja u poštanskom sandučiću naslovljene osobe ili se stavlja na vrata stana ili poslovne prostorije. U tom slučaju na omotnici pismena naznačuje se datum i vrijeme dostave.

(4) Dostava se smatra obavljenom nakon osam dana od dana kad je odgovarajuća osoba primila pismeno odnosno kad je ono ostavljeno u poštanskom sandučiću ili na vratima stana odnosno poslovne prostorije, osim ako stranka dokaže da nije dobila pismeno ili je pismeno dobila kasnije.

Dostava javnom objavom

Članak 64.

(1) Dostava javnom objavom obavlja se isticanjem pismena na oglasnoj ploči javnopravnog tijela, ako se radi o većem broju stranaka u upravnom postupku određenih ili odredivih prema općim značajkama, a drugi su oblici dostave nemogući ili neprikladni, ili u drugim slučajevima određenim propisom.

(2) Dostava se smatra obavljenom protekom 30 dana od dana isticanja pismena na oglasnoj ploči javnopravnog tijela. Javnopravno tijelo može iz osobito opravdanih razloga predviđenih zakonom odrediti raniji datum kad će se dostava smatrati obavljenom. Na pismenu se naznačuje datum njegova isticanja na oglasnoj ploči i datum kad će se dostava smatrati obavljenom.

(3) Uz isticanje na oglasnoj ploči, javnopravno tijelo može objaviti pismeno i u dnevnim novinama, na svojoj internet stranici ili na drugi prikladan način.

Vrijeme dostave

Članak 65.

(1) Dostava se u pravilu obavlja radnim danom u vremenu od 8.00 do 18.00 sati. Ako postoje osobito važni razlozi ili se dostava ne može odgoditi, javnopravno tijelo može odrediti da se dostava obavi i u drugo vrijeme.

(2) Elektronička dostava može se obaviti u bilo koje vrijeme.

Dostavnica

Članak 66.

(1) Obavljena dostava potvrđuje se dostavnicom. Dostavnicu vlastoručno potpisuje osoba koja je preuzela pismeno, uz obveznu naznaku datuma primitka.

(2) Ako je naslovljena osoba nepismena ili se ne može potpisati, dostavljač će na dostavnici naznačiti osobno ime naslovljene osobe s datumom dostave i naznakom zašto osoba nije potpisala dostavnicu.

(3) Ako dostava nije obavljena osobno, dostavljač će na dostavnici naznačiti kome je predao pismeno i u kojem je odnosu osoba koja je primila pismeno s naslovljenom osobom.

Promjena adrese osobe ovlaštene za zastupanje i punomoćnika za primanje obavijesti

Članak 67.

Ako osoba ovlaštena za zastupanje ili punomoćnik za primanje obavijesti u tijeku upravnog postupka promijene adresu i o tome propuste obavijestiti službenu osobu, dostava se obavlja izravno stranci ili zakonskom zastupniku stranke, kao da osoba ovlaštena za zastupanje ili punomoćnik za primanje obavijesti nisu imenovani.

Pogreška u dostavi

Članak 68.

Ako u postupku dostave nastane pogreška koja bi prouzročila štetne posljedice za pravni položaj stranke, dostava se smatra obavljenom onog dana za koji se utvrdi da je dan stvarnog primitka pismena. Ako je dostavnica o primitku pismena nestala, dostava se može dokazivati i svim drugim dokaznim sredstvima.

ČETVRTI DIO

TIJEK POSTUPKA

Glava I.

Ispitni postupak

Ispitni postupak

Članak 69.

(1) Službena osoba utvrđuje sve činjenice i okolnosti od važnosti za odlučivanje o upravnoj stvari.

(2) Službena osoba odredit će izvođenje dokaza ako nađe da je to potrebno radi razjašnjenja stvari te može upotpunjavati činjenično stanje i izvoditi dokaze o činjenicama koje ranije u postupku nisu bile iznesene ili još nisu utvrđene, a potrebne su radi utvrđivanja pravog stanja stvari.

(3) Službena osoba pribavit će po službenoj dužnosti podatke o činjenicama o kojima službenu evidenciju vodi javnopravno tijelo kod kojeg se vodi postupak odnosno drugo javnopravno tijelo ili sud.

(4) Kad službena osoba tijekom postupka sazna ili ocijeni da stranka ima osnovu za ostvarenje nekog prava, upozorit će je na to, kao i na posljedice njezinih radnji ili propuštanja

u upravnom postupku, a brinut će se i da neznanje odnosno neukost stranaka i drugih osoba koje sudjeluju u postupku ne budu na štetu prava koja im po zakonu pripadaju.

Redoviti ispitni postupak

Članak 70.

(1) Službena osoba može bez provedbe posebnog ispitnog postupka riješiti o upravnoj stvari, ako se udovoljava zahtjevu stranke, i:

1) ako je stranka u svojem zahtjevu navela sve činjenice ili podnijela potrebne dokaze na podlozi kojih se može utvrditi pravo stanje stvari ili ako se to stanje može utvrditi na podlozi općepoznatih činjenica ili činjenica koje su poznate službenoj osobi;

2) ako se pravo stanje stvari može utvrditi na podlozi službenih podataka kojima raspolaže javnopravno tijelo kod kojeg se vodi upravni postupak, a nije potrebno posebno izjašnjenje stranke radi zaštite njezinih prava odnosno pravnih interesa;

3) ako je propisom određeno da se stvar može riješiti na podlozi činjenica ili okolnosti koje nisu potpuno dokazane ili se dokazima samo posredno utvrđuju, pa su činjenice ili okolnosti učinjene vjerojatnima, a iz svih okolnosti slučaja proizlazi da se zahtjevu stranke može udovoljiti;

4) ako je to nužno poduzimanje hitnih mjera zaštite života i zdravlja ljudi ili imovine veće vrijednosti, koje se ne mogu odgađati, a činjenice na kojima se rješenje temelji su utvrđene ili barem učinjene vjerojatnima i

5) kad je to određeno posebnim propisima.

(2) U redovitom postupku službena osoba dužna je donijeti rješenje bez odgode, a najkasnije u roku od 30 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva, ako posebnim propisima nije određen drugi rok.

(3) Po proteku propisanog roka smatrat će se da je zahtjev stranke odbijen te stranka ima pravo izjaviti žalbu odnosno pokrenuti upravni spor, ako posebnim propisima nije drukčije određeno.

Posebni ispitni postupak

Članak 71.

(1) Posebni ispitni postupak provodi se kad je to nužno radi utvrđivanja činjenica i okolnosti koje su od važnosti za razjašnjenje pravog stanja stvari u upravnom postupku, kad u postupku sudjeluju dvije ili više stranaka s protivnim interesima, radi omogućavanja strankama ostvarenja i zaštite njihovih prava i pravnih interesa ili kad je to predviđeno posebnim propisima.

(2) U posebnom ispitnom postupku službena osoba dužna je donijeti rješenje što je prije moguće, a najkasnije u roku od 60 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva, ako posebnim propisima nije određen drugi rok.

(3) Po proteku propisanog roka smatrat će se da je zahtjev stranke odbijen te stranka ima pravo izjaviti žalbu odnosno pokrenuti upravni spor, ako posebnim propisima nije drukčije određeno.

Prava stranke u posebnom ispitnom postupku

Članak 72.

(1) Stranka odnosno osoba ovlaštena za zastupanje stranke ima pravo sudjelovati u posebnom ispitnom postupku sve do donošenja odluke o upravnoj stvari, davati izjave i objašnjenja, iznositi činjenice i okolnosti koje mogu biti od važnosti za odlučivanje o upravnoj stvari te pobijati točnost navoda koji se ne slažu s njezinim navodima.

(2) Službena osoba dužna je omogućiti stranci odnosno osobi ovlaštenoj za zastupanje stranke izjašnjavanje o svim okolnostima i činjenicama koje su iznesene u ispitnom postupku, o prijedlozima za izvođenje dokaza i podnesenim dokazima, sudjelovanje u izvođenju dokaza i postavljanje pitanja drugim strankama, svjedocima i vještacima preko službene osobe, a uz dopuštenje službene osobe i neposredno, kao i upoznavanje s rezultatom izvođenja dokaza i izjašnjavanje o tim rezultatima.

(3) Prije donošenja odluke o upravnoj stvari službena osoba dužna je omogućiti stranci odnosno osobi ovlaštenoj za njezino zastupanje izjašnjavanje o svim činjenicama i okolnostima na kojima će se temeljiti odluka o kojima im ranije nije bila dana mogućnost izjašnjavanja.

Pravo na sudjelovanje u postupku

Članak 73.

Ako u tijeku upravnog postupka osoba koja do tada nije sudjelovala u postupku traži da joj se prizna svojstvo stranke u tom postupku, službena osoba ispitat će njezino pravo da kao stranka sudjeluje u postupku i o tome donijeti rješenje.

Dužnosti stranke u posebnom ispitnom postupku

Članak 74.

(1) Stranka je dužna sudjelovati u utvrđivanju činjenica od važnosti za rješavanje o upravnoj stvari te osobno doći odnosno dati izjavu kad to zatraži službena osoba ili kad je to određeno posebnim propisima.

(2) Stranka se može pozvati u službene prostorije javnopravnog tijela zbog davanja osobne izjave o činjenicama i okolnostima od važnosti za odlučivanje o upravnoj stvari i kad ima osobu ovlaštenu za zastupanje, ako ne postoji druga mogućnost utvrđivanja odlučnih činjenica.

(3) Stranka može davati izjave usmeno na zapisnik ili u pisanom obliku. U složenim upravnim stvarima službena osoba može naložiti stranci podnošenje izjave u pisanom obliku, što ne isključuje pravo stranke na usmeno izjašnjavanje.

(4) Činjenično stanje na kojem temelji svoj zahtjev stranka je dužna iznijeti točno, istinito i određeno. Ako se ne radi o činjenicama koje su općepoznate, stranka je dužna za svoje navode ponuditi dokaze i po mogućnosti ih podnijeti. Ako stranka tako ne postupi, službena osoba pozvat će je da to učini u primjerenom roku.

(5) Ako je upravni postupak pokrenut na zahtjev stranke koja nije u ostavljenom roku podnijela zatražene dokaze, službena osoba ocijenit će od kakve je to važnosti za rješavanje upravne stvari. Ocijeni li službena osoba da se bez tih dokaza ne može udovoljiti zahtjevu stranke, rješenjem će odbiti zahtjev.

(6) Ako stranka nije u ostavljenom roku podnijela zatražene dokaze, a radi se o upravnom postupku pokrenutom po službenoj dužnosti ili na zahtjev protivne stranke, službena osoba dužna je nastaviti postupak te riješiti o upravnoj stvari sukladno postupovnim odredbama ovoga Zakona i propisa koji se primjenjuje u tom upravnom području.

Prethodno pitanje

Članak 75.

(1) Ako službena osoba utvrdi da u postupku postoji pravno pitanje koje treba riješiti, a bez čijeg rješavanja se ne može odlučiti o upravnoj stvari, a to pitanje čini samostalnu pravnu cjelinu, za rješavanje kojeg je nadležan sud ili javnopravno tijelo, službena osoba može sama riješiti to pitanje ili postupak prekinuti dok nadležni sud ili javnopravno tijelo to pitanje ne riješe. O prekidu postupka donosi se rješenje.

(2) Službena osoba vezana je pravomoćnom odlukom kojom su nadležni sud ili javnopravno tijelo riješili prethodno pitanje.

(3) Službena osoba mora prekinuti postupak kad se prethodno pitanje odnosi na postojanje kaznenog djela, na postojanje braka, utvrđivanje očinstva ili majčinstva odnosno kad je to određeno posebnim propisima. Kad se prethodno pitanje odnosi na kazneno djelo, a nema mogućnosti za kazneno gonjenje, službena osoba riješit će i to pitanje.

Postupak rješavanja prethodnog pitanja

Članak 76.

(1) Kad se zbog prethodnog pitanja ne mora prekinuti postupak, službena osoba može sama riješiti prethodno pitanje kao sastavni dio upravne stvari i na toj osnovi odlučiti o upravnoj stvari, ako posebnim propisima nije drukčije određeno. Ako je službena osoba sama riješila prethodno pitanje, rješavanje prethodnog pitanja ima pravni učinak samo u upravnoj stvari u kojoj je to pitanje riješeno.

(2) Ako službena osoba ne uzme prethodno pitanje u rješavanje, a postupak za rješavanje prethodnog pitanja koji se može voditi po službenoj dužnosti još nije pokrenut pred nadležnim sudom ili kod nadležnog javnopravnog tijela, službena će osoba od nadležnog javnopravnog tijela zatražiti pokretanje postupka, osim ako posebnim propisima nije drukčije određeno.

(3) U stvari u kojoj se postupak za rješenje prethodnog pitanja pokreće pred nadležnim sudom ili kod nadležnog javnopravnog tijela na zahtjev stranke, službena osoba zaključkom može naložiti stranci da u primjerenom roku zbog rješavanja prethodnog pitanja pokrene postupak pred sudom ili kod javnopravnog tijela te dostavi dokaz da je to učinila. Službena osoba upozorit će stranku na posljedice toga propuštanja.

(4) Ako stranka koja je pokrenula upravni postupak u ostavljenom roku ne podnese dokaz da je kod suda ili kod javnopravnog tijela pokrenula postupak za rješavanje prethodnog pitanja, smatrat će se da je odustala od zahtjeva te će se upravni postupak obustaviti rješenjem.

(5) Postupak prekinut radi rješavanja prethodnog pitanja pred nadležnim sudom ili kod nadležnog javnopravnog tijela nastaviti će se kad odluka o tom pitanju postane pravomoćna. Postupak se može nastaviti po službenoj dužnosti i bez pravomoćne odluke o prethodnom pitanju i kad službena osoba ocijeni da više nema razloga čekati na pravomoćno rješenje prethodnog pitanja pred nadležnim sudom ili kod nadležnog javnopravnog tijela, osim u slučajevima u kojima se mora prekinuti postupak.

Usmena rasprava

Članak 77.

(1) Usmena rasprava obvezno se određuje:

1. u upravnim stvarima u kojima sudjeluju dvije ili više stranaka s protivnim interesima, ili
2. kad je potrebno provesti očevid ili saslušati svjedoke ili vještake.

(2) Usmena rasprava je javna. Iznimno, službena osoba može, po službenoj dužnosti ili na prijedlog stranke, zaključkom isključiti javnost s usmene rasprave, ako to zahtijevaju razlozi zaštite privatnosti, javnog morala ili javne sigurnosti ili ako postoji ozbiljna i neposredna opasnost ometanja rasprave te ako je to određeno posebnim propisima.

(3) Službena će osoba u provedbi usmene rasprave osigurati strankama odnosno osobama ovlaštenim za njihovo zastupanje pravo sudjelovanja na usmenoj raspravi te njima i drugim osobama koje sudjeluju na usmenoj raspravi pružiti mogućnost dopunjavanja navoda tijekom rasprave, kao i izjašnjavanje o navodima protivne stranke i svim drugim činjenicama i okolnostima koje su od važnosti za upravnu stvar o kojoj se vodi postupak.

(4) Usmena rasprava provodi se u prostorijama javnopravnog tijela. Iznimno, usmena rasprava može se provesti i na mjestu očevida ili na kojem drugom prikladnom mjestu ako je to potrebno radi smanjenja troškova postupka ili temeljitijeg, bržeg ili jednostavnijeg raspravljavanja stvari.

(5) Ako uredno pozvana stranka odnosno osoba ovlaštena za zastupanje stranke bez opravdanog razloga ne dođe na usmenu raspravu, službena osoba može, ako je to u javnom interesu, provesti raspravu i bez njihove nazočnosti. Ako na usmenu raspravu ne dođe uredno pozvana stranka na zahtjev koje je postupak pokrenut, a iz cjelokupnog stanja stvari može se pretpostaviti da je stranka prijedlog povukla, službena osoba koji vodi postupak rješenjem će obustaviti postupak.

(6) Službena osoba upozorit će osobu koja ometa tijekom usmene rasprave na neprimjereno ponašanje, a ako ta osoba nastavi s ometanjem rasprave, može je udaljiti ili rješenjem novčano kazniti od 500,00 do 2.000,00 kuna. Žalba protiv rješenja o kazni ne odgađa izvršenje rješenja.

Glava II.

Dokazivanje

Dokazi

Članak 78.

(1) Službena osoba u upravnom postupku utvrđuje činjenično stanje svim sredstvima prikladnim za dokazivanje te u tu svrhu može:

1. pribaviti izjave od stranaka, osoba ovlaštenih za zastupanje stranke, svjedoka i vještaka, u usmenom, pisanom ili elektroničkom obliku;
2. pribaviti javne isprave službenim putem, ako to nije dužna učiniti stranka na temelju posebnih propisa;
3. obaviti očevid na mjestu na kojem se neka stvar nalazi;
4. odrediti vještačenje.

(2) Nije potrebno dokazivati općepoznate činjenice, činjenice koje su poznate službenoj osobi ili činjenice koje propis pretpostavlja, ali je dopušteno dokazivati nepostojanje tih činjenica.

Osiguranje dokaza

Članak 79.

(1) Osiguranje dokaza provodi službena osoba po službenoj dužnosti ili na prijedlog stranke.

(2) Ako se postupak pokreće po službenoj dužnosti a postoji opravdana sumnja da se pojedini dokaz neće moći izvesti kasnije u tijeku postupka ili da će njegovo izvođenje biti otežano, radi osiguranja dokaza taj se dokaz može izvesti u tijeku cijelog postupka, pa i prije nego što je postupak pokrenut.

(3) Za osiguranje dokaza prije pokretanja postupka nadležno je tijelo državne uprave prvog stupnja nadležno za poslove opće uprave na području kojeg se nalazi stvar koju treba razgledati ili borave osobe koje treba saslušati odnosno drugo javnopravno tijelo koje to tijelo zamoli za upravnu pomoć, ako posebnim propisima nije drukčije određeno.

(4) O osiguranju dokaza donosi se rješenje.

Isprave

Članak 80.

(1) Dokazivanje se izvodi javnim ili privatnim ispravama.

(2) Pod javnim ispravama u smislu ovoga Zakona razumijevaju se isprave koje su izdali nadležni sudovi ili javnopravna tijela u granicama svoje nadležnosti i u propisanom obliku. Javne isprave dokazuju ono što se njima utvrđuje ili potvrđuje.

(3) Javne se isprave izdaju na temelju činjenica o kojima sud ili javnopravno tijelo vode službene očevidnike ili se izdaju u postupku predviđenom posebnim propisima. Javna isprava obvezuje javnopravno tijelo kod kojeg se vodi postupak.

(4) Ako postoji ozbiljna sumnja u vjerodostojnost isprave, službena osoba provjerit će po službenoj dužnosti ili na zahtjev stranke vjerodostojnost takve isprave kod suda odnosno javnopravnog tijela koji su takvu ispravu izdali.

(5) Javne isprave izdaje javnopravno tijelo na usmeni ili pisani zahtjev stranke ili javnopravnog tijela u pravilu istoga dana, a najkasnije u roku od osam dana od dana predaje urednog zahtjeva, ako posebnim propisima nije određen drugi rok.

(6) Stranka može tražiti izmjenu javne isprave koju je izdalo javnopravno tijelo, ako smatra da ta isprava nije izdana sukladno službenom očevidniku ili pravom stanju stvari. U tom slučaju javnopravno tijelo dužno je izdati izmijenjenu ispravu ili donijeti rješenje o odbijanju zahtjeva za izmjenu isprave, najkasnije u roku od osam dana od dana podnošenja zahtjeva za izdavanje izmijenjene isprave, ako posebnim propisima nije određen drugi rok.

Pribavljanje isprava

Članak 81.

(1) Stranka kod koje se isprava nalazi dužna je omogućiti uvid u ispravu na zahtjev službene osobe.

(2) Ako se isprava koja je potrebna kao dokaz nalazi kod treće osobe a ona je odbije dati na uvid službenoj osobi, može se rješenjem novčano kazniti od 2.000,00 do 5.000,00 kuna.

(3) Treća osoba može odbiti dati na uvid isprave iz istih razloga zbog kojih svjedok može uskratiti svjedočenje.

Svjedoci

Članak 82.

(1) Svjedok može biti svaka osoba sposobna zapaziti određene činjenice o kojima treba svjedočiti i koja može to svoje zapažanje iznijeti.

(2) Službena osoba pozvat će za svjedoka osobu za koju smatra da joj je nešto poznato o upravnoj stvari o kojoj se vodi postupak. Svjedoku se poziv dostavlja u pisanom obliku najkasnije osam dana prije dana svjedočenja, ako posebnim propisima nije određen drugi rok ili to nalaže hitnost postupanja u toj upravnoj stvari.

Obveza svjedočenja

Članak 83.

(1) Svaka osoba pozvana kao svjedok dužna je svjedočiti.

(2) Svjedok će se poučiti da ima pravo uskratiti svjedočenje odnosno odgovore na pojedina pitanja kojima bi sebe, svoje srodnike u ravnoj liniji, a u pobočnoj liniji do trećeg stupnja srodstva zaključno, bračnog druga ili srodnike po tazbini do drugog stupnja srodstva zaključno, pa i onda kad je brak prestao, te skrbnika i štićenika odnosno posvojitelja i posvojećeta, izložio kaznenom gonjenju, teškoj sramoti ili znatnoj materijalnoj šteti.

(3) Svjedok će se poučiti da ima pravo uskratiti odgovore i na pojedina pitanja na koja ne bi mogao odgovoriti, a da ne povrijedi propisima utvrđenu tajnu, a posebice na pitanja o onome što mu je stranka povjerila kao svojem punomoćniku ili ispovjedila kao vjerskom ispovjedniku.

(4) Svjedok ne može uskratiti svjedočenje odnosno odgovore na pojedina pitanja zbog opasnosti od kakve imovinske štete o pravnim poslovima kojima je bio nazočan kao svjedok, zapisničar ili posrednik odnosno o radnjama koje je poduzeo u vezi sa spornim odnosom kao pravni prednik ili zastupnik jedne od stranaka te o drugim radnjama o kojima je na temelju posebnih propisa dužan podnijeti prijavu ili dati izjavu.

(5) Ako to službena osoba ocijeni potrebnim, svjedok mora učiniti vjerojatnima razloge uskrate svjedočenja odnosno odgovora na pojedina pitanja.

Saslušanje svjedoka

Članak 84.

(1) Svjedoci se saslušavaju odvojeno, bez nazočnosti ostalih svjedoka. Ako je pozvano više svjedoka, svjedok koji je ispitan ne smije napustiti službene prostorije javnopravnog tijela ili mjesto očevida bez dopuštenja, prije nego što se saslušaju ostali svjedoci. Svjedok koji je ispitan može se ponovo saslušati odnosno suočiti s ostalim svjedocima ako se njihovi iskazi ne podudaraju.

(2) Svjedok koji se zbog bolesti ili druge nesposobnosti ne može odazvati pozivu može se ispitati u svojem stanu ili na drugom prikladnom mjestu.

(3) Ako svjedok ne zna jezik na kojem se vodi postupak, saslušat će se preko prevoditelja. Ako je svjedok gluh, pitanja će mu se postavljati u pisanom obliku, a ako je nijem, odgovarat će u pisanom obliku. Ako se saslušanje svjedoka ne može obaviti na taj način, kao tumač pozvat će se osoba koja se sa svjedokom može sporazumjeti.

(4) Od svjedoka će se uzeti osobni podaci sljedećim redom: osobno ime, datum i mjesto rođenja, zanimanje i mjesto prebivališta odnosno boravišta ako nema prebivalište na području Republike Hrvatske te srodstvo odnosno u kakvom je odnosu sa strankama.

(5) Ako ovlaštena osoba po službenoj dužnosti ili na obrazloženi prijedlog stranke odnosno osobe ovlaštene za zastupanje stranke posumnja da postoje određeni razlozi koji dovode u sumnju objektivnost svjedoka, svjedok će se ispitati o tim okolnostima.

(6) Svjedok će se prethodno upozoriti da je dužan govoriti istinu odnosno da ne smije ništa prešutjeti i predložiti će mu se posljedice davanja lažnog iskaza.

(7) Svjedoku će se postavljati samo pitanja o upravnoj stvari koja je predmet postupka i pozvat će se da iznese sve ono što mu je o tome poznato. Nije dopušteno postavljati pitanja na način kojim bi se uputilo na to kako bi se trebalo odgovoriti.

Vještačenje

Članak 85.

(1) Ako je za utvrđivanje ili ocjenu određene činjenice koja je od važnosti za odlučivanje o upravnoj stvari potrebno posebno stručno znanje kojim s obzirom na svoju struku ili potrebna posebna znanja službena osoba ne raspolaže, dokaz se može izvesti vještačenjem.

(2) Službena osoba određuje vještačenje po službenoj dužnosti ili na prijedlog stranke. Za vještaka će se odrediti osoba koja je odgovarajuće struke i ima posebnu ovlast izdanu od nadležnog javnopravnog tijela za davanje mišljenja o pitanjima odgovarajuće struke. Ako takve osobe nisu dostupne, za vještaka se može odrediti i druga osoba koja ima odgovarajuću stručnost potrebnu za vještačenje. Stranke će se uvijek prethodno saslušati o osobi vještaka.

(3) Kad službena osoba ocijeni da je vještačenje osobito složeno, može za vještačenje odrediti dva ili više vještaka odnosno pravnu osobu registriranu za obavljanje te vrste vještačenja.

(4) Ako bi troškovi izvođenja dokaza vještačenjem bili nerazmjerni važnosti ili vrijednosti predmeta, o upravnoj stvari može se riješiti i na temelju drugih dokaza.

(5) Vještak će se zaključkom izuzeti iz sudjelovanja u upravnom postupku iz razloga zbog kojih se mora izuzeti službena osoba.

Pravila vještačenja

Članak 86.

(1) Vještačenje se može obaviti na usmenoj raspravi. Vještaku se može naložiti i obavljanje vještačenja izvan usmene rasprave u kojem slučaju će se vještaku odrediti da nalaz i mišljenje dostavi u pisanom obliku u primjerenom roku te da na usmenoj raspravi obrazloži svoj nalaz i mišljenje.

(2) Prije početka vještačenja vještaka treba upozoriti da je dužan predmet vještačenja brižljivo razmotriti i u svojem nalazu točno navesti što zapazi i utvrdi te svoje obrazloženo mišljenje iznijeti nepristrano i u skladu s pravilima struke odnosno vještine.

(3) Ako se vještačenje ne obavlja na usmenoj raspravi, službena osoba odredit će vještaku predmet vještačenja odnosno osobe ili stvari koje treba razmotriti i u kojem pogledu.

(4) Kad vještak izloži svoj nalaz i mišljenje, službena osoba i stranke mogu mu postavljati pitanja i tražiti objašnjenja o izloženom nalazu i mišljenju.

(5) Ako je određeno više vještaka, oni mogu svoj nalaz i mišljenje dati zajednički. Ako se ne slažu, svaki će od njih odvojeno izložiti svoj nalaz i mišljenje.

(6) Ako nalaz odnosno mišljenje vještaka nisu jasni ili potpuni, ako se nalazi i mišljenja dvaju ili više vještaka bitno razlikuju, ako mišljenje vještaka nije dovoljno obrazloženo ili se pojavi osnovana sumnja u točnost danog mišljenja, a ti se nedostaci ne mogu otkloniti ni ponovnim saslušanjem vještaka, ponovit će se vještačenje s drugim vještacima, a može se zatražiti i mišljenje znanstvene ili stručne ustanove.

(7) Mišljenje znanstvene ili stručne ustanove može se tražiti i onda kad se zbog složenosti slučaja ili zbog potrebe obavljanja analize može opravdano pretpostaviti da će se na taj način doći do točnijeg mišljenja.

Novčane kazne za svjedoke odnosno vještake

Članak 87.

Ako svjedok ili vještak bez opravdanog razloga izostanu s usmene rasprave ili odbiju svjedočiti odnosno vještačiti te ako vještak bez opravdanog razloga u ostavljenom roku ne dostavi nalaz i mišljenje u pisanom obliku, službena osoba može ih novčano kazniti od 500,00 do 5.000,00 kuna i odrediti da snose troškove prouzročene njihovim propustom. O novčanoj kazni i prouzročenim troškovima donosi se rješenje.

Očevid

Članak 88.

(1) Očevid se provodi kad je za utvrđivanje neke činjenice ili za razjašnjenje bitnih okolnosti potrebno neposredno opažanje službene osobe.

(2) Stranke odnosno osobe ovlaštene za njihovo zastupanje imaju pravo nazočiti očevidu, osim u slučaju poduzimanja hitnih mjera radi zaštite života, zdravlja ili imovine ili kad je to određeno posebnim propisima.

(3) Službena osoba određuje po službenoj dužnosti ili na prijedlog stranke koje će još osobe nazočiti očevidu.

Dužnost omogućavanja provedbe očevida

Članak 89.

(1) Vlasnik odnosno posjednik stvari, prostorija ili zemljišta na kojima je potrebno obaviti očevid ili na kojima se nalaze stvari koje su predmet očevida, ili preko kojih je potrebno prijeći da bi se očevid mogao obaviti, dužni su dopustiti da se očevid provede. Šteta koja nastane provedbom očevida ulazi u ukupne troškove postupka.

(2) Ako vlasnik ili posjednik stvari, prostorija ili zemljišta odnosno druge osobe onemoguće obavljanje očevida bez navođenja razloga predviđenog posebnim propisima ili drugog naročito opravdanog razloga, službena osoba može ih rješenjem novčano kazniti od 500,00 do 5.000,00 kuna, a za provedbu očevida mogu se upotrijebiti i druge prikladne mjere koje će omogućiti njegovu provedbu, uključujući i neposrednu prisilu uz pomoć policije.

(3) Službena osoba zatražit će u pisanom obliku pomoć policije ako se očevid nije mogao obaviti zbog neopravdanog protivljenja vlasnika, posjednika ili drugih osoba ili kad se kod obavljanja očevida opravdano očekuje pružanje otpora.

(4) Nadležno policijsko tijelo dužno je pružiti zatraženu pomoć pri očevidu, sukladno posebnim propisima o postupanju policije.

Izjava stranke

Članak 90.

Ako za utvrđivanje određenih činjenica ne postoje drugi neposredni dokazi ili se takve činjenice ne mogu utvrditi drugim dokaznim sredstvima, za utvrđivanje takvih činjenica može se kao dokazno sredstvo uzeti i izjava stranke.

Glava III.

Rokovi

Određivanje rokova

Članak 91.

(1) Za poduzimanje pojedinih radnji u postupku određuju se rokovi.

(2) Ako rokovi nisu određeni propisima, službena osoba određuje rokove s obzirom na okolnosti upravnog postupka.

(3) Rok koji je odredila službena osoba i rok određen propisima za koji je predviđena mogućnost produženja može se iz opravdanih razloga produžiti i na prijedlog stranke podnesen prije isteka određenoga roka.

Računanje rokova

Članak 92.

(1) Rokovi se računaju na dane, mjesece i godine.

(2) Ako je rok određen na dane, dan kad je dostavljeno pismo od kojeg počinje teći rok koji se ne može produžiti odnosno dan u koji pada događaj od kojega se računa trajanje roka ne uračunava se u rok, već se početak roka računa od prvog sljedećeg dana.

(3) Rok određen na mjesece odnosno na godine ističe onog dana, mjeseca ili godine koji po svom broju odgovara danu kad je pismo dostavljeno odnosno danu u koji pada događaj od kojega se računa trajanje roka. Ako toga dana nema u mjesecu u kojem rok ističe, rok ističe posljednjeg dana toga mjeseca.

(4) Istek roka može se označiti i određenim datumom.

Nedjelje, blagdani i neradni dani

Članak 93.

(1) Nedjelje, blagdani i neradni dani ne utječu na početak i na tijek roka.

(2) Ako zadnji dan roka pada u nedjelju, na blagdan ili u drugi dan kad javnopravno tijelo ne radi, rok ističe prvog sljedećeg radnog dana.

Podnošenje podneska unutar roka

Članak 94.

(1) Podnesak je podnesen u roku ako je prije isteka roka stigao javnopravnom tijelu kojem je trebao biti predan.

(2) Ako je podnesak upućen poštom preporučeno, dan predaje pošti smatra se danom predaje javnopravnom tijelu kojem je upućen.

(3) Službenim osobama odnosno osobama na službi u oružanim snagama ili policiji, osobama u suhozemnom, riječnom, pomorskom i zračnom prometu, te osobama koje su lišene slobode ili su na drugi način spriječene samostalno poslati odnosno predati podnesak u roku, dan predaje podneska nadležnom zapovjedništvu, upravi, drugim službenim tijelima odnosno pravnim osobama u kojima su zaposlene ili u kojima se nalaze smatra se danom predaje javnopravnom tijelu kojem je upućen.

Povrat u prijašnje stanje

Članak 95.

(1) Stranci koja iz opravdanih razloga propusti u roku obaviti neku radnju dopustit će se na njezin prijedlog povrat u stanje upravnog postupka prije propuštanja poduzimanja radnje u određenom roku. Povrat u prijašnje stanje dopustit će se i stranci koja je iz neznanja ili očitom pogreškom poslala ili predala podnesak na vrijeme, ali nenadležnom javnopravnom tijelu.

(2) Prijedlog za povrat u prijašnje stanje podnosi se tijelu kod kojeg je trebalo obaviti propuštenu radnju, najkasnije u roku od osam dana od dana kad je prestao razlog koji je prouzročio propuštanje roka. U prijedlogu za povrat u prijašnje stanje moraju se navesti činjenice na kojima se temelji opravdanost prijedloga. Ako se povrat u prijašnje stanje traži zbog toga što je propušten rok za podnošenje podneska, prijedlogu treba priložiti i taj podnesak.

(3) O prijedlogu za povrat u prijašnje stanje donosi se rješenje.

(4) Nakon proteka tri mjeseca od isteka propuštenog roka, ne može se tražiti povrat u prijašnje stanje, osim ako je podnošenje prijedloga bilo nemoguće zbog više sile.

(5) Ako službena osoba dopusti povrat u prijašnje stanje, rješenjem se poništavaju pravne posljedice nastale propuštanjem roka.

(6) Povrat u prijašnje stanje neće se dopustiti ako je isključen posebnim zakonom.

PETI DIO

RJEŠAVANJE O UPRAVNIM STVARIMA

Glava I.

Donošenje upravnog akta

Upravni akt

Članak 96.

Upravni akt je svaka pojedinačna odluka kojom javnopravno tijelo jednostrano odlučuje o pravima, obvezama ili pravnim interesima stranaka u upravnoj stvari.

Naziv i oblik rješenja

Članak 97.

(1) Upravni akt kojim se rješava o upravnoj stvari u pravilu se naziva rješenje, a sukladno posebnim propisima može imati i drugi naziv (u tekstu koji slijedi: rješenje).

(2) Rješenje se donosi i o drugim pitanjima u upravnom postupku predviđenim ovim zakonom protiv kojih je dopušten pravni lijek.

(3) Rješenje se donosi u pisanom, a samo iznimno u usmenom obliku. Rješenje u usmenom obliku otposlja se stranci i u pisanom obliku, kada je to određeno propisima, ako stranka to zahtijeva ili ako za to postoje drugi opravdani razlozi, bez odgode, a najkasnije u roku od osam dana od dana donošenja usmenog rješenja. Službena osoba dužna je upozoriti stranku da ima pravo tražiti pisani otporak usmenog rješenja.

Oblik i sastavni dijelovi rješenja

Članak 98.

(1) Rješenje se sastoji se od naziva javnopravnog tijela, s brojčanom oznakom upravne stvari i datumom donošenja, uvoda, izreke, obrazloženja, upute o pravnom lijeku, potpisa službene osobe i otiska službenog pečata javnopravnog tijela.

(2) Uvod rješenja sastoji se od naziva javnopravnog tijela koje ga je donijelo, propisa o nadležnosti toga tijela, osobnog imena odnosno naziva stranke i zakonskog zastupnika ili punomoćnika ako ga ima te kratke oznake predmeta postupka te naznaku je li postupak pokrenut po službenoj dužnosti ili na zahtjev stranke. Ako su rješenje donijela dva ili više javnopravnih tijela ili je doneseno u ponovljenom postupku ili po presudi upravnog suda, ili je doneseno uz suglasnost, potvrdu ili po pribavljenom mišljenju drugog tijela, to se navodi u uvodu rješenja, a ako je tu upravnu stvar riješilo kolegijalno tijelo, u uvodu se navodi i datum sjednice na kojoj je stvar riješena.

(3) Izrekom rješenja rješava se o upravnoj stvari. Izreka mora biti kratka i određena, a kad je to potrebno, može se podijeliti i u više točaka. Ako se izrekom nalaže obavljanje radnje odnosno određuju posebni dodaci rješenju vezani uz vremensko ograničenje u kojem pravo ili obveza počinju, traju ili završavaju, u izreci se mora naznačiti i taj rok.

(4) U izreci se mora navesti i uvjet prema kojem nastupanje ili prestanak prava ili obveze ovisi o budućem neizvjesnom događaju, pridržaj poništavanja ili ukidanja rješenja u slučaju izmijenjenih pravnih ili stvarnih okolnosti te posebne obveze činjenja, trpljenja ili propuštanja stranke te riješiti pitanje troškova postupka ako ih je bilo. Troškovi postupka utvrđuju se u posebnoj točki izreke rješenja, kao i to da žalba ne odgađa izvršenje rješenja.

(5) Obrazloženje rješenja sadržava kratko izlaganje zahtjeva stranke, utvrđeno činjenično stanje, razloge koji su bili odlučni pri ocjeni pojedinih dokaza, kao i razloge zbog kojih nije usvojen koji od zahtjeva stranaka, razloge i propis na temelju kojeg je odlučeno po slobodnoj ocjeni te razloge za donošenje zaključaka donesenih u tijeku postupka. Ako žalba ne odgađa izvršenje rješenja, obrazloženje sadržava i pozivanje na zakon koji to predviđa, kao i propis na temelju kojeg je riješena upravna stvar.

(6) Obrazloženje rješenja u jednostavnim stvarima u kojima sudjeluje samo jedna stranka kao i u jednostavnim stvarima, u kojima u postupku sudjeluju dvije ili više stranaka, a ni jedna ne prigovara postavljenom zahtjevu i zahtjev se uvažava, može sadržavati samo kratko izlaganje zahtjeva stranke i pozivanje na pravne propise na temelju kojih je stvar riješena. U takvim stvarima rješenje se može izdati i na propisanom obrascu.

(7) Uputom o pravnom lijeku stranka se obavještava može li protiv rješenja izjaviti žalbu ili pokrenuti upravni spor. Kad se protiv rješenja može izjaviti žalba, u uputi se navodi kojem se javnopravnom tijelu podnosi, a kojem se predaje, u kojem roku i na koji način. Kad se protiv rješenja može pokrenuti upravni spor, u uputi se navodi kojem se sudu tužba podnosi, u kojem roku i na koji način.

(8) Kad je u rješenju dana pogrešna uputa o pravnom lijeku ili uputa nije dana uopće, stranka može u roku od 30 dana od dana dostave rješenja tražiti od javnopravnog tijela koje je donijelo rješenje da ga izmijeni odnosno dopuni ispravnom uputom o pravnom lijeku.

Djelomično, dopunsko i privremeno rješenje

Članak 99.

(1) Kad se u jednoj upravnoj stvari rješava o više pitanja, a samo se o nekima od njih može odlučiti temeljem utvrđenog činjeničnog stanja, službena osoba može donijeti rješenje samo o tim pitanjima (djelomično rješenje).

(2) Ako nadležno javnopravno tijelo rješenjem nije odlučilo o svim pitanjima koja su predmet postupka, službena osoba može, na prijedlog stranke ili po službenoj dužnosti, donijeti rješenje o pitanjima koja nisu riješena (dopunsko rješenje). O odbijanju prijedloga stranke donosi se rješenje.

(3) Ako prema okolnostima slučaja prije okončanja postupka treba donijeti rješenje kojim se privremeno uređuju sporna pitanja ili odnosi, rješenje će se donijeti na temelju činjenica poznatih u vrijeme njegova donošenja. To rješenje mora biti označeno kao

privremeno (privremeno rješenje). Privremeno rješenje ukinut će se rješenjem kojim se rješava o upravnoj stvari.

Pravni učinak rješenja

Članak 100.

Rješenje proizvodi pravni učinak danom dostave stranci.

Konačnost i pravomoćnost rješenja

Članak 101.

(1) Rješenje postaje konačno danom dostave stranci ako žalba nije dopuštena, istekom roka za žalbu ako žalba nije izjavljena te danom dostave stranci drugostupanjskog rješenja kojim se žalba odbacuje ili odbija.

(2) Drugostupanjsko rješenje postaje konačno danom dostave stranci.

(3) Rješenje protiv kojeg se ne može izjaviti žalba niti pokrenuti upravni spor postaje pravomoćno danom nastupanja nemogućnosti podnošenja žalbe odnosno pokretanja upravnog spora.

Glava II.

Nezakonitost i nedostaci rješenja

Ništavost rješenja

Članak 102.

(1) Rješenje će se smatrati ništavim ako ga je donijelo stvarno nenadležno javnopravno tijelo, u stvari iz sudske nadležnosti, u stvari o kojoj se uopće ne može rješavati u upravnom postupku, izvršenje kojeg uopće nije moguće ili bi njegovo izvršenje prouzročilo kazneno djelo ili prekršaj, koje je doneseno bez prethodnog zahtjeva stranke, a na koje stranka ni naknadno nije izrijekom ili prešutno pristala odnosno koje sadržava nepravilnost koja bi po nekoj izričitoj zakonskoj odredi predstavljala razlog za ništavost rješenja.

(2) Rješenje je ništavo u cijelosti i ako je ništav njegov pojedini bitni dio bez kojeg se ne bi uopće moglo donijeti.

(3) Javnopravno tijelo koje je donijelo rješenje ili javnopravno tijelo odnosno tijelo koje obavlja nadzor nad tijelom koje je rješenje donijelo može ga u svako doba oglasiti ništavim, po službenoj dužnosti ili na prijedlog stranke, ako su ispunjene pretpostavke za ništavost rješenja. Kad je rješenje o oglašavanju rješenja ništavim donijelo prvostupanjsko tijelo protiv toga rješenja može se izjaviti žalba.

(4) Ništavo rješenje ne proizvodi pravne posljedice. Oglasi li se rješenje ništavim, poništavaju se i sve pravne posljedice koje je takvo rješenje proizvelo.

(5) Ako je rješenje oglasilo ništavim javnopravno tijelo drugog stupnja ili tijelo koje obavlja nadzor nad tijelom koje ga je donijelo, protiv toga rješenja može se neposredno pokrenuti upravni spor

Poništavanje ili ukidanje nezakonitog rješenja po pravu nadzora

Članak 103.

(1) Konačno rješenje može se poništiti ili ukinuti. Poništavanjem se poništavaju sve pravne posljedice koje je rješenje proizvelo. Ukidanjem se ne poništavaju pravne posljedice koje je rješenje već proizvelo, ali se onemogućuju daljnji učinci ukinutog rješenja.

(2) Konačno rješenje nadležno će tijelo poništiti po pravu nadzora:

1) ako je rješenje donijelo stvarno nenadležno tijelo, a ne radi se o hitnim slučajevima zaštite života i zdravlja ljudi ili imovine veće vrijednosti;

2) ako je u istoj stvari ranije doneseno pravomoćno rješenje kojim je ta upravna stvar drukčije riješena;

3) ako je rješenje donijelo jedno tijelo bez prethodne suglasnosti, suglasnosti, potvrde, odobrenja ili mišljenja drugog tijela koji su potrebni po posebnom propisu;

4) ako je rješenje donijelo mjesno nenadležno tijelo i

5) ako je rješenje doneseno kao posljedica prisile, iznude, ucjene, pritiska ili druge protupravne radnje.

(3) Konačno rješenje može se ukinuti po pravu nadzora ako je njime očito povrijeđen materijalni zakon. U upravnim stvarima u kojima sudjeluju dvije ili više stranka s protivnim interesima, rješenje se može ukinuti uz uvjet da je protivnoj stranci u primjerenom roku dana mogućnost izjašnjavanja o ukidanju rješenja.

(4) Nadležno tijelo može po pravu nadzora poništiti ili ukinuti nezakonito rješenje u roku od tri godine od dostave stranci.

(5) Ako je rješenje doneseno kao posljedica prisile, iznude, ucjene, pritiska ili druge nedopuštene radnje, može se poništiti po pravu nadzora, bez obzira na rok.

Tijelo nadležno za poništavanje ili ukidanje nezakonitog rješenja

Članak 104.

(1) Prvostupanjsko rješenje može poništiti ili ukinuti po pravu nadzora drugostupanjsko tijelo. Ako nema drugostupanjskog tijela, rješenje može po pravu nadzora poništiti ili ukinuti tijelo koje na temelju zakona obavlja nadzor nad tim tijelom. Ako to tijelo nije određeno zakonom, rješenje može po pravu nadzora poništiti ili ukinuti ministarstvo ili drugo središnje tijelo državne uprave djelokrugu kojeg je upravna stvar koja je predmet postupka. Ako se ne može utvrditi u djelokrugu kojeg tijela je upravna stvar ili ako se radi o rješenju ministarstva ili drugog središnjeg tijela državne uprave protiv kojeg se ne može uložiti žalba, rješenje može poništiti ili ukinuti po pravu nadzora Povjerenstvo za poništavanje i ukidanje upravnih akata Vlade Republike Hrvatske (u tekstu koji slijedi: Povjerenstvo).

(2) Povjerenstvo je nezavisno tijelo. Članove Povjerenstva imenuje Vlada Republike Hrvatske iz redova stručnjaka za upravni postupak iz središnjih tijela državne uprave. U radu Povjerenstva ne može sudjelovati stručnjak iz središnjeg tijela koje je donijelo rješenje o kojem se vodi postupak. Vlada Republike Hrvatske uredbom uređuje ustrojstvo i način rada Povjerenstva.

(3) Nadležno tijelo donosi rješenje o poništavanju ili ukidanju rješenja po službenoj dužnosti, na prijedlog stranke ili državnog odvjetnika. Ako je prijedlog za poništavanje ili ukidanje podnijela stranka, a nadležno tijelo ne prihvati prijedlog, obavijestit će o tom stranku.

(4) Protiv rješenja o poništavanju odnosno ukidanju nezakonitog upravnog akta po pravu nadzora nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

Otklanjanje nedostataka u rješenju

Članak 105.

(1) Ako rješenje sadržava određene formalne nedostatke ili očite pogreške, koje bitno ne utječu na pravilnost rješavanja te upravne stvari, rješenje se samo zbog toga neće poništiti ili ukinuti.

(2) Formalne nedostatke ili očite pogreške u sadržaju rješenja prvostupanjsko tijelo može ispraviti do dostavljanja žalbe drugostupanjskom tijelu, a drugostupanjsko tijelo do dostavljanja spisa predmeta sudu nadležnom za rješavanje upravnih sporova.

(3) Formalni nedostaci u postupku ili obliku i očite pogreške ispravit će se posebnim rješenjem o ispravku.

Ukidanje rješenja kojim je stranka stekla kakvo pravo

Članak 106.

(1) Rješenje kojim je stranka stekla kakvo pravo može se ukinuti ako je ukidanje toga rješenja dopušteno posebnim zakonom. Rješenje se može ukinuti i ako sadržava pridržaj ukidanja, a stranka nije ispunila obvezu iz rješenja ili je nije ispunila u roku.

(2) Rješenje kojim je stranka stekla kakvo pravo može se ukinuti i ako je to potrebno radi otklanjanja ozbiljne i neposredne opasnosti za život i zdravlje ljudi, odnosno javnog reda i mira, a to se ne bi moglo učiniti drugim sredstvima kojima bi se manje diralo u stečena prava stranke.

(3) Rješenje na temelju kojeg se utvrđuje ili koje je preduvjet za stjecanje jednokratne ili višekratne novčane naknade odnosno druge materijalne koristi za određenu svrhu može se ukinuti ako novčana naknada ili druga materijalna pomoć nisu korišteni u svrhu određenu rješenjem ili je korištenje neopravdano odgođeno ili svrha pomoći nije uopće ostvarena.

(4) Rješenje o ukidanju rješenja kojim je stranka stekla kakvo pravo donosi javnopravno tijelo koje ga je donijelo.

Povrat imovine stečene bez osnove

Članak 107.

U slučaju oglašavanja ništavosti ili poništavanja rješenja, imovina stečena bez osnove vraća se sukladno propisima građanskog prava.

ŠESTI DIO

PRAVNI LIJEKOVI

Pravo na pravni lijek

Članak 108.

- (1) Stranka ima pravo na pravni lijek protiv svakog rješenja.
- (2) Pravni lijekovi su žalba i obnova postupka.
- (3) Stranka se može odreći prava na žalbu u pisanom obliku ili usmeno na zapisnik.
- (4) Odricanje od prava na žalbu u višestranačkim stvarima ima pravni učinak samo ako se sve stranke odreknu prava na žalbu.
- (5) Ako stranka odustane od izjavljene žalbe, postupak po žalbi obustavit će se zaključkom.

Ovlast za podnošenje pravnih lijekova na temelju posebnih propisa

Članak 109.

Državni odvjetnik u upravnom postupku može izjaviti one pravne lijekove za koje je ovlašten posebnim zakonom.

Glava I.

Žalba

Izjavljivanje žalbe

Članak 110.

- (1) Žalba se može izjaviti protiv svakog prvostupanjskog rješenja ako zakonom pravo na podnošenje žalbe nije isključeno.
- (2) Žalba se može izjaviti i kad rješenje nije doneseno u zakonom propisanom roku.

Predmet žalbenog postupka

Članak 111.

U žalbenom postupku provjerava se zakonitost rješenja te zakonitost i svrhovitost rješenja donesenog po slobodnoj ocjeni.

Podnošenje žalbe

Članak 112.

(1) Žalba se podnosi nadležnom drugostupanjskom tijelu.

(2) Žalba se predaje prvostupanjskom tijelu neposredno u pisanom obliku, šalje poštom preporučeno ili izjavljuje na zapisnik. Ako je žalba predana drugostupanjskom tijelu, ono će je bez odgode proslijediti prvostupanjskom tijelu. Žalba koja je u roku predana drugostupanjskom tijelu smatra se pravodobnom.

(3) Ako prvostupanjsko tijelo u roku od 15 dana od dana primitka žalbe ne donese rješenje po žalbi, žalba se prosljeđuje drugostupanjskom tijelu.

Sadržaj žalbe

Članak 113.

(1) Stranka u žalbi treba navesti naziv javnopravnog tijela, oznaku upravne stvari i datum donošenja rješenja protiv kojeg se žalba podnosi te u kojem je pogledu nezadovoljna rješenjem (uredna žalba).

(2) U žalbi se mogu iznijeti nove činjenice i novi dokazi, ali je stranka dužna obrazložiti razloge zbog kojih ih nije iznijela tijekom prvostupanjskog postupka.

Rok za žalbu

Članak 114.

(1) Žalba se podnosi u roku od 15 dana od dana dostave rješenja koje se žalbom osporava, ako posebnim propisima nije propisan drugi rok.

(2) Ako je rješenje doneseno bez upute o pravnom lijeku ili je uputa pogrešna, žalba se može podnijeti u roku od 15 dana od dana primitka dopunjenog rješenja, odnosno u roku od 15 dana od dana primitka rješenja kojim se žalba odbacuje, a najkasnije u roku od tri mjeseca od dana dostave rješenja bez upute ili s pogrešnom uputom o pravnom lijeku. Rok za podnošenje žalbe odnosno tužbe u upravnom u upravnom sporu teče od dana dostave dopunjenog rješenja.

Odgodni učinak žalbe

Članak 115.

(1) Žalba u pravilu odgađa pravne učinke rješenja dok se stranci ne dostavi rješenje kojim se žalba odbacuje, odbija ili se postupak obustavlja, ako posebnim propisima nije drukčije određeno.

(2) Javnopravno tijelo može iznimno, radi zaštite javnog interesa ili radi poduzimanja hitnih mjera odnosno radi uklanjanja moguće štete koja se ne bi mogla otkloniti, rješenjem odlučiti da žalba nema odgodni učinak. Rješenje o ukidanju odgodnog učinka žalbe mora sadržavati podrobno obrazloženje javnog interesa radi kojeg je odgodni učinak ukinut.

(3) Rješenje o ukidanju odgodnog učinka žalbe može donijeti prvostupanjsko tijelo do dostavljanja spisa predmeta drugostupanjskom tijelu odnosno drugostupanjsko tijelo do donošenja rješenja o žalbi.

Postupak i ovlasti prvostupanjskog tijela povodom žalbe

Članak 116.

(1) Službena osoba u prvostupanjskom tijelu ispitat će je li žalba dopuštena, pravodobna i izjavljena od ovlaštene osobe. Ako žalba nije dopuštena ili pravodobna ili izjavljena od ovlaštene osobe, odbacit će je rješenjem.

(2) Ako prvostupanjsko tijelo utvrdi da je žalba dopuštena, pravodobna i izjavljena od ovlaštene osobe, ispitat će zakonitost odnosno svrhovitost rješenja koje se žalbom pobija.

(3) Ako u postupku sudjeluju dvije ili više stranaka s protivnim interesima, žalba se dostavlja na odgovor svim strankama. Strankama će se ostaviti rok od osam dana za odgovor na žalbu.

(4) Kad službena osoba u prvostupanjskom tijelu utvrdi da je žalba u jednostranačkim upravnim stvarima osnovana u cijelosti ili djelomično, zamijenit će rješenje novim u korist stranke u roku od 30 dana od dana primitka žalbe.

(5) Ako prvostupanjsko tijelo ne usvoji žalbu, ili je ne usvoji u cijelosti, proslijedit će je drugostupanjskom javnopravnom tijelu zajedno sa spisom predmeta bez odgode, a najkasnije u roku od 15 dana od dana primitka žalbe.

Postupak po žalbi kad je žalba odbačena

Članak 117.

Ako drugostupanjsko tijelo utvrdi da razlozi za odbacivanje žalbe nisu osnovani, može samo riješiti upravnu stvar ili vratiti predmet prvostupanjskom tijelu na ponovno postupanje po žalbi.

Postupak i ovlasti drugostupanjskog tijela u žalbenom postupku

Članak 118.

(1) Drugostupanjsko tijelo odbacit će žalbu ako nađe da nije dopuštena, pravodobna ili izjavljena od ovlaštene osobe, a to je propustilo učiniti prvostupanjsko tijelo.

(2) Drugostupanjsko tijelo odbit će žalbu ako je neosnovana, a ako utvrdi da je žalba osnovana, može rješenje poništiti ili ukinuti u cijelosti ili djelomično, ili ga izmijeniti.

(3) Ako drugostupanjsko tijelo postupajući po žalbi utvrdi da postoje razlozi zbog kojih se rješenje smatra ništavim, oglasit će njegovu ništavost.

(4) Ako bi poništavanjem, ukidanjem ili izmjenom rješenja nastala šteta trećoj osobi, mora joj se prije donošenja rješenja o žalbi dati mogućnost da se u primjerenom roku o tome izjasni.

(5) Drugostupanjsko tijelo može izmijeniti prvostupanjsko rješenje u korist stranke ako se time ne vrijeđa pravo trećih osoba, a na štetu stranke, samo iz razloga zbog kojih bi ga moglo oglasiti ništavim odnosno poništiti ili ukinuti po pravu nadzora, ako posebnim propisima nije drukčije određeno.

(6) Kada drugostupanjsko tijelo utvrdi da su u prvostupanjskom postupku činjenice nepotpuno ili pogrešno utvrđene, da se u postupku nije vodilo računa o pravilima postupka koja bi bila od utjecaja na rješavanje stvari ili da je izreka pobijanog rješenja nejasna ili je u proturječnosti s obrazloženjem, ono će samo riješiti stvar ili upotpuniti postupak, ili će to učiniti putem prvostupanjskog tijela ili drugog zamoljenog tijela. Ako drugostupanjsko tijelo utvrdi da se na podlozi činjenica utvrđenih u upotpunjenom postupku upravna stvar mora riješiti drukčije nego što je riješena prvostupanjskim rješenjem, ono će poništiti prvostupanjsko rješenje u cijelosti ili djelomično i samo riješiti stvar.

(7) Drugostupanjsko tijelo može iznimno poništiti rješenje i vratiti zahtjev prvostupanjskom tijelu na ponovno odlučivanje prvostupanjskom tijelu ako je za donošenje novoga rješenja potrebno temeljem propisa neposredno odlučivanje prvostupanjskog tijela.

(8) Ako drugostupanjsko tijelo utvrdi da je rješenje zakonito, ali iz drugih razloga od onih navedenih u prvostupanjskom rješenju, razloge će iznijeti u drugostupanjskom rješenju i žalbu odbiti.

Postupak po žalbi kad prvostupanjsko tijelo nije riješilo o zahtjevu stranke

Članak 119.

(1) Kad je prvostupanjsko tijelo trebalo donijeti rješenje na zahtjev stranke ili po službenoj dužnosti ako je to u interesu stranke, a rješenje nije doneseno u zakonom propisanom roku, žalba se podnosi drugostupanjskom tijelu. Drugostupanjsko tijelo dužno je odmah zatražiti od prvostupanjskog tijela obavijest o razlozima zašto rješenje nije donijeto u propisanom roku.

(2) Ako drugostupanjsko tijelo utvrdi da prvostupanjsko tijelo nije donijelo rješenje iz opravdanih razloga ili zbog pogreške stranke, odredit će prvostupanjskom tijelu novi rok za donošenje rješenja koji ne smije biti duži od 30 dana.

(3) Ako utvrdi da razlozi za nedonošenje prvostupanjskog rješenja nisu opravdani, drugostupanjsko tijelo može samo riješiti upravnu stvar ili naložiti prvostupanjskom tijelu da u roku od 15 dana donese traženo rješenje.

Sadržaj drugostupanjskog rješenja

Članak 120.

(1) Odredbe ovoga Zakona koje se odnose na sadržaj prvostupanjskog rješenja na odgovarajući se način primjenjuju i na drugostupanjsko rješenje.

(2) U obrazloženju drugostupanjskog rješenja moraju se ocijeniti i svi navodi žalbe. Ako je već prvostupanjsko tijelo u obrazloženju svojeg rješenja pravilno ocijenilo navode koji se u žalbi iznose, drugostupanjsko tijelo može se pozvati na razloge prvostupanjskog rješenja.

Rok za donošenje rješenja o žalbi

Članak 121.

Rješenje o žalbi mora se donijeti i dostaviti stranci čim je to moguće, a najkasnije u roku od 60 dana računajući od dana predaje uredne žalbe, ako posebnim propisom nije određen drugi rok.

Glava II.

Obnova upravnog postupka

Razlozi za obnovu upravnog postupka

Članak 122.

Postupak okončan rješenjem protiv kojeg se ne može izjaviti žalba obnovit će se:

1) ako se sazna za nove činjenice ili stekne mogućnost da se upotrijebe novi dokazi koji bi, sami ili u vezi s već izvedenim i upotrijebljenim dokazima, mogli dovesti do drukčijeg rješenja da su te činjenice odnosno dokazi bili izneseni odnosno upotrijebljeni u ranijem postupku;

2) ako je rješenje doneseno na podlozi lažne isprave ili lažnog iskaza svjedoka ili vještaka ili ako je došlo kao posljedica kakvog kaznenog djela;

3) ako se rješenje temelji na presudi donesenoj u kaznenom, građanskom ili drugom sudbenom postupku, a ta je presuda pravomoćno ukinuta;

4) ako je rješenje povoljno za stranku doneseno na temelju neistinitih navoda stranke kojima je službena osoba dovedena u zabludu;

5) ako se rješenje temelji na nekom prethodnom pitanju, a nadležno je tijelo to pitanje kasnije riješilo u bitnim točkama drukčije;

6) ako je u donošenju rješenja sudjelovala službena osoba koja je po zakonu morala biti izuzeta;

7) ako je rješenje donijela službena osoba nadležnog tijela koja nije bila ovlaštena za njegovo donošenje;

8) ako kolegijalno tijelo koje je donijelo rješenje nije rješavalo u sastavu utvrđenome posebnim propisima ili ako za rješenje nije glasovala propisana većina;

9) ako osobi koja je trebala sudjelovati u svojstvu stranke nije bila dana mogućnost sudjelovanja u postupku;

10) ako stranku nije zastupao zakonski zastupnik, a po zakonu je stranka trebala imati zakonskog zastupnika;

11) ako osobi koja je sudjelovala u postupku nije bila dana mogućnost da se uz uvjete iz ovoga Zakona služi svojim jezikom ili pismom.

Obnova upravnog postupka

Članak 123.

(1) Obnova upravnog postupka pokreće se na prijedlog stranke ili po službenoj dužnosti.

(2) Stranka je dužna u prijedlogu za obnovu postupka učiniti vjerojatnima okolnosti na kojima temelji prijedlog.

(3) Prijedlog za obnovu postupka stranka predaje neposredno, šalje poštom ili izjavljuje usmeno javnopravnom tijelu koje je o upravnoj stvari rješavalo u prvom stupnju ili tijelu koje je donijelo rješenje kojim je postupak okončan.

(4) Ako je rješenje po kojem se traži obnova postupka bilo predmet upravnog spora, obnova se može dopustiti samo zbog onih činjenica koje je javnopravno tijelo utvrdilo u ranijem upravnom postupku, a ne zbog činjenica utvrđenih u upravnom sporu.

Prijedlog za obnovu postupka

Članak 124.

(1) Stranka može tražiti obnovu postupka u roku od 30 dana od dana saznanja za razloge obnove postupka. Nakon proteka roka od pet godina od dana dostave rješenja stranci obnova se ne može tražiti niti se može pokrenuti po službenoj dužnosti, ako posebnim zakonom nije drukčije određeno.

(2) Stranka koja traži obnovu postupka dužna je dokazati odnosno učiniti vjerojatnim da je prijedlog podnesen u zakonskom roku.

(3) Prijedlog za obnovu postupka, u pravilu, ne odgađa izvršenje rješenja po kojem se obnova traži, ali tijelo nadležno za odlučivanje o prijedlogu može rješenjem odgoditi izvršenje dok se ne odluči o pitanju obnove postupka.

(4) Rješenje kojim se dopušta obnova postupka odgađa izvršenje rješenja protiv kojeg je obnova dopuštena.

Tijelo nadležno za rješavanje o prijedlogu za obnovu postupka

Članak 125.

(1) O prijedlogu za obnovu postupka rješava javnopravno tijelo koje je donijelo rješenje kojim je postupak okončan.

(2) Kad se obnova traži po rješenju koje je doneseno u drugom stupnju, prvostupanjsko tijelo koje primi prijedlog za obnovu priložit će spise predmeta prijedlogu te ih dostaviti bez odgode drugostupanjskom tijelu, a najkasnije u roku od 15 dana od dana primitka prijedloga.

Rješavanje o obnovi postupka

Članak 126.

(1) Kad javnopravno tijelo nadležno za rješavanje o prijedlogu za obnovu postupka primi prijedlog, dužno je ispitati je li prijedlog pravodoban i izjavljen od ovlaštene osobe te je li je okolnost na kojoj se prijedlog temelji učinjena vjerojatnom.

(2) Ako ti uvjeti nisu ispunjeni, nadležno će javnopravno tijelo rješenjem odbaciti prijedlog.

(3) Ako su uvjeti za obnovu postupka ispunjeni, nadležno javnopravno tijelo ispitat će jesu li okolnosti odnosno dokazi koji se iznose kao razlog za obnovu takvi da bi mogli dovesti do drukčijeg rješenja, a ako utvrdi da nisu, odbit će prijedlog svojim rješenjem.

(4) Ako nadležno javnopravno tijelo ne odbaci niti odbije prijedlog za obnovu postupka, donijet će rješenje kojim će dopustiti obnovu postupka i odrediti u kojem će se opsegu postupak obnoviti. Kad je to prema okolnostima slučaja moguće i u interesu je ubrzanja postupka, nadležno će tijelo, čim utvrdi postojanje uvjeta za obnovu, poduzeti one radnje postupka koje se imaju obnoviti, ne donoseći posebno rješenje kojim se obnova dopušta.

(5) Kad o prijedlogu za obnovu postupka odlučuje drugostupanjsko tijelo, ono će samo obaviti potrebne radnje u obnovljenom postupku. Iznimno, ako nađe da će te radnje brže i ekonomičnije poduzeti prvostupanjsko tijelo, naložit će mu poduzimanje radnji i dostavu dokaza o poduzetom u određenom roku.

Rješenje o obnovi postupka

Članak 127.

(1) Nakon provedenog postupku obnove nadležno javnopravno tijelo donosi rješenje o upravnoj stvari koja je bila predmet obnovljenog postupka. Nadležno tijelo rješenjem o obnovi može rješenje koje je bilo predmet obnove ostaviti na snazi, zamijeniti novim, poništiti ili ukinuti, u cijelosti ili djelomično.

(2) Protiv rješenja donesenog na temelju prijedloga za obnovu postupka i protiv rješenja donesenog u obnovljenom postupku, može se izjaviti žalba samo kad je rješenje

donijelo prvostupanjsko tijelo. Ako je rješenje donijelo drugostupanjsko tijelo, protiv tog rješenja može se pokrenuti upravni spor.

SEDMI DIO

DRUGI OBLICI UPRAVNOG POSTUPANJA

Glava I.

Izdavanje uvjerenja i drugih potvrda

Uvjerenja odnosno druge potvrde o kojima se vodi službena evidencija

Članak 128.

(1) Javnopravna tijela izdaju uvjerenja i druge potvrde o činjenicama o kojima vode službenu evidenciju.

(2) Uvjerenja i druge potvrde o činjenicama o kojima se vodi službena evidencija moraju se izdati u skladu s podacima iz službene evidencije. Takva su uvjerenja odnosno potvrde javne isprave.

(3) Službenom evidencijom smatra se evidencija koja je ustanovljena na temelju propisa odnosno općeg akta pravne osobe koja ima javne ovlasti.

(4) Uvjerenje i druge potvrde o činjenicama o kojima se vodi službena evidencija izdaju se stranci na usmeni zahtjev, u pravilu, istog dana kad je stranka zatražila izdavanje uvjerenja odnosno druge potvrde, a najkasnije u roku od 15 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva za izdavanje, ako propisom kojim je ustanovljena službena evidencija nije drukčije određeno.

(5) Ako javnopravno tijelo odbije zahtjev za izdavanje uvjerenja odnosno druge potvrde, dužno je o tome donijeti rješenje. Ako u roku od 15 dana od dana podnošenja zahtjeva ne izda uvjerenje odnosno drugu potvrdu ili ne donese i dostavi stranci rješenje o odbijanju zahtjeva, smatrat će se da je zahtjev odbijen.

(6) Ako stranka, na temelju dokaza kojim raspolaže, smatra da uvjerenje odnosno druga potvrda nisu izdani u skladu s podacima iz službene evidencije, može zahtijevati izmjenu uvjerenja odnosno druge potvrde. Javnopravno tijelo dužno je donijeti rješenje o odbijanju zahtjeva stranke za izmjenu uvjerenja odnosno druge potvrde u roku od 15 dana od podnošenja zahtjeva. Ako se u propisanom roku ne donese rješenje odnosno ne izmijeni uvjerenje ili druga potvrda, smatrat će se da je zahtjev odbijen.

Uvjerenja odnosno druge potvrde o kojima se ne vodi službena evidencija

Članak 129.

(1) Javnopravna tijela izdaju uvjerenja odnosno druge potvrde i o činjenicama o kojima ne vode službenu evidenciju ako je to zakonom određeno. U tom slučaju činjenice se utvrđuju u postupku propisanom odredbama ovoga Zakona o dokazivanju.

(2) Uvjerenje odnosno druga potvrda izdana o činjenici o kojoj se ne vodi službena evidencija ne obvezuje javnopravno tijelo kojem ja podnesena kao dokaz. Javnopravno tijelo nadležno za rješavanje o upravnoj stvari može ponovo utvrđivati činjenice navedene u uvjerenju odnosno drugoj potvrdi.

(3) Uvjerenje odnosno druga potvrda izdaje se stranci u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva. Ako javnopravno tijelo odbije zahtjev za izdavanje uvjerenja odnosno druge potvrde, dužno je o tome donijeti rješenje. Ako u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva ne izda uvjerenje odnosno drugu potvrdu ili ne donese i dostavi stranci rješenje o odbijanju zahtjeva, smatrat će se da je zahtjev odbijen.

Glava II.

ALTERNATIVA:

Brisati Glavu II. - Upravni ugovor, materiju urediti u cjelini posebnim zakonom.

Upravni ugovor

Uvjeti za sklapanje i predmet upravnog ugovora

Članak 130.

(1) Upravni ugovor može se sklopiti između javnopravnog tijela i stranaka kad je to u javnom interesu.

(2) Upravni ugovor sklapa se samo kad je njegovo sklapanje predviđeno posebnim zakonom.

(3) Upravni ugovor ne smije biti protivan zakonu i pravnom interesu trećih osoba.

(4) Upravni ugovor sklapa se u pisanom obliku, a posebnim zakonom mogu se odrediti i dodatni uvjeti u pogledu sadržaja ugovora.

Upravni ugovori koji imaju pravni učinak na prava trećih ili uključuju suradnju više javnopravnih tijela

Članak 131.

(1) Upravni ugovor koji ima pravni učinak na prava trećih osoba pravno je valjan samo uz pisani pristanak tih osoba.

(2) Ako se umjesto rješenja za koje je zakonom propisana suglasnost, potvrda, odobrenje ili mišljenje drugog javnopravnog tijela sklopi upravni ugovor, takav ugovor je valjan tek nakon što je to drugo javnopravno tijelo na ugovor dalo propisanu suglasnost, potvrdu, odobrenje ili mišljenje.

Ništetnost upravnog ugovora

Članak 132.

(1) Upravni ugovor je ništetan iz razloga zbog kojih bi i upravni akt bio ništav, ako bi upravni ugovor bio sklopljen protivno odredbama ovoga Zakona te ako bi bio sklopljen protivno posebnim propisima, javnom interesu ili na štetu interesa trećih osoba.

(2) Upravni ugovor je ništetan i kad je dio toga ugovora ništetan, osim ako se može pretpostaviti da bi ugovor bio sklopljen i bez tog dijela.

(3) Upravni ugovor je ništetan i iz razloga propisanih Zakonom o obveznim odnosima.

(4) Ništetnost upravnog ugovora može utvrditi sud nadležan za upravne sporove na temelju tužbe javnopravnog tijela odnosno stranke.

(5) Ništetan upravni ugovor ne proizvodi pravne posljedice.

Izmjena i raskid upravnog ugovora zbog promijenjenih okolnosti

Članak 133.

(1) Ako bi zbog okolnosti nastalih nakon sklapanja ugovora, koje se nisu mogle predvidjeti u vrijeme sklapanja ugovora, ispunjenje obveze za jednu ugovornu stranu postalo bitno otežano ili bi joj nanijelo pretjerani gubitak, ta strana može zahtijevati da se ugovor izmijeni prema nastalim okolnostima.

(2) Izmjenu ugovora ne može zahtijevati stranka koja se poziva na promijenjene okolnosti ako je bila dužna u vrijeme sklapanja ugovora uzeti u obzir te okolnosti ili ih je mogla predvidjeti.

(3) Ako se stranke ne suglase o izmjeni ugovora ili ako javnopravno tijelo ili treće osobe uključene u upravni ugovor na takvu izmjenу ne pristanu, javnopravno tijelo može jednostrano raskinuti upravni ugovor.

(4) Sporazumni raskid upravnog ugovora mora biti sastavljen u pisanom obliku uz navođenje razloga za raskid. Posebnim propisima se mogu se odreditи i dodatni uvjeti u pogledu oblika raskida upravnog ugovora.

(5) Javnopravno tijelo može raskinuti upravni ugovor i radi javne sigurnosti odnosno javnog reda i mira ili kako bi otklonilo neposrednu opasnost za život i zdravlje ljudi ili imovinu većih razmjera.

(6) Javnopravno tijelo upravni ugovor jednostrano raskida rješenjem u kojem moraju biti navedeni i detaljno obrazloženi razlozi raskida. Posebnim propisima mogu se utvrditi i dodatni uvjeti za raskid upravnog ugovora.

(7) Protiv rješenja o raskidu upravnog ugovora može se pokrenuti spor pred sudom nadležnim za upravne sporove.

Prigovor u vezi s upravnim ugovorom

Članak 134.

(1) Stranka može podnijeti prigovor u svrhu osiguravanja ispunjavanja upravnog ugovora od strane javnopravnog tijela.

(2) Prigovorom se može tražiti da javnopravno tijelo ispuni ugovorne obveze odnosno naknadi štetu nastalu njegovim neispunjavanjem.

(3) Prigovor se podnosi tijelu nadležnom za provedbu nadzora nad radom javnopravnog tijela s kojim je stranka sklopila upravni ugovor.

(4) Na podnošenje prigovora na odgovarajući se način primjenjuju odredbe o podnošenju žalbe i postupanju po žalbi.

(5) Protiv odluke donesene o prigovoru može se pokrenuti spor pred sudom nadležnim za upravne sporove.

Glava III.

Postupanja pružatelja javnih usluga

Drugi oblici upravnog postupanja

Članak 135.

(1) Drugi oblici upravnog postupanja jesu aktivnosti javnopravnih tijela odnosno pružatelja javnih usluga koje imaju učinak na prava, obveze ili pravne interese građana i drugih stranaka (u tekstu koji slijedi: korisnik javnih usluga), o kojima se ne donosi rješenje (npr. izdavanje javnih obavijesti i upozorenja).

(2) Pružateljima javnih usluga smatraju se pravne i fizičke osobe koje na temelju zakona obavljaju javnu službu.

Zaštita prava korisnika javnih usluga

Članak 136.

(1) Ako korisnik javnih usluga smatra da su postupanjem pružatelja javnih usluga povrijeđena njegova prava ili pravni interesi, može podnijeti prigovor radi zaštite svojih prava odnosno pravnih interesa tijelu nadležnom za provođenje nadzora nad obavljanjem tih djelatnosti.

(2) Prigovor u vezi s drugim oblicima upravnog postupanja može se osobito zahtijevati povlačenje ili ispravak javnih obavijesti i upozorenja kojima je stranci mogla biti nanesena kakva šteta ili određeno upravno postupanje, ako je javnopravno tijelo propustilo postupiti na zahtjev stranke ili po službenoj dužnosti.

ALTERBNATIVA: brisati stavak 2.

Podnošenje prigovora

Članak 137.

(1) Prigovor se podnosi u roku od 15 dana od dana kad je korisnik javnih usluga mogao saznati za sporno postupanje ili ne postupanje, a najkasnije u roku od tri mjeseca od dana postupanja odnosno propuštanja postupanja.

(2) Prigovor koji se odnosi na propuštanje upravnog postupanja javnopravnog tijela može se podnijeti najranije u roku od osam dana od dana kad je trebalo poduzeti upravno postupanje, ako posebnim propisima nije određen drugi rok, a najkasnije u roku od šest mjeseci od dana isteka roka za upravno postupanje.

(3) Na podnošenje prigovora na odgovarajući način primjenjuju se odredbe o podnošenju žalbe.

Postupanje po prigovoru

Članak 138.

(1) Nadležno javnopravno tijelo dužno je ispitati navode korisnika javnih usluga te poduzeti mjere iz svoje nadležnosti po pravu nadzora, sukladno propisima o sustavu i ustrojstvu državne uprave, odnosno drugim posebnim propisima.

(2) Ako nadležno tijelo u roku od 30 dana od dana podnošenja prigovora ne izvijesti stranku o mjerama koje je poduzelo na temelju prigovora, stranka može pokrenuti upravni spor.

OSMI DIO

TROŠKOVI POSTUPKA

Troškovi upravnog postupka i troškovi stranaka

Članak 139.

(1) Javnopravno tijelo snosi redovite troškove upravnog postupka, osim troškova upravnih pristojbi ili drugih troškova koje stranke plaćaju po posebnim propisima.

(2) U postupcima pokrenutim na zahtjev stranke ili u upravnim stvarima u kojima sudjeluju dvije ili više stranaka s protivnim interesima troškove postupka snosi stranka na zahtjev koje je postupak pokrenut ili protiv koje je vođen postupak koji je za nju nepovoljno okončan, ako posebnim propisima nije drukčije određeno.

(3) Ako je postupak pokrenut na zahtjev stranke, a sa sigurnošću se može predvidjeti da će izazvati posebne izdatke (u vezi s uviđajem, vještačenjem, dolaskom svjedoka i slično), službena osoba može zaključkom naložiti stranci da unaprijed položi potreban iznos za pokriće tih troškova. Ako stranka ne položi taj iznos u određenom roku, službena osoba može odustati od izvođenja dokaza ili obustaviti postupak, osim ako produženje postupka zahtijeva javni interes.

(4) O troškovima postupka odlučuje se rješenjem o upravnoj stvari. Iznimno, ako u trenutku donošenja rješenja o upravnoj stvari nisu poznati svi troškovi postupka, o troškovima postupka donijet će se dopunsko rješenje.

(5) Kad je postupak koji je pokrenut po službenoj dužnosti okončan povoljno za stranku, troškove postupka snosi javnopravno tijelo koje je postupak pokrenulo, ako posebnim propisima nije drukčije određeno.

(6) Ako je upravni postupak okončan nagodbom ili upravnim ugovorom, svaka stranka snosi svoje troškove, osim ako nagodbom odnosno upravnim ugovorom nije drukčije određeno.

Nagrade i naknade troškova drugim osobama koje sudjeluju u upravnom postupku

Članak 140.

(1) Odvjetnici, svjedoci, vještaci, prevoditelji, tumači i zastupnici po službenoj dužnosti imaju pravo na nagradu, odnosno naknadu troškova nastalih u vezi s postupkom. Protivna stranka u dvostranačkim ili višestranačkim upravnim stvarima ima pravo na naknadu putnih troškova i izgubljene zarade, ako je postupak okončan povoljno za tu stranku.

(2) Službena osoba dužna je osobe koje imaju pravo na naknadu troškova na to upozoriti. O iznosu nagrade odnosno naknade troškova odlučuje se rješenjem, u skladu s posebnim propisima, a ako takvih nema, prema stvarno nastalim i dokumentiranim troškovima.

(3) Kad osoba koja sudjeluje u postupku uzrokuje svojom krivnjom ili obiješću troškove pojedinih radnji u postupku, dužna je snositi te troškove.

(4) Vještaci, prevoditelji i tumači imaju pravo na nagradu, a vještaci i na naknadu troškova vještačenja, ako ih je bilo. Nagradu, naknadu i troškove vještačenja naknađuje javnopravno tijelo kod kojeg se vodi postupak. Ako posebnim propisima nije drukčije određeno, troškovi se naknađuju prema stvarno nastalim i dokumentiranim troškovima.

(5) Vještaci, prevoditelji i tumači dužni su podnijeti zahtjev za naknadu troškova odnosno nagradu ili naknadu u roku od 30 dana od dana poduzimanja tražene radnje, s priloženim troškovnikom. Ako zahtjev nije podnesen u propisanom roku ili nije dokumentiran, a službena je osoba upozorila podnositelja zahtjeva na posljedice tog propuštanja, podnositelj zahtjeva gubi to pravo.

(6) Troškove upravnog postupka, kao što su putni troškovi službenih osoba, izdaci za svjedoke, vještake, tumače, uviđaj, oglase i drugo koji su nastali u upravnom postupku, snosi stranka koja je cijeli postupak izazvala.

Oslobađanje od troškova

Članak 141.

(1) Stranka se može u cijelosti ili djelomično osloboditi od plaćanja troškova upravnog postupka ako službena osoba utvrdi da stranka ne može snositi troškove bez štete za nužno

uzdržavanje sebe i svoje obitelji. O oslobađanju od plaćanja troškova donosi se rješenje na temelju potvrde o imovinskom stanju stranke koju je izdalo nadležno javnopravno tijelo odnosno drugih dokaza.

(2) Strani državljani oslobodit će se plaćanja troškova samo uz uvjet uzajamnosti. U slučaju sumnje o postojanju uzajamnosti, objašnjenje daje središnje tijelo državne uprave nadležno za vanjske poslove.

(3) Javnopravno tijelo može u tijeku postupka ukinuti rješenje o oslobađanju od troškova ako utvrdi da više ne postoje razlozi zbog kojih je stranka bila oslobođena troškova.

DEVETI DIO

IZVRŠENJE

Uvjeti izvršenja

Članak 142.

(1) Rješenje doneseno u upravnom postupku izvršava se nakon što postane izvršno.

(2) Prvostupanjsko rješenje postaje izvršno istekom roka za žalbu ako žalba nije izjavljena, dostavom stranici ako žalba nije dopuštena, dostavom stanci ako žalba nema odgodni učinak te dostavom stranici rješenja kojim se žalba odbacuje ili odbija.

(3) Zaključak postaje izvršan priopćenjem odnosno dostavom stranci.

(4) Po proteku roka od pet godina od dana kad je rješenje postalo izvršno ne može se tražiti njegovo izvršenje.

(5) Izvršenje se može provesti i na temelju nagodbe stranaka.

Odgoda izvršenja

Članak 143.

(1) Na prijedlog stranke, a radi izbjegavanja nastanka teško popravljive štete, javnopravno tijelo koje je donijelo rješenje može odgoditi izvršenje, i ako je to nužno, produžiti odgodu izvršenja rješenja sve do donošenja pravomoćne odluke o upravnoj stvari, ako posebnim propisom nije drukčije određeno i ako se to ne protivi javnom interesu.

(2) Izvršenje će se odgoditi ako se utvrdi da je za izvršenje dopušten poček, da je doneseno drugo rješenje kojim se zamjenjuje rješenje koje se izvršava ili se kasnije odobri odgodni učinak izvršenja rješenja.

(3) Ako se rješenje odnosi na dvije ili više stranaka koje sudjeluju u postupku s istovjetnim zahtjevima, žalba bilo koje od stranaka odgađa izvršenje prema svim strankama.

Hitno izvršenje

Članak 144.

(1) Nadležno javnopravno tijelo može narediti da se izvršenje obavi bez izdavanja rješenja ako se rješenje kojim se nalaže izvršenje nenovčane obveze ne može donijeti na vrijeme, a potrebno je poduzeti hitne mjere zbog osiguranja javnog reda i mira ili otklanjanja neposredne opasnosti za život i zdravlje ljudi ili imovinu veće vrijednosti, a nisu nazočni ni stranka ni osoba ovlaštena za zastupanje.

(2) Na zahtjev stranke službena osoba dužna je u roku od osam dana od dana podnošenja urednog zahtjeva izdati rješenje u pisanom obliku. Taj zahtjev stranka može podnijeti u roku od 30 dana od dana izvršenja.

Izvršenik

Članak 145.

(1) Izvršenje se provodi protiv osobe koja je obvezna ispuniti obvezu (izvršenik) odnosno njegovih pravnih slijednika.

(2) Izvršenje se provodi po službenoj dužnosti kad to nalaže javni interes. Izvršenje koje je u interesu stranke provodi se na prijedlog stranke (predlagatelj izvršenja).

Izvršenje nenovčanih obveza

Članak 146.

(1) Izvršenje nenovčanih obveza provodi javnopravno tijelo koje je o stvari odlučivalo u prvom stupnju, ako posebnim propisima nije određeno drugo tijelo.

(2) Ako je propisano da izvršenje ne može provoditi javnopravno tijelo koje je o stvari odlučivalo u prvom stupnju, a posebnim propisima nije određeno tijelo koje je za to ovlašteno, izvršenje provodi prvostupanijsko tijelo državne uprave nadležno za poslove opće uprave prema mjestu prebivališta odnosno boravišta izvršenika ili prema sjedištu pravne osobe ako je izvršenik pravna osoba. Tijelo kojeg se rješenje izvršava, dužno je na rješenje koje se izvršava staviti potvrdu izvršnosti i dostaviti javnopravnom tijelu nadležnom za izvršenje.

(3) Izvršenje rješenja provodi se radim danom. Nedjeljom, blagdanom i noću izvršenje se može provesti samo ako postoji opasnost od odgode ili se moraju poduzeti hitne mjera zbog zaštite života i zdravlja ljudi ili imovine većeg opsega i ako je javnopravno tijelo koje provodi izvršenje izdalo za to pisani nalog.

Izvršenje novčanih obveza

Članak 147.

(1) Izvršenje zbog ispunjenja novčanih obveza provodi se sudskim putem na temelju zahtjeva javnopravnog tijela koje je donijelo rješenje, u skladu s propisima koji se primjenjuju

na sudsko izvršenje, ako na temelju posebnih propisa nije drukčije određeno. Taj zahtjev treba sadržavati podatke o izvršnosti upravnog akta.

(2) Iznimno, izvršenje radi ispunjenja novčanih obveza iz primanja na temelju radnog odnosa može se provesti putem javnopravnog tijela uz pisani pristanak izvršenika.

Razmjernost u izvršenju

Članak 148.

Izvršenje se provodi na način i primjenom sredstava koja su najblaža za izvršenika, a dovode do cilja izvršenja.

Izvršenje nenovčanih obveza putem trećih osoba

Članak 149.

(1) Ako se obveza izvršenika sastoji od radnji koje mogu obaviti i treće osobe, a izvršenik je ne izvrši ili je ne izvrši u cijelosti, ta će se radnja obaviti putem trećih osoba na trošak izvršenika.

(2) Tijelo nadležno za izvršenje zaključkom će naložiti izvršeniku da unaprijed položi novčani iznos potreban za podmirenje troškova izvršenja. Obračun će se izvršiti naknadno, rješenjem o upravnoj stvari ili dopunskim rješenjem.

Izvršenje nenovčanih obveza neposrednom prisilom

Članak 150.

Ako se primjenom drugih sredstava iz ovoga Zakona svrha izvršenja nenovčane obveze ne može postići ili se izvršenje ne može provesti pravodobno, izvršenje se provodi u skladu s prirodom obveze, a ako je to nužno, može se provesti i neposrednom prisilom.

Rješenje o izvršenju

Članak 151.

(1) Ako izvršenik ne postupi po izvršnom rješenju, donosi se rješenje o izvršenju.

(2) Rješenje o izvršenju donosi se u pisanom obliku. Žalba protiv rješenja o izvršenju može se uložiti samo na sredstva i vrijeme izvršenja i nema odgodni učinak.

(3) Rješenje o izvršenju treba sadržavati dan, sat i način izvršenja, a ako se oni ne mogu utvrditi u vrijeme donošenja rješenja, to će se učiniti naknadno, dopunom rješenja.

(4) Rješenjem o izvršenju mora se odrediti odgovarajući rok za ispunjenje obveze, osim ako je rješenjem određeno da se obveza mora ispuniti odmah. Ako je izjavljena žalba koja ima odgodni učinak, novi rok određuje se rješenjem o žalbi, ako je žalba odbijena.

(5) U rješenju o izvršenju moraju se opisati sredstva izvršenja. Ako se provodi izvršenje putem trećih osoba, potrebno je navesti procijenjene troškove izvršenja.

(6) Opomena o novčanoj kazni mora sadržavati iznos kazne.

Prisilno izvršenje nenovčanih obveza novčanom kaznom

Članak 152.

(1) Javnoopravno tijelo koje provodi izvršenje prisilit će izvršenika na ispunjenje obveze iz rješenja novčanom kaznom, ako je izvršenik ne ispuni sam, ako izvršenje putem trećih osoba nije moguće ili je neprikladno za postizanje svrhe izvršenja.

(2) Novčana kazna kojom se izvršenik prisiljava na izvršenje izriče se rješenjem u iznosu od 5.000,00 do 10.000,00 kuna.

(3) U slučaju daljnjeg neispunjavanja obveze, izreći će se druga, veća novčana kazna unutar utvrđenog raspona. Ako je potrebno, novčana kazna može se izreći i više puta.

(4) Novčane kazne izvršavaju se sukladno odredbama o izvršenju novčanih kazni.

Obustava izvršenja

Članak 153.

(1) Izvršenje se obustavlja po službenoj dužnosti, a izvršene radnje se poništavaju ako se utvrdi da je obveza izvršena, da izvršenje uopće nije bilo dopušteno, da je izvršenje započeto prema osobi koja nije u obvezi, ako predlagatelj izvršenja odustane od prijedloga, ako se utvrdi da je rješenje koje čini osnovu izvršenja oglašeno ništavim, poništeno ili ukinuto te u drugim slučajevima određenim posebnim propisima.

(2) O obustavi postupka donosi se rješenje.

Otklanjanje posljedica poništavanja ili izmjene izvršenog rješenja

Članak 154.

(1) Ako je nakon provedenog izvršenja rješenje poništeno ili izmijenjeno u korist izvršenika, izvršenik ima pravo tražiti da mu se vrati ono što mu je oduzeto ili tražiti da se vrati u stanje koje proizlazi iz novog rješenja.

(2) O zahtjevu izvršenika javnoopravno tijelo koje je odobrilo izvršenje odlučuje rješenjem.

Izvršenje radi osiguranja

Članak 155.

(1) Radi osiguranja izvršenja mogu se na prijedlog stranke odnosno po službenoj dužnosti obaviti određene radnje izvršenja i prije nego što je rješenje postalo izvršno, ako bi

izvršenje moglo biti spriječeno ili znatno otežano. Ako se o radi o obvezama koje se mogu prisilno izvršiti samo na prijedlog stranke, predlagatelj mora opasnost od sprečavanja ili otežavanja ispunjenja učiniti vjerojatnom, a službena osoba može u tom slučaju izvršenje radi osiguranja uvjetovati, u pravilu, polaganjem određenog novčanog iznosa za štetu koja bi mogla izvršenjem rješenja nastati za protivnu stranku u slučaju da zahtjev predlagatelja ne bude usvojen pravomoćnim rješenjem o upravnoj stvari.

(2) Privremeno rješenje o osiguranju može se donijeti i ako postoji obveza stranke ili ju je predlagatelj učinio vjerojatnom, a postoji opasnost da će obvezana stranka raspolaganjem imovinom, dogovorom s trećim osobama ili na drugi način spriječiti ili znatno otežati izvršenje obveze.

(3) O izvršenju radi osiguranja donosi se privremeno rješenje o osiguranju.

(4) Ako je pravomoćnim rješenjem o upravnoj stvari utvrđeno da ne postoji obveza stranke za osiguranje koje je doneseno privremeno rješenje, ili je na drugi način utvrđeno da je zahtjev za donošenje privremenog rješenja bio neopravdan, predlagatelj u korist kojeg je privremeno rješenje doneseno, naknadit će protivnoj stranci štetu koja joj je prouzročena donijetim privremenim rješenjem.

(5) O naknadi štete rješava javnopravno tijelo koje je donijelo privremeno rješenje. Ako je očito da je privremeno rješenje ishodeno krivnjom ili obiješću predlagatelja, predlagatelj će se kazniti novčanom kaznom od 2.000,00 do 5.000,00 kuna.

DESETI DIO

PROVEDBA ZAKONA

Članak 156.

(1) Nadzor nad provedbom ovoga Zakona obavlja središnje tijelo državne uprave nadležno za poslove opće uprave.

(2) Inspekcijski nadzor nad provedbom ovoga Zakona provodi upravna inspekcija.

Članak 157.

(1) Ministarstva u svom djelokrugu nadziru rješavanje u upravnim stvarima te osiguravaju zakonitost, djelotvornost i svrhovitost provedbe upravnog postupka tijela državne uprave i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te pravnih osoba s javnim ovlastima.

(2) Čelnici javnopravnih tijela odgovorni su resornim ministarstvima, a ministri su za provedbu ovoga Zakona odgovorni Vladi Republike Hrvatske.

Članak 158.

Izvjestavanje Vlade Republike Hrvatske o rješavanju upravnih stvari provodi se sukladno Napatku o stanju rješavanja upravnih stvari u tijelima državne uprave i upravnim tijelima Grada Zagreba.

PRIJELAZNE I ZAKLJUČNE ODREDBE

Članak 159.

Središnja tijela državne uprave preispitat će nužnost postojanja posebnih upravnih postupaka odnosno pojedinih postupovnih odredbi u pojedinim upravnim područjima, a Vlada Republike Hrvatske predložiti će njihovo usklađenje s odredbama ovoga Zakona najkasnije u roku od šest mjeseci od dana njegovog stupanja na snagu..

Članak 160.

(1) Vlada Republike Hrvatske donijet će Uredbu o ustrojstvu i načinu rada Povjerenstva za poništavanje i ukidanje upravnih akata Vlade Republike Hrvatske u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Čelnik središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poslove opće uprave donijet će Naputak za izradu izvješća o stanju rješavanja upravnih stvari u tijelima državne uprave i upravnim tijelima Grada Zagreba i rokovima za dostavljanje tog izvješća u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(3) Naputak za izradu izvješća o stanju rješavanja upravnih stvari u tijelima državne uprave i upravnim tijelima Grada Zagreba i rokovima za dostavljanje tog izvješća („Narodne novine“, br. 86/06) ostaje na snazi do donošenja Naputka za izradu izvješća o stanju rješavanja upravnih stvari u tijelima državne uprave i upravnim tijelima Grada Zagreba i rokovima za dostavljanje tog izvješća.

Članak 161.

(1) Službenici koji rade na vođenju upravnog postupka dužni su položiti poseban državni stručni ispit za vođenje upravnog postupka.

(2) Vlada Republike Hrvatske donijet će Uredbu o uvjetima, načinu pripreme i rokovima za polaganje posebnog državnog stručnog ispita za vođenje upravnog postupka, u roku od 60 dana od stupanja na snagu ovoga Zakona.

(3) Službenici zatečeni na poslovima vođenja upravnog postupka ili rješavanja upravnih stvari na dan stupanja na snagu ovoga Zakona koji te poslove obavljaju najmanje pet godina nisu obvezni polagati posebni državni stručni ispit za vođenje upravnog postupka. O oslobađanju od polaganja posebnog državnog stručnog ispita donosi se rješenje.

Članak 162.

Postupci započeti do stupanja na snagu ovoga Zakona nastaviti će se i dovršiti prema odredbama Zakona o općem upravnom postupku (Narodne novine, br. 53/91 i 103/96).

Članak 163.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o općem upravnom postupku (Narodne novine, br. 53/91 i 103/96).

Članak 164.

Ovaj Zakon stupa na snagu 1. siječnja 2010. i objavit će se u Narodnim novinama.

O b r a z l o ž e n j e

PRVI DIO

TEMELJNE ODREDBE

Glava I.

Opće odredbe

Uz članak 1.

U ovoj odredbi određuje se predmet Zakona o općem upravnom postupku (ZUP-a) i jasno su naznačeni subjekti koji su dužni postupati po odredbama ZUP-a, odnosno određena su javnopravna tijela koja su ga dužna primjenjivati. U odnosu na izraz „Javnopravna tijela“ trebalo bi napomenuti da je postojala dilema u korištenju odgovarajućeg zajedničkog izraza koji bi obuhvatio sve subjekte koji su dužni primjenjivati ZUP u svom postupanju. Izraz „Javna uprava“ napušten je, jer je pravno-teoretski i iskustveno odveć širok i neodređen. Drugi mogući izraz bio je „Tijela javne vlasti“.

Međutim, kako je jedna od glavnih načela i smisao novog ZUP-a servisno orijentirana djelatnost na korist građana, gospodarskih subjekata i drugih ustanova i načela civilnog društva, ocijenjeno je da je izraz „Javnopravna tijela“ pogodniji od izraza „Tijela javne vlasti“, budući da više odgovara namjerama novoga ZUP-a i dobroj upravnoj praksi srednjoeuropskih država EU, te više naglašava aspekt javnih usluga u odnosu na autoritativno postupanje države u odnosu na prava, obveze i pravne interese građana i drugih stranaka. Tom stavu uvelike je doprinijela i činjenica da se u postupku decentralizacije sve više poslova povjerava jedinicama lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave, u kojima je nedvojbeno više naglašen servisni dio javnih poslova, a sve manje autoritativni i jednostrani način rješavanja upravnih stvari, a prava građana i drugih stranaka značajno su ojačala u odnosu na tijela javne vlasti, kakva su postojala po važećem ZUP-u, koji je koncipiran na subordiniranim odnosima uprave i njenih stranaka.

Uz članak 2.

Ovom odredbom se, prvi puta daje i definicija (određenje) upravne stvari, na temeljima modernih shvaćanja pravne znanosti i stručnjaka iz područja upravnoga prava.

Naime, važeći ZUP nema definiciju upravne stvari, što je u pojedinim slučajevima iz prakse (npr. dodjela koncesija) dovodilo do toga da Upravni sud ili, rjeđe, Ustavni sud Republike Hrvatske određuju svojom praksom što se ima smatrati upravnom stvari. U takvoj situaciji trebalo je zakonom razriješiti pitanje (*questio facti*), koji će se pojedinačni predmet *ex lege* smatrati upravnom stvari, ako to nije razriješio zakon odnosno drugi propis donijet temeljem zakona. U određivanju kriterija najvažnije je bilo voditi računa o aktima koji imaju utjecaja na pojedinačna prava obveze ili pravne interese građana ili drugih stranaka u upravnom postupku, kako bi se prava stranaka što jasnije mogla utvrditi i štititi ovim Zakonom, te zakonima i drugim propisima iz pojedinog upravnog područja.

Uz članak 3.

Ova odredba, kojom se određuje primjena Zakona na tragu je već iznijetih načela novoga Zakona o općem upravnom postupku i potrebama kodifikacije materije upravnoga postupovnog prava, tako da se samo iznimno određena pitanja upravnoga postupka mogu posebnim zakonom urediti drukčije, ako to zahtijeva posebnost postupanja u pojedinim upravnim područjima, ali samo tako, da se ne dovode u pitanje temeljne odredbe i svrha ovoga Zakona, a to je prije svega jedinstveno upravno postupanje i pojednostavljenje upravnoga postupka, preglednost rješavanja i učinkovito ostvarivanje prava građana i drugih stranaka u postupku.

S time u vezi postavilo se i pitanje odnosa tzv. „sustavnih“ ili „sistemskih“ zakona, kao što je Zakon o općem upravnom postupku u odnosu na kasnije donijete (legi posteriori) i posebne zakone (lex specialis), kojima se uvode posebne postupovne odredbe koje, u većoj ili manjoj mjeri odstupaju od pravila Zakona o općem upravnom postupku. Zauzet je stav da postojeći posebni propisi iz pojedinih upravnih područja (kojih ima ne manje od 65) trebaju biti usklađeni s odredbama novoga Zakona u roku ne dužem od šest mjeseci od njegovoga stupanja na snagu, te da se u zakonodavnom postupku mora voditi računa o stručno utemeljenim potrebama za uvođenje posebnih postupovnih odredbi u materijalne zakone iz pojedinih specifičnih upravnih područja.

U stavku 2. toga članka Prijedloga zakona riješena su i pitanja koja se tiču zaštite prava odnosno pravnih interesa građana i drugih stranaka od akata i radnji pružatelja javnih usluga, pod uvjetom da zakonom nije određena sudska ili druga pravna zaštita, sukladno odgovarajućim odredbama o pravu na žalbu i podnošenje predstavki odnosno pritužbi iz Ustava Republike Hrvatske. Predviđeni način utoliko je značajniji, što građani i druge stranke u Republici Hrvatskoj do sada nisu imali odgovarajući pravni instrument zaštite protiv odluka i radnji pružatelja (najčešće i monopolista) određenih javnih usluga, odnosno službi. Institut prigovora, koji je kasnije detaljno uređen odredbama ovoga Prijedloga zakona trebao bi učinkovito riješiti pitanje načina zaštite tih prava i pravnih interesa, što predstavlja značajan doprinos pravnoj stečevini EU, na tragu rješenja kakva primjenjuju suvremene, razvijene demokracije i njihovi upravni sustavi.

Uz članak 4.

Odredba ovog članka o određenju (definiciji) stranke u upravnom postupku na tragu je rješenja iz važećeg ZUP-a, samo pojednostavljena i modernizirana, sukladno konceptu građanina kao nositelja suverenosti državne vlasti, bez razlikovanja radi li se o državljanima Republike Hrvatske, stranim državljanima, ili osobama bez državljanstva.

Pojam građanina je iz tih razloga uzet kao temelj određenja stranke u upravnom postupku, dok je u alternativni predviđeno rješenje „fizičke osobe“, koji je do sada rabljen u određenju stranke u važećem ZUP-u.

U stavku 3. dano je i određenje tijela, odnosno skupina osoba koje bi, iako nemaju pravnu osobnost (npr. tijela državne uprave i druga državna tijela, jer je jedino Republika Hrvatska pravna osoba) imaju ograničenu procesnu sposobnost, pod uvjetom da mogu biti nositelji prava, obveza ili pravnih interesa o kojima se odlučuje u konkretnom upravnom postupku (ius standi in iudicio).

Uz članak 5.

Ova odredba predstavlja doprinos određenju pojma zakonitosti u upravnom postupku, sa povećanjem pravne sigurnosti građana i drugih stranaka, uvođenjem međunarodnog elementa putem uvažavanja međunarodnopravnih obveza Republike Hrvatske, a prije svega onih međunarodnih ugovora koji su u funkciji prilagodbe domaćeg zakonodavstva pravnom sustavu EU.

Osim toga, u stavku 3. toga članka Prijedloga zakona jasno je utvrđeno da rješavanje upravnih stvari po slobodnoj ocjeni mora biti u funkciji zakonom utvrđenih ovlasti i sukladno svrsi radi koje je takva ovlast dana, što je kasnije u tekstu Prijedloga zakona detaljno razrađeno kroz sastavne dijelove rješenja, posebice obrazloženja, te u odredbama o pravnim lijekovima koji se mogu izjaviti u upravnom postupku, protiv upravnih akata odnosno drugih oblika postupanja javnopravnih tijela, što predstavlja bitno poboljšanje položaja stranke u upravnom postupku.

Uz članak 6.

Načelo razmjernosti u zaštiti prava stranaka i javnog interesa u ovim se odredbama na moderan način nadograđuju na institut zaštite prava građana i javnog interesa iz važećeg ZUP-a, uvođenjem načela proporcionalnosti (razmjernosti) u upravni sustav Republike Hrvatske, jačajući i dalje položaj građanina u odnosu na javnopravna tijela u upravnom postupku.

Uz članke 7, 8. i 9.

Ova su načela (utvrđivanje materijalne istine, samostalnosti u rješavanju, slobodna ocjena dokaza, učinkovitost i efikasnost) preuzeta iz postojećeg ZUP-a, te modernizirana i normativno doradana.

Uz članak 10.

Ova odredba predstavlja bitnu modernizaciju ZUP-a, jer se uvažavaju pravne stečevine suvremenih zemalja, te postojećih modernih tuzemnih propisa o zaštiti osobnih podataka ili tajnosti podataka utvrđenih propisima o zaštiti tajnosti podataka..

Uz članak 11.

Ova odredba predstavlja značajno normativno i funkcionalno unapređenje ranijih odredbi o žalbi u postojećem ZUP-u o pravu na žalbu, jasnim određenjem koja su prava stranaka na zaštitu u upravnom postupku, pa i onda kada se radi o tzv. „šutnji administracije“.

Glava II.

Nadležnost

Uz članke 12. do 18.

Ove odredbe su također dorađene odredbe preuzete iz postojećeg ZUP-a, jer ih nema potrebe bitno mijenjati, pa su jedino normativno-tehnički dotjerane i uklopljene u novi koncept Zakona o općem upravnom postupku.

Odredbama članaka 14. do 17. razrađuje se stvarna i mjesna nadležnost, a iste su normativno poboljšane i uređene u odnosu na odredbe važećeg ZUP-a.

Glava III.

Ovlaštena službena osoba

Uz članke 19. do 21.

U odredbama članka 19. do 21. Prijedloga zakona na potpuno se novi način uređuje davanje ovlasti za vođenje upravnog postupka, koje se veže za opis poslova radnog mjesta, odnosno utvrđuje način davanja ovlasti službenicima.

U svim tim odredbama vođeno je računa o tradiciji važećeg ZUP-a, uz neka nužna osuvremenjivanja, kao što je izuzeće službene osobe radi diskriminacije stranke, te jasnije određenje postupka odlučivanja kolegijalnih tijela.

Glava IV.

Upravna pomoć

Uz članke 22 do 26.

U ovim odredbama o značajno su normativno preuređene odredbe sadašnjeg ZUP-a o pružanju pravne pomoći (sada upravne pomoći), da bi se razlikovala od drugih oblika pravne pomoći, s tim da je riješeno i pitanje naknade troškova upravne pomoći koja prelazi redovitu djelatnost javnopravnih tijela, zavisno od izvora financiranja za pružanje upravne pomoći većeg opsega, što do sada nije bilo uređeno važećim Zakonom.

Odredbom članka 26. uveden je potpuno novi institut (Ured sve na jednom mjestu), poznatiji pod nazivom „one stop shop“, koji omogućava strankama da u situacijama u kojima o upravnoj stvari odlučuju dva ili više javnopravnih tijela, javnopravna tijela ustroje jedinstvena mjesta za obavljanje radnji u upravnom postupku (Ured sve na jednom mjestu) u jednom od tih tijela, kada se god se za to mogu osigurati prostorni i drugi uvjeti. Na jedinstvenome mjestu za obavljanje radnji u upravnom postupku stranke mogu dobiti obavijesti, obrasce, savjete, pristup Internetu ili drugu pomoć te obaviti pojedine ili, kada je to moguće, sve potrebne radnje u upravnom postupku. Takvo mjesto ustrojiti će se sporazumno u jednom od javnopravnih tijela koja sudjeluju u upravnom postupku, a ako o tome ne postignu sporazum, jedinstveno mjesto za obavljanje radnji u upravnom postupku uspostaviti

će se kod tijela koje je nadležno odlučiti o toj upravnoj stvari, ako posebnim propisima nije što drugo određeno.

Glava V.

Sudjelovanje stranke u upravnom postupku

Uz članke 27. do 35.

U odredbama glave V, u odredbama članaka 27. do 35. rješavaju se na moderan način sva statusna prava stranke, a osobito pravo na izjašnjenje stranke, postupovne sposobnosti stranke, zastupanje stranke, zakonskog zastupnika stranke, zastupnika po službenoj dužnosti, zajedničkog predstavnika, te punomoćnika stranke odnosno stručnog pomagača, a rješava se i pravna situacija u slučaju smrti stranke, odnosno prestanka pravne osobe, na tragu važećeg ZUP-a, ali jednostavnije i preglednije.

DRUGI DIO

POKRETANJE I VOĐENJE UPRAVNOG POSTUPKA

Glava I.

Pokretanje upravnog postupka

Uz članke 36. do 44.

U ovim odredbama modernizirana su stvarno i normativno uobičajena rješenja vezana uz pokretanje upravnog postupka: pokretanje upravnog postupka općenito, odnosno po zahtjevu stranke ili po službenoj dužnosti

U ovim odredbama preuređene su, skraćene i pojednostavljene odredbe važećeg ZUP-a, posebice one odredbe koje uređuju obustavu postupka, načini pokretanja upravnog postupka: javno priopćenje ili poziv po službenoj dužnosti, spajanje upravnih stvari u jedan postupak, izmjenu ili podnošenje novog zahtjeva, odustanak od zahtjeva odnosno o nagodbi stranaka. One nisu mijenjane u svojoj naravi, ali su dorađene i modernizirane.

Glava II.

Radnje u postupku

Uz članke 45. do 53

U ovim odredbama rješavaju se pitanja donošenja zaključaka postupovne naravi, te drugih podnesaka podnijetih u tijeku upravnoga postupka, prijevoda podnesaka u slučaju da su odaslani na drugom jeziku i pismu na moderniji način nego što je bio riješen u starom ZUP-u, a normativno dorađenije, jasnije i kompletnije.

Te odredbe predstavljaju veliku novost u odnosu na važeći ZUP, jer se omogućava elektronička komunikacija stranaka i javnopravnih tijela, pod određenim uvjetima, što do sada nije bilo pravno uređen. Podrobno se uređuje način elektroničke komunikacije javnopravnih

tijela i stranaka, sa svim potrebnim odredbama prilagođenim suvremenim europskim dostignućima.

U ovim odredbama rješavaju se pitanja zapisnika i službene bilješke, na puno jednostavniji način i preglednije nego što je uređeno važećim ZUP-om. U tim odredbama rješava se službena uporaba jezika i pisma, sukladno odredbama općih propisa, te ostala pitanja koja se kao sporedna pojave u tijeku upravnoga postupka.

Razgledanje spisa riješeno je puno jednostavnije, nego što je bilo riješeno u važećem ZUP-u, a odredba članka 53. Prijedloga zakona potpuna je novost u upravnom postupku, budući da pitanje obnove spisa i podnesaka do sada nije bilo pravno riješeno. Odredbama ovog članka konačno se rješava i to pitanje i to na suvremen i jednostavan način, po uzoru na Zakon o parničnom postupku.

TREĆI DIO

NAČINI OBAVJEŠTAVANJA

Glava I.

Obavješćavanje

Uz članke 54. do 60.

U ovim odredbama rješavaju se brojna pitanja obavješćavanja stranaka od strane javnopravnih tijela, i to oblici obavješćavanja, mjesto obavješćavanja, obavješćavanje osoba ovlaštenih za zastupanje, punomoćnika za primanje obavijesti i odvjetnika, određuje zajednički predstavnik za primanje pismena, obavješćavanje javnopravnih tijela i drugih osoba, međunarodno obavješćavanje, obavješćavanje osoba u posebnim slučajevima, te druga pitanja obavješćavanja i dostave u upravnom postupku.

Glava II.

Dostava

Uz članke 61. do 68.

U ovim odredbama uređuju se pitanja dostave, kako osobne, tako i posredne, vrijeme dostave, dostavnica, promjena adrese osobe ovlaštene za zastupanje i punomoćnika za primanje obavijesti, te pogreške u dostavi. Sve su te odredbe osuvremenjene, pojednostavljene i među njih uklopljene odredbe o mogućnosti elektroničke dostave.

ČETVRTI DIO

TIJEK POSTUPKA

Glava I.

Ispitni postupak

Uz članke 69. do 77.

U ovim odredbama na novi se način uređuju pitanja redovitog odnosno posebnog ispitnog postupka. Posebno se određuje da će službena osoba koja vodi postupak pribaviti po službenoj dužnosti podatke o činjenicama o kojima službenu evidenciju vodi javnopravno tijelo nadležno za rješavanje, odnosno drugo javnopravno tijelo. Na sasvim novi način pristupa se i posebnom ispitnom postupku, jer se skraćeni postupak iz važećeg ZUP-a smatra redovitim postupkom i određuje se rok od 30 dana za odlučivanje, nakon isteka kojeg se zahtjev stranke smatra odbijenim, s pravom na žalbu.

U tim odredbama uređuju se i redoviti, kao i posebni ispitni postupak koji se provodi u složenijim upravnim stvarima, odnosno kada je to nužno radi utvrđivanja činjenica i okolnosti koje su značajne za razjašnjenje pravog stanja stvari u upravnom postupku, kada u postupku sudjeluju dvije ili više stranaka s protivnim interesima, te radi omogućavanja strankama da ostvare i zaštite svoja prava i pravne interese, odnosno kada je to predviđeno posebnim propisima. U slučaju kada se provodi posebni ispitni postupak, rok za rješavanje je 60 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva, nakon čega će se smatrati da je zahtjev stranke odbijen, te ona ima pravo na žalbu, ako posebnim propisima nije drukčije određeno.

Glava II.

Dokazivanje

Uz članke 78. do 90.

U ovim odredbama uglavnom su preuzete odredbe važećeg ZUP-a o dokazivanju, s tim da su normativno dorađene i osuvremenjene.

Dokazivanje obuhvaća općenite odredbe o dokazima, te posebne odredbe o osiguranju dokaza, ispravama, svjedocima i obvezi svjedočenja, saslušanju svjedoka, vještačenju i pravilima vještačenja, novčanim kaznama za svjedoke i vještake koji odbiju svjedočiti odnosno vještačiti, očevidu odnosno dužnosti omogućavanja očevida, te izjavi stranke kao dokaznom sredstvu. U svim odredbama ovog dijela Prijedloga zakona predviđena je zaštita prava stranke, tako da su te odredbe, iako preuzete iz važećeg ZUP-a, na odgovarajući način prilagođene potrebama ovoga Zakona. Jednako vrijedi i za odredbu o usmenoj raspravi, s tim da je predviđena i određena novčana kazna za ometanje usmene rasprave.

Glava III.

Rokovi

Uz članke 91. do 94.

U ovim odredbama rješavaju se pitanja određivanja rokova, računanja rokova, uloge nedjelje, blagdana i neradnih dana u računanju rokova, te podnošenje podnesaka unutar roka.

Uz članak 95.

U ovoj odredbi uređuje se povrat u prijašnje stanje, koji je modernizirano u odnosu na postojeće odredbe ZUP-a, s tim da se uvodi ograničenje roka za njegovo podnošenje na tri mjeseca (ili osam dana od prestanka razloga za propuštanje roka), osim u slučaju više sile, a uređuje se i pitanje rješenja, odnosno drugog upravnog akta, ako je drukčije nazvan temeljem posebnog propisa.

PETI DIO

RJEŠAVANJE O UPRAVNIM STVARIMA

Glava I.

Donošenje upravnog akta

Uz članke 96. do 102.

Rješenje odnosno drugi upravni akt jednostrani su i autoritativni akti javnopravnih tijela kojima se rješavaju prava, obveze i pravni interesi stranaka u upravnom postupku i do sada su, osim nagodbe stranaka, bili jedini način rješavanja upravnih stvari. Međutim, kako je u tekst novog Zakona uvršten i upravni ugovor, kojim javnopravna tijela i stranke (ako to dopušta posebni propis) mogu dogovorno odlučiti o upravnoj stvari, primjerenije je ne rabiti pojam „rješavanje upravnih stvari“, već „odlučivanje o upravnim stvarima“. Odredbe važećeg ZUP- u ovom dijelu su osuvremenjene i normativno manje uređene.

Rješenje odnosno drugi upravni akti definirani su kao pojedinačne odluke kojom javnopravno tijelo jednostrano odlučuje o pravima, obvezama ili pravnim interesima stranaka u upravnoj stvari, upravo da bi se naglasila razlika u odnosu na upravni ugovor.

Radi toga, ove odredbe definiraju rješenje odnosno druge upravne akte, nazive i oblike tih akata, oblik i sastavne dijelove rješenja, pravni učinak rješenja, ništavost rješenja i otklanjanje nedostataka u postupku.

Uzged valja napomenuti da su kao razlozi za utvrđivanje ništavosti rješenja uvršteni uglavnom isti razlozi koji su u postojali i u važećem ZUP-u.

Glava II.

Nezakonitost i nedostaci upravnog akta

Uz članke 103. do 107.

U ovim odredbama koje predstavljaju svojevrsnu novost u Zakonu o općem upravnom postupku previđeni su razlozi stavljanje izvan snage rješenja kojim je stranka stekla kakvo pravo, od kojih su neki potpuno novi, a neki su ranije postojali kao razlozi za stavljanje van snage rješenja putem izvanrednih pravnih lijekova. Novost predstavlja i mogućnost da se u slučaju ništavosti ili poništavanja rješenja, neopravdano stečena korist vraća, sukladno propisima građanskog prava o neopravdanom bogaćenju.

ŠESTI DIO

PRAVNI LIJEKOVI

Glava I.

Žalba

Uz članke 108. do 121.

U ovim odredbama predviđa se stranka ima pravo na pravni lijek protiv svakog rješenja, postupanja ili propuštanja postupanja javnopravnih tijela. Pravni lijekovi su žalba, obnova postupka i prigovor. Podrobno se uređuje institut žalbe. Žalba je redoviti pravni lijek, i može se izjaviti protiv svakog prvostupanjskog rješenja ili drugog upravnog akta.

U odredbama o žalbi definiraju se predmet žalbenog postupka, postupak podnošenja žalbe, sadržaj žalbe, rok za žalbu, odgodni učinak žalbe, postupak i ovlasti prvostupanjskog javnopravnog tijela povodom žalbe, postupak po žalbi kada je žalba odbačena, postupak i ovlasti drugostupanjskog tijela povodom žalbe, sadržaj drugostupanjskog rješenja, te rok za donošenje rješenja o žalbi. Novina ovoga Zakona je u obvezi drugostupanjskog tijela da upravnu stvar riješi u cijelosti bez mogućnosti vraćanja zahtjeva na ponovni postupak prvostupanjskom tijelu. Pretpostavlja se da će se na taj način osigurati strankama brže ostvarivanje prava kao i smanjiti broj nezakonitih konačnih upravnih akata. Prvostupanjskom tijelu može se zahtjev vratiti na ponovni postupak samo u slučajevima i u situaciji kada jedino ono može temeljem propisa o meritumu riješiti zahtjev (primjerice: upisivanje i brisanje iz registra koje vode prvostupanjska tijela i sl.).

Posebno treba naglasiti da su temeljem odredbe članka 119. Zakona bitno sužene mogućnosti drugostupanjskog tijela u korist stranaka prilikom rješavanja žalbe kad prvostupanjsko tijelo nije donijelo rješenje u zakonskom roku, jer ako razlozi za nedonošenje rješenja nisu opravdani, drugostupanjsko tijelo mora samo riješiti upravnu stvar ili naložiti prvostupanjskom tijelu da u roku od 15 dana donese traženo rješenje.

Glava II.

Obnova upravnog postupka

Uz članke 122. do 127.

U ovim odredbama rješava se obnova postupka, na drukčiji način nego što je to uređuje važeći ZUP. Naime, odredbe o obnovi postupka su normativno i sadržajno doradene, a među njima se nalaze razlozi za obnovu postupka, postupak obnove postupka, rok za podnošenje prijedloga za obnovu postupka, tijela nadležna za rješavanje po zahtjevu za obnovu postupka, postupak rješavanja o obnovi postupka, te donošenje rješenja o obnovi postupka.

SEDMI DIO

DRUGI OBLICI UPRAVNOG POSTUPANJA

Glava I.

Izdavanje uvjerenja i drugih potvrda

Uz članke 128. do 129.

U ovim odredbama uređuju se izdavanje, odnosno odbijanje izdavanja uvjerenja odnosno drugih potvrda, na tragu odredbi članaka 171. i 172. važećeg ZUP-a.

Glava II.

Upravni ugovor

Uz članke 130. do 134.

Odredbe o upravnom ugovoru predstavljaju potpunu novost u hrvatskom upravnom sustavu. Naime, do sada je jedini način odlučivanja o pravima, obvezama ili pravnim interesima stranaka bio upravni akt, kao jednostran i autoritativan akt javne vlasti. Međutim, nova europska usmjerenja traže i drukčije razrješenje upravno-pravnih odnosa, gdje manje dolazi do izražaja vlast, a više obavljanje javnih poslova, pri čemu se uvažava i promijenjena uloga građana i drugih stranaka u odnosu prema državnjoj, odnosno javnoj upravi i nastoji se takvom novom stanju dati prikladnu pravnu formu.

Javna uprava se danas nastoji promatrati prvenstveno kao stanoviti „servis“, koji građanima, poduzetnicima i drugim pravnim subjektima pruža čitav niz upravnih usluga koje ne traže vlast kao svoju pretpostavku. Tako je trebalo pronaći nove pravne načine koji će odgovoriti na promijenjene društvene okolnosti i izjednačavanje položaja građanina u odnosu prema javnoj upravi, barem u nekim poslovima koje uprava obavlja, a koje su na korist poduzetništvu i građanima kao privatnim osobama.

Pravni instrument kojim se to nastoji postići je upravni ugovor. Taj institut otvara mogućnost da se u propisima iz određenih upravnih područja u prikladnim situacijama omogući da se upravni akt zamijeni upravnim ugovorom sklopljenim između javnopravnog tijela i stranke.

Institut upravnog ugovora nastao je upravo kao odgovor na promijenjenu i „uslužno“ orijentiranu djelatnost javne uprave. Dok za klasične upravne poslove upravi na raspolaganju stoji institut upravnog akta, za situacije koje zahtijevaju izvjesnu mjeru fleksibilnosti i suradnje između građana i uprave novi ZUP predviđa institut upravnog ugovora. Da bi upravni ugovor kao pravni institut zaživio u upravnoj praksi, osim općih odredaba koje uređuje novi ZUP, zakonima iz pojedinih upravnih područja treba predvidjeti mogućnost i pretpostavke sklapanja takvih ugovora u situacijama u kojima je takva koordinacija između građana i uprave primjerenija od donošenja jednostrane odluke nekog javnopravnog tijela. Po naravi stvari upravni ugovor naći će svoju primjenu uglavnom izvan funkcija tzv. „klasične državne uprave“, tamo gdje to zakonodavac ocijeni mogućim i potrebnim.

Novi ZUP je uredio mogućnost i temeljne postavke upravnog ugovora, kao što su uvjeti za sklapanje upravnog ugovora, situacije u vezi upravnih ugovora koji imaju utjecaja na prava trećih osoba ili uključuju suradnju drugih javnopravnih tijela, ništetnost upravnog ugovora, izmjena ili raskid upravnog ugovora radi promijenjenih okolnosti, te prigovor u vezi upravnog ugovora.

Glava III.

Postupanje pružatelja javnih usluga

Uz članke 135. do 138.

Posebna naglasak u novom ZUP-u stavljen je i na sve popularnije oblike javno-privatnog partnerstva kao i na rješavanje situacija u kojima subjekti izvan sustava javne uprave obavljaju djelatnosti javnih službi. Riječ je o izrazito propulzivnom području koje će s sve više dobivati na značenju s procesom pristupanja Hrvatske u EU. Novi ZUP jasno ističe obvezu tijela javne vlasti da preuzmu dužnost kontrolora obavljanja takvih djelatnosti i to kroz osiguravanje da pružatelji javnih usluga ispunjavaju obveze iz svoje javne službe.

Posebno se ističu načela kontinuiteta, univerzalnosti, kvalitete i razumne cijene usluge, transparentnosti postupka i nediskriminacije korisnika javne usluge. Time se javnopravna tijela postavljaju kao jamac zaštite javnog i privatnog interesa od neprimjerenog presizanja interesa krupnog privatnog kapitala, posebno u onih javnim službama koje zbog procesa privatizacije, liberalizacije i deregulacije predstavljaju vrlo lukrativno područje. Novi ZUP prepoznaje potrebu zaštite i dominacije općeg i javnog interesa nad partikularnim i privatnim interesom.

Slijedom navedenog opredjeljenja u novi ZUP uvrštene su odredbe o drugim oblicima upravnog postupanja, te odredbe o zaštiti prava korisnika javnih službi.

OSMI DIO

TROŠKOVI POSTUPKA

Uz članke 139. do 141.

U ovim odredbama odstupljeno je od važećeg ZUP-a i to osobito odredbom koja predviđa da javnopravno tijelo snosi redovite troškove upravnog postupka, osim troškova upravnih pristojbi ili drugih troškova koje stranke plaćaju po posebnim propisima.

Međutim, u postupcima pokrenutim po zahtjevu stranke ili u upravnim stvarima u kojima sudjeluju dvije ili više stranaka sa suprotnim interesima, troškove postupka snosi stranka po čijem je postupak pokrenut ili protiv koje je vođen postupak koji je za nju nepovoljno okončan, ako posebnim propisima nije što drugo određeno.

U ovim se odredbama uređuju troškovi upravnog postupka i troškovi stranaka, nagrade i naknade troškova drugim osobama koje sudjeluju u upravnom postupku, te oslobađanje od troškova postupka za osobe slabijeg imovinskog stanja.

DEVETI DIO

IZVRŠENJE

Uz članke 142. do 155.

Institut izvršenja uređen je na slični, ali bitno moderniji način nego u važećem ZUP-u.

Sijedom toga, odredbe o izvršenju sadrže posebne odredbe o uvjetima izvršenja, odgodi izvršenja, hitnom izvršenju, izvršenju novčanih obveza, razmjernosti u izvršenju, izvršeniku, nadležnosti za izvršenje, izvršenju nenovčanih obveza putem trećih osoba, prisilnom izvršenju nenovčanih obveza novčanom kaznom, izvršenju nenovčanih obveza putem neposredne prisile, donošenju rješenja o izvršenju, obustavi i odgodi izvršenja, te otklanjanju posljedica poništenja ili izmjene izvršenog upravnog akta.

DESETI DIO

PROVEDBA ZAKONA

Uz članke 156. do 158.

U prijelaznim i zaključnim odredbama predviđa se da novi Zakon o općem upravnom postupku stupi na snagu 1. siječnja 2010. godine, radi osiguranja nužnih priprema za njegovu provedbu i osiguranja potrebnog vremena za edukaciju državnih službenika i drugih djelatnika koji će raditi u upravnom postupku po novom Zakonu. Važeći Zakon o upravnom postupku tako je dugo na snazi, da će svima koji će primjenjivati novi Zakon trebati određeno vrijeme adaptacije na primjenu novoga Zakona.

UZ PRIJELAZNE I ZAKLJUČNE ODREDBE (članci 159. do 164.)

Ove odredbe rješavaju pitanje nadzora nad provedbom ovoga Zakona na svim razinama na kojima se rješava u upravnom postupku, te pitanja izvještavanja o stanju rješavanja upravnih stvari do donošenja novog propisa, kao i druga pravna pitanja od značaja za provedbu.

Radi kvalitetne i sustavne provedbe Zakona predviđa se obveza Vladi Republike Hrvatske da donese Uredbu o uvjetima, načinu pripreme i rokovima za polaganje posebnog državnog stručnog ispita za vođenje upravnog postupka, u roku od 60 dana od stupanja na snagu ovoga Zakona. Službenici ovlašteni za vođenje upravnog postupka zatečeni na obavljanju tih poslova na dan stupanja na snagu ovoga Zakona, koji te poslove obavljaju najmanje 5 godina, nisu obvezni polagati posebni državni stručni ispit za vođenje upravnog postupka.

Čelnik središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poslove opće uprave dužan je donijeti Naputak za izradu izvješća o stanju rješavanja upravnih stvari u javnopravnim tijelima i rokovima za dostavljanje tog izvješća u roku od 30 dana od stupanja na snagu ovoga Zakona. Postupci započeti do stupanja na snagu ovoga Zakona dovršiti će se po odredbama ranijeg Zakona. Ovaj Zakon objavit će se u Narodnim novinama.